

Esther

1:1 וַיְהִי בַיּוֹם אֲחַשְׁוֶרֶשׁ הָיָא אֲחַשְׁוֶרֶשׁ הַמֶּלֶךְ מֵהֶדֶד וְעַד-כּוֹשׁ שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה:

1:1 חֲמִשָּׁה כְּתִיב בַּהּ לִישָׁנָא דְּוִי וְאַלִין אִינוֹן אִמְרַפֵּל דְּמֶן וְוִי הוּא בִּימֵי אִמְרַפֵּל מַלְכָּא דְּפוֹנְטוֹס דַּאֲתַכְנָשׁוּ מַלְכִין וְלֹא הוּא רִיבָא וְחִרְבָּה בַּעֲלָמָא עַד דַּאֲתָא אִמְרַפֵּל וְכָל וְוִי הוּא בְּיוֹמִיהוֹן וּמֵאֵן וִי הוּא מְטוּל דְּהוּא כַּפְנָא בְּאַרְעָא דְּכְתִיב וְוִי הוּא בְּיוֹמוֹי וּמֵאֵן וְוִי הוּא דְּכַת וּמָה כַת בַּתְרִיָּה מִיכָן אַתְּ לְמַד כּוֹלְהוֹן דְּכַתִּי לִישָׁנָא דְּוִי הוּא וְהוּא מֶן יוֹמֵי עֲלָמָא מֶן שְׁנֵין קְדַמִּיתָא כַד הוּן עֲקֵתָא אַתִּין עַל עֲמָא דְּבֵית יִשְׂרָאֵל הוּן מְצַלִּין קְדָם אֲבוּהֶן דְּבַשְׁמִיא וְעֵנִי יַתְהוֹן דְּכַת וִיָּהָא עַד לֹא יִקְרוֹן אֲנָא עֵנִי עַד דְּלֹא יִמְלָלוֹן אֲנָא אֲשַׁמַּע אֲחַשְׁוֶרֶשׁ אֲחַשְׁוֶרֶשׁ חַד מֶן עֲשָׂרָא מַלְכִין דְּמַלְכוֹן וְעַתִּירָן בַּעֲלָמָא וְאַלִין אִינוֹן עֲשָׂר מַלְכִין מַלְכוּתָא קְדַמָּא דְּמֶלֶךְ יִי צְבָא דְּבַעֲגָלָא תַתְּגִלִּי עַלֹן מַלְכוּתִיהָ שְׁכַלֵּל שְׁמִיא וְאַרְעָא וּמֶלֶךְ עַל כָּל עוֹבְדֵי בְּרָאשִׁית תְּנִינָא דְּנִמְרוד דְּאַמְרִיד כָּל בְּנֵי-נֶשָׂא לְמַרִי עֲלָמָא וְהוּת מַלְכוּתִיהָ נְגָדָא עַד דְּנַחַת יַעֲקֹב לְמַצְרַיִם תְּלִיתָאָה דְּפִרְעָה מַלְכָּא דְּמַצְרַיִם וְהוּת מַלְכוּתִיהָ נְגָדָא עַד דְּנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמַּצְרַיִם מַלְכוּתָא רַבִּיעִיתָא דִּישָׂר וְהוּת מַלְכוּתִיהוֹן נְגָדָא עַד דַּאֲתָא נְבוּכַדְנֶאצַּר וְנָטַל מְנַהוֹן מַלְכוּתָא חֲמִישִׁיתָא דְּנְבוּכַדְנֶאצַּר מַלְכָּא דְּבַבֵּל שְׁתִּיתָאָה דְּאַחְשֹׁרוּ בְּמַדִּי וּפִרְס בְּמַלְכוּתָא דְּעִילָם וְהוּת מַלְכוּתִיהָ נְגָדָא עַד דַּאֲתָא אֲלַכְסַנְדְּרוֹס מִקְדוֹן דִּיוֹן וְנָטַל מִינִיהָ מַלְכוּתָא שְׁבִיעִיתָא דִּיוֹן וּבְמַלְכוּת יוֹן מַלְכוֹ אוֹף בְּנֵי חֲשְׁמוֹנָאִי וְהוּת מַלְכוּתִיהוֹן נְגָדָא עַד אַתּוּ רֹמָאִי וְנָטְלוּ מְנַהוֹן מַלְכוּתָא תְּמִינִיתָא דְּרֹמִי חִיבְתָּא דְּבַעֲגָל יִמְגְרִינָה אֱלֹהָא דִּישְׂרָאֵל וִיתְנָטַל מַלְכוּתָא מִינָהּ וִיתִיב תְּשִׁיעִיתָא דְּבֶן דּוּיד מְשִׁיחָתָא לְמִשְׁיַח בְּר דּוּד הוּא מַלְכָּא תְּשִׁיעָאָה עֲשִׂירַת דְּעוֹד מֶלֶךְ מַלְכִיא יִי צְבָאוֹת וְעוֹד מַלְכוּת עֲשִׂירִיתָא מֶלֶךְ מַלְכִיא יִי צְבָאוֹת יְהִי שְׁמִיהָ מְבָרַךְ דִּי בַּעֲגָלָא תַתְּגִלִּי מַלְכוּתִיהָ עַל כָּל דִּיִּרִי אֲרַעָא כַד מִטַּת מַלְכוּת בְּבֵל לְמוֹבְדָּא מֶן אֲרַע וְשִׁלְטָנָא יְהַעֲדוֹן מְנָה לֹא יִדְעוֹן בְּנֵי-אַנְשָׁא מֵאֵן יִשׁוּן עֲלִיהוֹן מַלְכָּא וְכַד מִית נְבוּכַדְנֶאצַּר מַלְכָּא דְּבַבֵּל וְקָם אוּלְ-מְדוּרָךְ בְּרִיָּה בַּאֲתִרִּיהָ וְלֹא הוּוּ צְבָן אֲנָשִׁי מְדִינָתִיהָ לְמוֹקְמִיָּה יִתִּיהָ עֲלִיהוֹן בְּרָם מַתִּיבִין וְאַמְרִין לִי נְבוּכַדְנֶאצַּר אֲבוּךְ לֹא הוּא מְדוּרִיָּה עִם בְּנֵי-אַנְשָׁא וְאַיִךְ מְקִימִין אֲנַחְנָא יַתְךָ מַלְכָּא עַלִין כְּבַר מַתְּפִנִי אֲבוּךְ נְבוּךְ-נֶצַר וְאַתִּי עֲלִינֶן וְקָטַל וְכַד שְׁמַע אוּלְ-מְדוּרָךְ יַת פִּיתְגַּמִּיא הִדִּין דְּאַנְשֵׁי מְדִינָתָא אֲמַרִין לִיהָ מַתִּיב וְאַם לֵהוֹן נְבוּכַדְנֶאצַּר מִית וְטִרִיד מֶן עֲלָמָא וְעַד כַּעַן לִית אַתּוֹן מַהִימֵנִי מַתִּיבִין וְאַמְרִין נְבוּכַדְנֶאצַּר אֲבוּךְ אֲרַגִּישׁ יַת אֲרַעָא כּוֹלָא וִית מַלְכִיא כּוֹלְהוֹן דְּעִלוּהִי כְּתָבָא מְפִרְשׁ עַל לְבִי גִנְזִי מַלְכָּא וְאַפִּיק מַתְּמֶן שְׁלִשְׁלוֹן דְּבִרְזֵל וְדִינַחֲשׁ וְרָמָא בַּעֲקֻבּוֹי דְּנְבוּכַדְנֶאצַּר [אַבוּין] וְנִגְד וְנִפְק וְאַפִּיק יַתִּי מֶן קְבִרִיָּה דְּהַכְדִּין מְפִרְשׁ עִלוּהִי כְּתָבָא וְכַד חֲזוֹן אֲנָשִׁי מְדִינָתִיהָ דְּעַבְד אוּלְ-מְדוּרָךְ רַעוּת אֲבוּהִי דְּבַשְׁמִיא קָמוּ כּוֹלְהוֹן בַּחֲדוּא רַבָּא וְאַלְבִּישׁוּ יַת אוּלְ-מְדִרָךְ אֲרַגּוֹן טְבָא דְּמַלְכוּתָא וִיָּהָבוּ לִיהָ יִקְר

סגיא ורבו יתירא מתיב דניאל גברא דתחמדתא ואמר ליה אויל-מדרך הא כל יומוהי דנבוכד-נצר אבוך לא נפיק אסירא מן בייתיה לעלם דהכדין כתבא מפרש עליה כד איתחייבו שנאיהון דיהודאי איתגבר וסליק עלויהון נבוכד-נצר אבוך החריב ית ארעא דישר ואייתי יתהון ובזו ית קרתא דירושלם ואקיד ית מוקדשא בנורא ואגלי ית עמא דבית ישר ואייתי יתהון [לבבל] ואגלי עמהון יהויכין מלכא דבית יהודה ואסיר יתיה בבית אסירי תלתין ושבע שנין מן-קדם דלא שם עלוהי רעות אבוהי דבשמיא ואף נבוכד-נצר איתגבר בליביה ואמר לית מלך ושליט אלא אנא דהכדין כתבא מפרש עלוהי ואמר בה שעתא עבד אויל-מדרך רעות אבוהי דבשמיא ועל לבית אסירי ואפיק מתמן ית יהויכין בר יאשיהו מלך שבטא דבית יהודה ונפקו עמיה כל אסיריא מה עבד אויל-מדרך בההיא שעתא על לבי גנזי מלכא ואפיק מתמן כל משחנין טבין וכל מיני בוסמנו ואסחי יתיה ומשח יתיה ואלבש יתיה לבושין דמלכותא ואכל לחם תדירא קדמוהי כל יומי חיוהי ודריוש מדא קבל מלכותא הוא אחשורוש בר כורש מלכא פרסאה בר דריוש מלכא מדא הוא אחשור דאמר למייתי חמרא מן מאה ועשרים ושבע מדינן למאה ועשרין ושבע מלכין דגניין קדמוהי דישת כל גבר וגבר מן חמר

מדינתיה ולא יתנוק הוא אחשורוש דמתקלקלן עצתיה ולא מתקנן גזירתיה הוא אחש מלכא מעותנא הוא אחש דאם לאעלא ית ושתי מלכתא ערטליתא קדמוי ולא עלת הוא אחש מלכא טפשאה זידנא דתבטל מלכותי ולא תבטל גזירתיה הוא אחש דביומוהי אזרבנו בני ישר מגן בלא כסף דהכדי כתב מפרש הוא אחש דאמר למייתי ארזא מן לבנון ודהבא מאופי ולא אייתי הוא אחש דביומוהי אשתחרן אפוהי דבית ישראל כשולי קדירה הוא אחש דביומוהי אתקיים על בית ישר מה דכת בספר אורית דמשה הוא אחש חמשה כת בהו הוא ואתקרין רשיעין וחמשה כת בהון הוא ואתקריין צדיקין אברם הוא אברהם משה ואהר אילין חמשה צדיקין וחמשה רשיעין קדמאה נמרוד דכת ביה אחש ועל דאמר ועל דעבד על דאמר ולא עבד אתקצרו יומוי ברם מלך מהודו ועד כוש מהודו דמערבא ועד כוש דמדינחא על מאה ועשרין ושבע מדינן הוא אחשו דקטל איתתיה מטול רחמוי הוא דקטל רחמוי מטול איתתיה אחש והלא הודו וכוש קריבן ליה הכי הוה שליט על מאה ועשרי ושבע מדינן ואיפרכיא דדהון דכוותא את משכח דשלמה מלכא הוה שליט בכל עיבר נהרא מתפסח ועד עזה והא תפסח ועזה קריבן הוויין חדא לחדא אלא היך הוה שליט על תפס ועזה דהוויין קריבן הכין [הוה] שליט על כל עלמא ארבעה הינון דשלטין מסוף ועד סופיה תרין מן אומיא ותריין מישר שלמה ואחאב מישר באחאב כתיב ונבוכד ואחשורוש אלא אחשו איתקצרת מלכותיה ולא הוה שליט אלא על מאה ועש ושב מדינן אלא אם עתיד הוא למיסבה לאסתר דהיא מן בנת בנתא דשרה דחיית מאה ועשרים שנין ותמלוך על מאה ועש וש מדינן:

1:1 Now it took place in the days of Ahasuerus, the Ahasuerus who reigned from India to Ethiopia over 127 provinces,

1:2 בַּיָּמִים הָהֵם כָּשְׁבֶת הַמֶּלֶךְ אַחְשֹׁרֹשׁ עַל כָּסֵא מַלְכוּתוֹ אֲשֶׁר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה:
1:2 הדא היא [דכתיב] מהעדא מלכין ומהקם מלכין מן שירוויא דעלמא בוכרין הוו שקלין רבותא ויקרא והכדין את משכח דכד קטל קין ית הבל

אחוי לא אתבני עלמא מן חד מנהון לא מן קין ולא מן הבל אלא מן שת
ואתיהיבת רבותא לשט דהכדין כת והוא הוה תליתאה ושת מסר יתיה
לאנוש ואנוש לקינן עד דמטא לנח ונח מסר יתיה לשם ושם הוה ליה
חמשה בנין ולא יהב רבותא לקדמאה ולא לתניינא אלא לארפכשד וכת
ולארפכש אתיהב רבותא מטול דהוה עתיד דקאים מיניה אברהם ואברהם
יהבה ליצחק ויצח ליעקב ויעק ליהודה ויהודה לפרץ ופרץ לחצרון עד
דמטית לצדקיהו וכד גלה צדקיהו נסבה מיניה איתחשיב קודש בריך הוא
בלביה ואם כולהון יומאתא דהות מלכותא מסיר ביד בנוי הות מתגלגלת
עמהון חד קאים רשיע וחד צדיקא חד יזיף וחד פרע והשתא דאתנסיבת
מלכותא מן בנוי תעטף מלכות לבי-נשא לעילם דהוא בן בריה דשם
דמטול ישר אתיהיבת מלכות לארפכשד דמניה קמו ישר והשתא דחטון
ישר תעטף מלכותא דכת אוף ביומוי דאחשורוש הוון בני ישראל דמיין
ליונתא דהוות קיימה על פום קינתה ולא הות יכילא למיעל לקינתא מטול
חיויא דהוא יתיב בקינתא ולברה לא הות משכח דתפרח בן נצא דהוא בעי
למחטף יתה כדין הוון בני בית ישר אמרין ניזל למדי הא המן תמן וקטל
יתן ואין נתיב בשושן בירתא הא אנן מסירין בידוי למקיימא מה דכתיב
וקודשא בריך הוא מדך להון זכותא דאברהם דכתי אברהם ותוב כת מיכן
את יודע דקודשא בריך הוא מתענה על בית ישראל דהוא נטר להון
בארבע גלוותהו וכת הוא אחשורוש דאם למבני בית-מוקדשא ולא ספיק
בידיה ולא בנא יתיה הוא אחשורוש דביומי בטילת עבדת בית אלהנא
רבא והות בטילת עד שנת תרתין לדריוש מלכא ועל דעבר כן איתקצרו
יומוהי ולא מלך על עלמא כוליה ברם מהודו דמערבא ועד כוש דמדינחא
על מאה ועשרין ושבע מדינן ביומיא האינן כד הוה יתיב מלכא אחשורוש
על כרסיה יקר מלכותיה דהוה מזומן ליה בשושן בירתא הוא כורסייה לאו
דידיה ולא דאבהתי אלא כרסיה דמלכא [שלמה] דאתקין יתיה חירם
[מלכא] דצור בחכמתא רבא הוא שלמה מלך רבא דאמליך יתיה קדשא
ברוך הוא מסוף עלמא ועד סופי בחר ביה יי עד דלא איתיליד ממעי
דאימי רחם יתיה גלא ליה רזין טמירין ואחוי ליה סתרין עמיקין דעתא
וחכמתא יהב ליה ובינות ליבא [מן בראשית] הוא הוה מסתכל בבעלי דינא
כד אתיין למידן קדמוה ועד אינן לא יכלין למללא קדמוהי מילי דשיקרא
מן-קדם דהוה ידע בין זכאה ובין חייבא זיוא והדרא אשתפיך עלוהי וכתר
דמלכותא אתיהיב ברישיה חינא וחיסדא אלבישתיה כמא דאלביש לדוד
אבוי כל יומין עבר תלת-סרי תרי-עשר שנין יומא קדמאה דקביל מלכותא
ידידיה הוון קרין ליה משום דהו רחים למלך מלכא יי צבאות דהכדין
כתב מפרש ואמר נתן שלמה הו קרין ליה משום שלמה דהוה ביומוהי
דהכדין כתבא מפרש ישר בן הו קריין ליה משום דהוה בנא בית-מוקדשא
דיי צבא דהכן כת איתיאל הו קריין ליה משום דמימר אלה הוא בסעדיה
דכן כת יקא הו קריין ליה דהוא רב ושליט על כל בני מדינחא על כל
יתבי ארעא מדינחא ומערבא דהכן כתיב דוד כל מלכיא דחילו מיניה
כחדא אומיא ולישניא ליה ישתמעו שידין ופוגעין חין בישין ורוחין אתמסרו
בידיה מיסין הו מסקין ליה כל נוני ימא ועופי שמיא כחדא בעירא וחיות
ברא סלקי ואתיין לבי-טבחיא למיתנסבא למתנכסא מנהון לשירות שלמה

עתר ותקף וקנא נכסין כספא ודהבא סגין לחדא פשר מתלין ומחוי טמירן
 ומהודע רזין ולית להון סוף סנאוי ובעלי דבבוי הוון רחמוי וכל מלכוותא
 ישתמעון ליה קמו כולהון למחמי אפוי ומתחמדין למשמע ממלל דעתיה
 רמא ומנטלא רומם יתיה בדיל עובדוי דוד אבוי שמיה מהלך בגו מלכות
 וגבורתיה בגו חכימין תמים וקשוט וסטי מן ביש ידע ברזי שמיא וחכים
 תקפת מלכותיה מן כל מלכוותא וסכלתנותיה מן כל בני מחול שמעו
 שמעיה וממלל דעת כחדא כולהון אתין למשאל בשלמיה רחמוי יתיה כל
 מלכיא אתרעדן מיניה כל שלטניא קריבו ליה בניהון ובנתהון למהוי רהטין
 קדמוהי צביין למיתב קדמוהי ומתחמדין למשמע מילי חכמתי פומיה פתיח
 למללא כרעין קדמוהי עתירין אינון דיצרוון קדמוי ופקדן יבסרון כל
 בירנייתהון סנאין אינון אתריהון ומדינתהון ואתיין למשמע מילי חכמת ונעימת
 פומיה איך מודן דיהיב תשבחתא למרי מלכין מפתח פומיה בחצוצרתא
 מרומם ומשבח למלך רבא ליה איתיהיב מפתחא רבא דפתיחי ביה כל תרעי
 חכמתא ובינות ליבא ידע ושמע מילי עופא כחדא בעירא וחיות ברא טביין
 ואיילין רהטין קדמוהי אריון ונמרין זינא דנא חכים בלישנון מן כל אומי
 כחדא סבר כל מתיבת זעון מיניה כל מלכות וכל מלכיא רתיתא אחדו כל
 שולטניא וליה איתיהיב כליל ריש דנצחנין דרמא שעבוד על כל אינש הוא
 הוה ריש כל מלכיא ומלכוותא לקבל חבירתא לא נשא דינא זינא כל מלכיא
 איתרעדו מיניה וכל מדינן גלי רזין גלא ליה רזין וידיע כל רזי בני-אנשא
 בגין דעבד ויהב צדקתא ועבד גמילות חסדא מן בראשית הוא זכא בעלמא
 הדין די יהוי מלכא ואף הוא לעלמא דאתי הוא שלמה מלכא רבא דעבד
 כורסיא רבא דמלכוותא חפי דהבא טבא דאופיר מקובע באבני בורלא ומשקע
 באבני שישא ומקבעין ביה זמרגדין וכודכדנין ובירולין ומרגליין וכל מנין
 טבין לכל מלך לא איתעבד כוותיה וכל מלכיא לא יכלין לתקנא כורסיה
 דדמי ליה ודין הוא עובד דכורסיה קיימין עלוהי תרין עשר ארייון דדהב
 ולקבליהון תרין עשר נשרין דדהבא אריא לקבל נשרא ונשרא לקבל אריא
 מכוונין אילין לקבל אילין ידיה דאריא דדהבא דימינא לקביל גפי דנשרא
 דדהבא דשמאליה וגפיה דנשרא דדהבא דשמאליה לקבל ידא דאריא די
 דהבא דימיניה וסכום אריות שבעין ותריין ודנישר שבעין ותריין וריש סגלגל
 לכורסיה מלעיל אתר בית מותביה דמלכא וליה שיתא דרגין דהכין כת וכן
 על דרגא קדמית רביע תורא דדהבא ולקבליה רבע אריא דדהבא ועל דרגא
 תניינא רביע דיבא דדהבא ולקבלי רביע טלה דדהבא ועל דרגא תליתאה
 רביע נמר ולקבליה רביע גדי [אינקת] דדהבא ועל דרגא רביעאה רביע
 נשרא דדהבא ולקבליה טווסא דדהבא ועל דרגא חמישית רביע שונרא דדהבא
 ולקבליה תרנגולא דדהבא ועל דרגא שתיתאה רביע בר נצא דדהבא
 ולקבליה ציפר דדהבא ועל ריש כרסיא קיים יונה דדהבא אחידא בר נצא
 בידה ואף כדין עתידין כל אומיא ולישניא דאתמסרו בידא דישר ועל מרישי
 כורסיא קיים מנרתא דדהבא מתקן בתיקוניה ובבוציניה ובחזוריה ובצבייתיה
 ובמחתיתיה ובכלידיה ובשושיניה וקיימין לקביל סטרא דמנרת שבעין קנין
 דדהבא דציירין עליהון שבעת אבהת עלמא ואילין שמהתהון אדם קדמאה נח
 ושם רבה אברהם יצחק ויעקב ואיוב ביניהון ולקבל סיטרא תנינא דמנרתא
 קיים קנין אחרנין דציירין עליהון שבעא חסידי עלמא ואילין שמהתהון לוי

קחת עמרם משה ואהרן ואלדד ומידד וחגי נבייא ביניהון ועל רשי מנרתא קביעא בזיכא דדהבא מליא מישחא דזיתא דכיא דמינה מדלקא דלק דבית-מקדשא ותחות מיניה קביעא אגנתא רבתא דדהבא דמלי מישחא דזיתא דכיא דמקרבין מיניה מישחא לבוצינתא דמנרתא וצייר עלה עלי כהנא רבא ותרתי שובלין דדהבא נפקן מן אגנתא רבתא נפקין תרין צנתרין צנוורין דדהבא דציירין עלה תרין בנוי דעלי חפני ופנחס ובגו שובלין דדהבא נפקן מן אגנתא רבת דציירין עליה תרין בנוי דאהרן נרב ואביהוא ותרתי מותבני דהבא חד לכהנא רבא וחד לסגן כהניא ועל מרישי כורסיי קביעין שבעין כורסוון דדהבא דעליהון יתבי שבעין סנהדרין דיינין דינא קדם מלכא שלם ותרתי בנת ימא יתבן מן תרתי אודנין מלכא שלמה דלא יודעזע ועל מרישי כרסיא קביעין בה עשרי וארבע גפנין דדהבא דעבדין טיללא למלכא שלמה וכד בעי שלמה למיזל לכל אתר דהוא צבי כורסי במכוני אזיל תחותיה ומשים ית ריגלא על דרגא קדמיתא תורא דכספא פשיט ידיה על דרגא תנינא ומן תנינא לתליתאה ומן תליתאה לרביעת ומן רביעתא לחמישי ומן חמישיתא לשתיאה ומן שתיאה נחתין נשרין וחטפין יתיה ומותבין ומסקין יתיה על ריש כורסייה ותנינא דכספא במכוני וכד שמעו מלכיא ית שומעיה דכורסיא דמלכא איתכנשון ואתון כולהו כחדא ואישתטחו ונפלו קדמוי ואמרין לכל מלך לא איתעבד היך כורסיא הדין וכל אומא ואומא לא יכלין לאתקנא כותיה וכד חזו מלכיא שבחי דכורסיא דמלכא יהבו יקר למאן דברי עלמא כוליה וכד הוה סליק מלכא ויתב על כורסיא דמלכות הוה הדר נישרא רבא ונסיב כיתרא דמלכות ויהיב ית כיתרא ברישיה דמלכא שלמה ומבתר כן הוה תנינא רבא מפקע במגנון והוון אריוון ונישרין סלקי במגנון ומטללין על ריש מלכא שלמה ויונה דדהבא הות נחתא מן עמודא ופתחא ארונא ונסבא ספרא דאורייתא ויהבה ליה בידוי דמל שלמה למקיימא מה דאמר משה ותהי עימיה ויהי קרי ביה כל יומי חיוהי בדיל דיסגון יומי חיוהי על מלכותיה הוא ובנהוהי ביני ישר וכד אתא כהנא רבא למשאל בשלמא שלמה וכל סביא הוו יתבין מן ימינא דכרסיא ומן סמליה ודיינין דינא דעמיה וכד הוון עלין סהדי די סהדון קדם מלכא הוו מנגניא פקעין גלגילא חזרין תורין געיין אריותא נהמין דיבין חטפין אמרין פעיין נימרין בערן יונקין בכיין שונרין טייסין טווסין מיללין תרנוגלין מקרקרין בני נצין מחטפין צפרין מייללין למחטף לבהון דסהדיא בגין דלא יסהדון סהדותא דשיקרא והוו סהדי אמרין בלבהון נסהד סהדותא דקושטא ואי לא בגין עלמא מתעקר והוון אריות זחלין בוסמנין במסקיה מלכא

1:2 in those days as King Ahasuerus sat on his royal throne which was at the citadel in Susa,

1:3 בִּשְׁנַת שְׁלוֹשׁ לְמַלְכוֹ עָשָׂה מֶשֶׁתֶּה לְכָל־שָׂרָיו וְעִבְדָּיו חֵיל פָּרֶס וּמָדִי הַפְּרָתִּים וְשָׂרֵי הַמְּדִינֹת לִפְנָיו:
1:3 בִּשְׁתַּא דַּתְּלַת לְמַלְכוּתָא דִּאֲחַשְׁוֵרוּ עֲבַד מִשְׁקִיא וּמִטּוֹל מֵאן דַּעֲבַד מִשְׁקִיא אִית דֹּאֲמֵרן דִּמְרָדִין עֲלוּי אִפְרָכוּי וְאִזְל וּכְבִּשְׁיָנוּן אַתָּא וְעֲבַד מִשְׁקִיא וְאִית דֹּאֲמֵרִי חֲמָא דֹּאִידָא הוּת לִיה וּשְׁדוֹר אֲגֵרְתָּא לְכוֹלְהוּ מְדִינַתָּא לְמִיתִי לְמַעֲבַד קַדְמוּי חֲדוּתָא שְׁלַח וְזִמִּין לְכָל רַבְרַבְנֵי מְדִינַת דִּיִּתּוֹן וִיחֲדוֹן עַמִּיה וְאִיתּוּ קַדְמוּי מֵאָה וְעֶשְׂרִין וּשְׁבַע מְדִין מְלָכִין דְּמֵן מֵאָה וְעֶשְׂרִין וּשְׁבַע מְדִינָן וְכוֹלְהוֹן קִטְרֵי תֵּאֲגִי דְּמַלְכוּתָא בְּרִישִׁיהוֹן וְהוּוּ סְמִיכִין עַל גַּנְזֵי מַלְכָּא

ואכלין ושתין וחדיון קדם מלכא והוו פרתנדאי ורברבני מדינתא קדמוי ומן רברבני ישר הוו תמן ומטול דחזון תמן מני דבית-מקדשא הוו בכיון ומספדן תמן:

1:3 in the third year of his reign he gave a banquet for all his princes and attendants, the army officers of Persia and Media, the nobles and the princes of his provinces being in his presence.

1:4 בַּהֲרֵאתוֹ אֶת־עֶשֶׂר כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ וְאֶת־יֶקֶר תַּפְאֶרֶת גְּדוּלָּתוֹ יָמִים רַבִּים שְׂמוֹנִים וּמֵאָת יוֹם:

1:4 לא כתי דאחזי ית עותריה אלא כתי ואחזי ית עותר וההוא עותריה דאחזי דבית-מקדשא הוה ולבישרא ודמא אית עותרא כוליה עותרא דקדשא בריך הוא דכן כתי ידיי כספא ידיי זהב מרי חילות שיתא בי גנזי הוה להון בכל יומא מאה ותמנין ומהיך מחשבתי דשיתא בי גנזי הוה מחזי להון כל יומא דכת הא שיתא וכד חמון תמן דבית ישר מאני דבית-מקדשא לא הוון צביין למגני קדמוי ואמרו ליה למלכא לא צביין יהודאי למגני מטול דחזיון מאני בית-מקדש ואם רחמנא עבידו להון סמכא אחריתי לגרמיה:

1:4 And he displayed the riches of his royal glory and the splendor of his great majesty for many days, 180 days.

1:5 וּבַמְלֹאֲתַת הַיָּמִים הָאֵלֶּה עָשָׂה הַמֶּלֶךְ לְכָל־הָעָם הַנִּמְצְאִים בְּשׁוֹשַׁן הַבִּירָה לְמַגְדוֹל וְעַד־קֶטֶן מִשְׁתֵּה שִׁבְעַת יָמִים בַּחֲצַר גִּנַּת בֵּיתֵן הַמֶּלֶךְ:

1:5 [ובמישלם] יומיא האלין אמר מלכא השתא אעביד משקי לבני אתריי ואעיליון לדרת גינא דנציבא אילני דפירי ודבסמני מה עבד כף אילנא לאילנא ועבד כייפין ותבר אילנא דבסמני ואותיבינון ואשוו קדמיהון אבנין טבת ומרגליתא ואילנין מטללין:

1:5 When these days were completed, the king gave a banquet lasting seven days for all the people who were present at the citadel in Susa, from the greatest to the least, in the court of the garden of the king's palace.

1:6 חוּר כַּרְפָּס וּתְכֵלֶת אַחוּז בְּחַבְלֵי־בּוּץ וְאַרְגָּמָן עַל־גְּלִילֵי כֶסֶף וְעַמּוּדֵי שֶׁשׁ מְטוֹת זָהָב וְכֶסֶף עַל רִצְפַּת בִּהַטְיוֹשֶׁשׁ וְהָר וְסַחֲרַת:

1:6 ואותיב יתהון על דרגשין מתקנן באטונין דמילתין חוורין הי כתלנא וירקין הי ככרפסין ותיכלא אחידן באשלון דבוץ וארגונא עילוי גלילי כספא מחתין עילוי מרמיריא ערסין די כרעיהון דהב והינון דכסף על רצפתא דעבידא במרגלייתא ואבני שישא ודורא ומשקען סנינא סחרנותהון:

1:6 There were hangings of fine white and violet linen held by cords of fine purple linen on silver rings and marble columns, and couches of gold and silver on a mosaic pavement of porphyry, marble, mother-of-pearl and precious stones.

1:7 וְהַשְׁקוֹת בְּכֵלֵי זָהָב וְכֵלִים מְכֻלִּים שׁוֹנִים וַיֵּין מַלְכוּת רַב פִּיךְ הַמֶּלֶךְ: 1:7 ושתיון במאני דהבא ובמאני דכספא דהוה שתי בכסא לא הוה שני ושתי

ביה תוב אלא מעיילין ליה לההוא כסא ומפקין אחרינא חדתא והוו תמן מקוקם וכסי לא הוון דמיי להדדי מטול כן כתיב מאני מן מאני משניין אלא כד הוון מפקין להני מאני דבית-מקדש ומזיגו בהון אינון אומי עלמא הוה משתני זיזיהון ומטול [כן] כת וחמרא דמלכא הוה רב מן מן דשתוהי ומטול מאן דשתוהי מטול מה דהוה משאיל לגברא בר כמה שנין את והוא אמר בר ארבעין שנין הוה משקי ליה חמרא בר ארבעין וחד שנין ודכוותיה לכל גברא ומטול כן כת ושתיון כנימוסא ולית:

1:7 Drinks were served in golden vessels of various kinds, and the royal wine was plentiful according to the king's bounty.

1:8 וְהַשְׁתִּיחַ כִּדְתָא אֵין אַנְס פִּי־כֵן יִסְדַּר הַמֶּלֶךְ עַל כָּל־רַב בֵּיתוֹ לַעֲשׂוֹת כְּרָצוֹן
אִישׁ־אִישׁ:

1:8 דַּמְתַּנְזִיק וּלְמָה לֹא הוּוּ מַתְנַזִּיק מִטוֹל מַאינְשֵׁי פִרְסַאי כַּדִּין הוּון אַתְיוֹן
לְהוֹן כִּסָּא רַבָּא דְהוּה לְמַד אַרְבַּעַה וַחֲמִשָּׁה הִימִינוֹן וְהוּה מַתְקָרִי שְׁמִיָּה
פַּתְקָא וְהוּוּ מַשְׁקִיין בִּיה לְכָל גַּבְרָא חַד וְלֹא הוּוּ שְׁבַקִּין לִיה עַד דְּשַׁתּוּ בִּיה
חַד וּמְזוּגָא בְּהוֹן מְזִיג לְהוּ לְפִרְסַאי עוֹתְרָא רַבָּא הוּה עַתִּיר וְאִין הוּה עַתִּיר
הוּה מְזִיג לְגַבְרָא וְעַל דְּלֹא הוּה מִשְׁכַּח גַּבְרָא דְשַׁתִּי רַמִּיין לִיה לְמְזוּגָא
עֲבִידוּ וּמִינִי וְלֶךְ זֶלְפָן זֶלְפָן זִוְיָן כִּיפְלָן זִוְיָ מִטוֹל דְּלֹא הוּה מִשְׁכַּח דְּשַׁתִּי
אַלֹּא אַחְשׁוּרוּשׁ לֹא יַעֲלִיֹן הָנִי כִּסִּי לְשַׁתִּי אַלֹּא הֶךָ דְּצַבִּי כָל גַּבְרָא וּגְבַר
יִשְׁתִּי מִטוֹל כֵּן כְּתִיב:

1:8 The drinking was *done* according to the law, there was no compulsion, for so the king had given orders to each official of his household that he should do according to the desires of each person.

1:9 גַּם וְשַׁתִּי הַמֶּלֶכָּה עָשְׂתָה מִשְׁתָּה נָשִׁים בֵּית הַמַּלְכוּת אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ
אַחְשׁוּרוּשׁ: ס

1:9 וּלְחֹדֶר וְשַׁתִּי מַלְכַּתָּא עֲבַדְתָּ מַשְׁקִיא לְנָשִׁי וְהוּת מְזוּגָא לְהוֹן גַּבְרָא חֲמַרָּא
אוֹכְמָא וְאוֹתִיבַת יִתְהוֹן בְּגוּ פִּלְטִין מִטוֹל דְּתַחְזִי לְהוֹן עוֹתְרָא דְּמַלְכָּא וּלְמָה
אוֹתִיבַת יִתְהוֹן מִטוֹל דְּתַחְזִי לְהוֹן עוֹתְרָא דְּמַלְכָּא וְהוּוּ מַשְׁאֲלִין לָהּ הִיךְ
דְּמִיךְ מַלְכָּא וְהוּת מַחְזִיא לְהוֹן לְמָה נָשִׁי בַּעֲיָן דִּידַעֵן כָּל מִילֵּי וְהוּת אַמְרָה
לְהוּ מְגַנִּיא דְּמַלְכָּא לְכָא אַכִּיל לְכָא שְׁתִּי וְלְכָא דְּמִיךְ מִטוֹל כֵּן כְּתִיב:

1:9 Queen Vashti also gave a banquet for the women in the palace which belonged to King Ahasuerus.

1:10 בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי כְּטוֹב לִב־הַמֶּלֶךְ בֵּינָן אֲמַר לְמַהוּמָן בִּזְתָּא חַרְבוֹנָא בִּגְתָּא
וְאַבְגְּתָּא זֶתָר וְכַרְכָּס שְׁבַעַת הַפְּרִיסִים הַמְּשָׁרְתִּים אֶת־פָּנֵי הַמֶּלֶךְ אַחְשׁוּרוּשׁ:
1:10 בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה כַּד שְׁפִיר לִיבִיָּה דְּמֶלֶךְ וּדְמָאָה וְעֶשְׂרִין וְשֶׁבַע מַלְכִּין
דְּהוּוּ קִטְרִין כְּלִילָא דְּמַלְכוּתָא הוּה תִּיגְרָא וּמְצוּ בִּינִיהוֹן בְּטַעִים חֲמַרִּיהוֹן הוּוּ
מַתְעַסְקִין בְּזִנוּתָא מַלְכִּי מַעַרְבָּא הוּוּ אֲמַרִּין נָשִׁי דִּילָן שְׁפִירָן וְכוֹלְהוֹן הוּוּ
אֲמַרִּין דִּילָן שְׁפִירָן וְאִף מַלְכָּא אַחְשׁוּרוּשׁ בְּטַעַם חֲמַרִּיהוֹן מַתִּיב וְאֲמַר לְהוֹן
לִית נָשִׁי בַּעֲלָמָא דְּשְׁפִירָן אַלֹּא בַּבְּלִיתָא וְאִם לִית אַתּוּ מַהִימְנִין לִי בַּבְּלִיתָא
חַדָּא מוֹתְבָּא בְּגוּ טַרְכוּנָא דְּמַלְכוּתָא דִּילִי אֲשַׁלַּח וְאִיקְרִי יִתָּה לְקַדְמִי
וְלְקַדְמִיכוּ וְתַחְזוֹן יִתָּה דְּהִיא שְׁפִירָא מִן כָּל [נָשִׁין] בַּה שְׁעַתָּא שְׁלַח לוֹתָהּ
מַלְכָּא אַחְשׁוּרוּשׁ שְׁבַע סְרִיסִיא:

1:10 On the seventh day, when the heart of the king was merry with wine, he commanded Mehuman, Biztha, Harbona, Bigtha, Abagtha, Zethar and Carkas, the seven eunuchs who served in the presence of King Ahasuerus,

1:11 לְהָבִיא אֶת־וְשַׁתִּי הַמֶּלֶכָּה לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ בְּכֹתֶר מַלְכוּת לְהַרְאוֹת הָעַמִּים
וְהַשָּׂרִים אֶת־יָפָּהּ כִּי־טוֹבַת מְרָאָה הִיא:
1:11 מַתִּיב וְאֲמַר לְהוֹן זִילוּ וְאֲמַרוּ לְמַלְכַּתָּא וְשַׁתִּי קוּמִי מִן כּוֹרְסֵי מַלְכוּתָךְ
וְשַׁלּוּחֵי עַרְטִילָאִי וּרְמֵי תְּגָא בְּרִישִׁיךְ וְכִסָּא דְּדַהְבָּא בִּיד יְמִינֶךָ וְכוּזָא דְּדַהְבָּא
בִּיד שְׁמַאלֶךָ וְעִילִי לְקַדְמִי וְלְקַדֵּם מָאָה וְעֶשְׂרִין וְשֶׁבַע מַלְכִּי קִטְרִי תְּגָא
דִּיחְזוֹן יִתְךָ דֹּאנַת שְׁפִירָא מְכָל נָשִׂיא:

1:11 to bring Queen Vashti before the king with *her* royal crown in order to display her beauty to the people and the princes, for she was beautiful.

1:12 וְתִמְאַן הַמֶּלֶכָּה וְשַׁתִּי לְבוֹא בְּדָבָר הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּיַד הַפְּרִיסִים וַיִּקְצֹף
הַמֶּלֶךְ מְאֹד וַחֲמָתוֹ בָּעָרָה בּוֹ:

1:12 מתיבא ושתי מלכתא ואמר להון לשבעא סריסי גואי אזילו ואימרו ליה למריכון שטיא דאף אתון שטיתון כוותיה אנא היא מלכתא בת מלכיא דמלכי בבל מן שירות אבא לקביל אלפא חמרא שתי ולא אטעי יתיה חמרא מילין למימר דלא כשרין כוותך בה שעתא אזול ואמרין ליה למלכא מה דשלחת ליה ושתי מלכתא וכד שמע מלכא ית פתגמיה האילין רגז רגזא רבא דליק ביה ותוב שלח עלה ביד שבעתי סריסי דמלכותא דיתבן קדמו במלכותא כען אזילו ואימרו למלכת ושתי אין לא תשמעי מילי ותעולין לקדמי ולקדם מלכיא האלין קטילנא יתך ומוביד אנא ית שופריך מיניך וכד אזלו רבני מלכא ואמרו לה ולא ספנת יתהון אלא מתיבא ואמרת לון אזילו ואמרו ליה למלכא טפשא דמקלקלן עצתיה ולא תקינן גזירתיה הלא אנא מלכתא ושתי בת אויל-מדורך ברתייה בריה דנבוכד-נצר מלכא דבב ומה דבריתי עד כאן לא חזא אנש גופי אלא את מלכא בלחודך אין אנא עיילא לקדם ולקדמיהון דמאה ועשרין ושבע מלכין קיטרי תגא קטלין יתך ונסבון יתי לאין[ת]תא מתיבא רבתא דפרסיית ואמרה לה לושתי מלכתא אין קטיל יתך מלכא ומוביד ית שופריך מיניך ולא תפרסים ית שמא דיליך וית שמא דאבהתנך ולא תחזין גופיך לכל בר-נש אלא למלכא בלחודי בה שעתא כד אמרו רברבני מלכא למלכא דסרבת ושתי מלכתא למיעל היכמה דאמר מלכא ביד סריסיא ורגז מלכא לחדא וחימתיה תקיפת עלוי:

1:12 But Queen Vashti refused to come at the king's command delivered by the eunuchs. Then the king became very angry and his wrath burned within him.

1:13 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לַחֲכָמִים יָדְעֵי הָעֵתִים כִּי-כֵן דְּבַר הַמֶּלֶךְ לִפְנֵי כָל-יָדְעֵי דִת וְדִין: 1:13 ואמר מלך לחכימא ידעי זמניא כן פתגמוי דמלך קדם כל ידעי גזירין ודינין:

1:13 Then the king said to the wise men who understood the times-- for it was the custom of the king so to speak before all who knew law and justice

1:14 וְהַקְרֵב אֵלָיו כְּרֶשְׁנָא שֶׁתָּר אֲדַמְתָּא תַרְשִׁישׁ מֶרֶס מְרֶסְנָא מְמוּכָן שְׁבַעַת שְׁרֵי פֶרֶס וּמְדֵי רְאִי פִנֵּי הַמֶּלֶךְ הַיֹּשְׁבִים רֵאשֻׁנָּה בְּמַלְכוּת: 1:14 ודקריבין ליה בעיצת דרחיקין ודקריבין כרשנא מן אפרקוי שתר מן הנדקי אדמתא מן אדום תרשיש מן מצרים מרס מן מרס ממוכן מן ירושלם שבעת רברבני דפרסאי ומדאי אינו דחזון אפוי דמלכא הינון דיתבין במלכותא:

1:14 and were close to him: Carshena, Shethar, Admatha, Tarshish, Meres, Marsena and Memucan, the seven princes of Persia and Media who had access to the king's presence and sat in the first place in the kingdom--

1:15 כְּדָת מַה-לַּעֲשׂוֹת בְּמַלְכָּה וְשֶׁתִּי עַל אֲשֶׁר לֹא-עָשְׂתָה אֶת-מֶאֱמַר הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁירוּשׁ בִּיד הַסָּרִיסִים: 1:15 ואמר להון מלכא סבון עצתא מה נעבי לושתי מלכתא על דלא עברת פוקדניה דמלכא אחש דשלח ביד סריסיא:

1:15 "According to law, what is to be done with Queen Vashti, because she did not obey the command of King Ahasuerus delivered by the eunuchs?"

1:16 וַיֹּאמֶר (מוֹמְכָן) [מְמוּכָן] לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים לֹא עַל-הַמֶּלֶךְ לְבַדּוֹ עֹתָה וְשֶׁתִּי הַמַּלְכָּה כִּי עַל-כָּל-הַשָּׂרִים וְעַל-כָּל-הָעַמִּים אֲשֶׁר בְּכָל-מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ

אֲחַשְׁוֵרוּשׁ:

1:16 ואמר ממוכן דהוא דניאל ולמה מתקרי שמיא ממוכן מטול דגליין
שבטא דבית יהודה לבבל גליין עמהון חנני מישאל ועזריה והוא דניאל
בגלותא ואתעבי על ידי ניסין וגבורין ותוב על ידי דדניאל איתגזר מן
מרומא דתתקטיל ושתי מלכת בכן איתקרי שמיא ממוכן מתקן ואמר ממוכן
קדם מלכא ושולטניא דהכין היא גזירת מלכא בזימנא דהוו יתיבין עיצה
הוו שליטי זעירי עריצי עייצי קדמוי ואין שפירן עצתא עבדו יתה ואין לא
שפירת עיצתא דרברבין וממוכן הוה זעירא דכולהון והוא יתיב קדמיא קדם
מלך והוה ממוכן שקיל אינתתא פרסייתא דעתירא מיניה ולא הות צביא
דתמלל עמיה אלא בלישנא ואם ממוכן לגרמיה כדו אשתכחת עיליתא
למיכבש על נשיא דניהוון מוקרן גבריהון בכן אם ממוכן קדם אומיא
ושלטוניא לא על מלכא בלחודוי אסיטת מלכתא ושתי אלא על כל עממא
ושליטיא דאית בכל מדינתא דמלך אחש:

1:16 In the presence of the king and the princes, Memucan said, "Queen Vashti has wronged not only the king but also all the princes and all the peoples who are in all the provinces of King Ahasuerus.

1:17 כִּי־יֵצֵא דְבַר־הַמֶּלֶכָּה עַל־כָּל־הַנָּשִׁים לְהַבְזוֹת בְּעֲלֵיהֶן בְּעֵינֵיהֶן בְּאַמְרֵם
הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוּשׁ אָמַר לְהָבִיא אֶת־וְשֹׁתִי הַמֶּלֶכָּה לְפָנָיו וְלֹא־בָּאָה:
1:17 ארום יפוק פתגמא דמלכתא על כל נשיא כולהון למהוי שייטן בעליהון
בעיניהון ותיהוי כל אינתא אמר לבעלה דילמא את מן מלכא אחשורוש
דאם ושתי מלכתא תיתי קדמוי ולא צבת למיתי:

1:17 "For the queen's conduct will become known to all the women causing them to look with contempt on their husbands by saying, 'King Ahasuerus commanded Queen Vashti to be brought in to his presence, but she did not come.'

1:18 וְהַיּוֹם הַזֶּה תֵּאֲמַרְנָה שָׂרוֹת פָּרְסִיּוֹמְדֵי אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת־דְּבַר הַמֶּלֶכָּה לְכָל
שָׂרֵי הַמֶּלֶךְ וְכָדִי בְּזִיוֹן וְקֶצֶף:
1:18 ויומא הדין אמרין שלטונתא דפרס ומדי דשמען ית מיליא דמלכתא
שלטוניא כמסת דתיהוי כיסתא למרגז עלוי ובזמן דגזר ממוכן גזירא הוא
דחיל מן נפשיה ואם לא יעביד מלך גזירתא וכד תיעול ושתי דתשמע
גזירת הוא דגזרית עלה ותדון ית דינין ביטין ותקטל יתי אלא אחזי דמילי
מלך אחש לא תיעול ושתי קדמוי ואומי יתה במומתא דפרש דאינון דחלין
מנהון:

1:18 "This day the ladies of Persia and Media who have heard of the queen's conduct will speak in the same way to all the king's princes, and there will be plenty of contempt and anger.

1:19 אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב יֵצֵא דְבַר־מַלְכוּת מִלְּפָנָיו וַיִּכְתֹּב בְּדָתִי פָּרְסִיּוֹמְדֵי וְלֹא
יַעֲבֹר אֲשֶׁר לֹא־תָבוֹא וְשֹׁתִי לְפָנָיו הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוּשׁ וּמַלְכוּתָהּ יִתֵּן הַמֶּלֶךְ
לְרַעוּתָהּ הַטּוֹבָה מִמֶּנָּה:
1:19 לכן אם ממוכן אין על מלכא שפיר יפוק פתגמא דין ויכתוב ויימי
בגזירת דפרסאי ומדאי ולא יבטיל די לא תיעול ושתי קדמוי דמלך אחש
ומלכותה יתן מלכא לרעותה דטבת מיניה:

1:19 "If it pleases the king, let a royal edict be issued by him and let it be written in the laws of Persia and Media so that it cannot be repealed, that Vashti may no longer come into the presence of King Ahasuerus, and let the king give her royal position to another who is more worthy than she.

1:20 וְנִשְׁמַע פִּתְגָם הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה בְּכָל־מַלְכוּתוֹ כִּי רַבָּה הִיא וְכָל־הַנָּשִׁים
יִתְּנוּ יָקָר לְבַעֲלֵיהֶן לְמַגְדוֹל וְעַד־קָטָן:

1:20 וישתמע פתגם דמלכא די יעביד בכל מלכותיה ארי סגיאה היא וכל נשיא יהבון יקרא לבעליהון למן עתיריא ועד מסכיניא למן רברבניא ועד זעיריא:

1:20 "When the king's edict which he will make is heard throughout all his kingdom, great as it is, then all women will give honor to their husbands, great and small."

1:21 וייטב הדבר בעיני המלך והשרים ויעש המלך כדבר ממוכן:
1:21 ושפר פתגם קדם מלכא ושלטוני ועבד מלכא כמילוי דממוכן:

1:21 This word pleased the king and the princes, and the king did as Memucan proposed.

1:22 וישלח ספרים אל-כל-מדינות המלך אל-מדינה ומדינה ככתבה ואל-עם ועם כלשונן להיות כל-איש שרר בביתו ומדבר כלשון עמו: פ
1:22 ושדר מלכא איגרתא על כולהון מדינתא דמלכא על מדינתא
[ומדינתא] היך כתבא ועל עמא ועמא היך לישניה למיהוי כל גבר מתיקר בביתיה ומטול דהות אינתתיה דממוך ממללא עימיה איכתב באיגרתא חדא דהוי כל גבר יקר בביתיה ומתמליל עמיה היך לישניה:

1:22 So he sent letters to all the king's provinces, to each province according to its script and to every people according to their language, that every man should be the master in his own house and the one who speaks in the language of his own people.

2:1 אחר הדברים האלה כשך חמת המלך אחשוורוש זכר את-ושתי ואת אשר-עשתה ואת אשר-נגזר עליה:

2:1 בתר פתגמיא האנןל כד נח רגזיה רבא דמלכא אחש שדר וקרא לכל רברבנוי ואם להון לא על ושתי מלכתא אנא רגזי אלא [עליכון אנא רגזי מטול דאין אנא אמרית מלתא בחמר אתון למה גזרתון עלי למקטל ושתי מלכת ואעבר שמה מן מלכותא אוף לכון אן קטיל ומעבר שמכון מן מלכותא ואמרו עולימיא דמלכא ומשמשנוי בגין דקט ית חכימיא אידכר ית ושתי וית מה דעבדית וית מה דגזרת עלה דלא הוות שויא לגזירתא דדינא דקטלא אלא מן מרומא דיסוף זרעיה דנבוכד-נצר מלכא דבבל:

2:1 After these things when the anger of King Ahasuerus had subsided, he remembered Vashti and what she had done and what had been decreed against her.

2:2 ויאמרו נערי-המלך משרתיו יבקשו למלך נערות בתולות טובות מראה:
2:2 ואמרוין עולימוי דמלכא ושלטנוי ומשמשנוי יבעון למלכא עולימן בתולן יאיין ושפירן בחזון:

2:2 Then the king's attendants, who served him, said, "Let beautiful young virgins be sought for the king.

2:3 ויפקד המלך פקידים בכל-מדינות מלכותו ויקבצו את-כל-נערה בתולה טובת מראה אל-שושן הבירה אל-בית הנשים אל-יד הגא סרים המלך שמר הנשים ונתון תמרוקיהן:

2:3 וימני מלכא שלטונין מהימני על כל מדינתיה דמלך אחש [ויכנסון] עולימן בתול דשפירן בחזוא לשוש בירתא אל בית נשיא על ידוי דשעשגז סריסיה דמלכא נטיר נשייא ויטיהבו תיקונייהו:

2:3 "Let the king appoint overseers in all the provinces of his kingdom that they may gather every beautiful young virgin to the citadel of Susa, to the harem, into the custody of Hegai, the king's eunuch, who is in charge of the women; and let their cosmetics be given them.

2:4 והנערה אשר תיטב בעיני המלך תמלך תחת ושתוי וייטב הדבר בעיני המלך ויעש כן: ס

2:4 ועלימת די תשפר באפוי דמלך תמלוך חלף ושתי ושפר פתגמא באפוי דמלכא ועבר כן:

2:4 "Then let the young lady who pleases the king be queen in place of Vashti." And the matter pleased the king, and he did accordingly.

2:5 איש יהודי הָיָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה וּשְׁמוֹ מֶרְדֳּכַי בֶּן יָאִיר בֶּן־שִׁמְעִי בֶן־קִישׁ אִישׁ יְמִינִי:

2:5 גברא יהודאה הוה בשושן בירתא ושמי מרדכי ולמא אתקרי שמיה גברא יהודאה אלא דחיל מן חטאה דעילוי אתנבי דוד ואם היומא הדין ימות גברא בישר ומן הוא גברא דין הוא גברא מרדכי בר יאיר בר שמעי בר שמידע בר בענה בר אלה בר מפישת בר יהונתן בר שאול בר קיש בר אביאל בר צרור בר בכורת בר אפרח בר שחרית בר עזיה בר שישק בר מיכאל בר אליאל בר עמיהוד בר שפטיה בר פתואל בר פיתון בר מלוך בר יכובעל בר ירוחם בר חנניה בר זבדי בר אליפעל בר שמרי בר זבדיה בר מרימות בר חושים בר שחורה בר גזה בר בלע בר בנימן בריה דיעקב בוכרא דאתקרי שמי ישר ומה חמא מרדכי דאתקרי בר שמעי אקיל שמעי לדוד מלכא דישר וא לדוד מלכא פוק לך גברא רשיעא וגברא דחייב קטול אתעני מתעני אבישי בר צרויה וא לדוד אזיל ואיסב רישיה דשמעי מיני איסתכל דוד מלכא בנבואתיה וחמא דמרדכי עתיד דקאים מיניה וכד חמא דוד מלכא פקיד לשלמה בריה ואם לשלמה בריה תא בשעתא דיפסוק שמעי מן בניא קטול יתיה ויזכי דייתי לעלמא דאתי ומטול דקאים ברא צדיקא דעל ידוי אתעבידו ניסין וגבורין לישר בארבע גלותה והוא מרדכי מירא דכיא בר יאיר בר שם בר קיש מן שבטא דבנימן ושמעי הוה חייב דיתקטיל בדינא כמה דכתיב באורית דמשה דיינא דקשט לא תצער ורבא דבעמך לא תלוט והוא אקיל לדוד מלכא דישר וחס עלוי דויד דלא למקטול יתיה דחמא דקיימין מיניה הני תרין צדיקא ומתפרקין על ידיהון דבית ישר:

2:5 Now there was at the citadel in Susa a Jew whose name was Mordecai, the son of Jair, the son of Shimei, the son of Kish, a Benjamite,

2:6 אֲשֶׁר הִגְלָה מִירוּשָׁלַיִם עִם־הַגָּלָה אֲשֶׁר הִגְלָתָה עִם יְכָנְיָה מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֲשֶׁר הִגְלָה נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל:

2:6 ומרדכי ואסתר הוו מן ירושל בגלותא דגלת עם יכן מלך שבטא דבית יהודה וחזר וסלק מרד עם עמא דיתנדבון דיסקון ויבנון בית־מקדשא תניינות ותוב אנלי יתיה נבוכד־נצרן מלכא דבבל זמנין תרתין ותוב בארע בני גלוותיה לא נחת נפשי מן ניסין וגבורין:

2:6 who had been taken into exile from Jerusalem with the captives who had been exiled with Jeconiah king of Judah, whom Nebuchadnezzar the king of Babylon had exiled.

2:7 וַיְהִי אֲמֹן אֶת־הַדָּסָה הִיא אֶסְתֵּר בַּת־דָּדּוּ כִּי אֵין לָהּ אָב וְהַנַּעֲרָה יִפְתָּח־אֵר וְטוֹבַת מְרָאָה וּבְמֹת אֲבִיהָ וְאִמָּהּ לְקַחָהּ מֶרְדֳּכַי לֹו לְבַת:

2:7 והוה מרבי ית הדסה היא אסתר בת אחבוי והות הדסה שמה כמה דאסא מטול האיך דבסים ריחיה דאסא בגו עלמא אוף היא אסתר כדון הות עבדא עובדין טבי בגו עלמא היך אסתר והיך שמה כדון הוו עובדהא ואיתקרי שמה הדסה בלישנא עיבראה ולמא אתקרי שמה הדסה מטול

דצדיקיא מתילין דעלה איתנבי [ישעיה] נבייא ואם מהו חגתא היא וחלף
חגתא תיסק ברושא וחלף מרדך צדיקא יסק המן רשיעא לזקיפא וסרפד
היא ארבניא וחלף ארבניא יסק אסא וחלף ושתי תמלוך אסתר ובגין כן
גלא מרדכי דאמר [בגלותא] מוטב איזיל דאמר טב לי דאיזיל בגלותא
וארבי לאסתר דמן דאיהי בארעא דישר אתקרי שמה בשם כוכב נוגהא
יונית אסתירא ובלשין בגוניתא יוניתא קריין לה והדסה אתקריא בשם
צדיקא דכן אם על חנניה מישאל ועזר והוא קאים בין די בגלותא היא
בבל דכת ואסתר אתקרי שמה הדסה כשם אסא דאיך דלא אסא יבש
קייטא וסתווא ואוף צדקי כדין אית להון חולקא בעלם הדין ובעלמא דאתי
והיא אסתר הות בת אחוי [ד]אבוי דמרדכי היא אסתר בטליותא והיא
בסיבותא ולא פסקת מן עובדין שבין ולא הוה לה אבא ואימא וטליתא הות
יאיא בריווא ושפירא וחסודא בחזווא [וכד] מית אבוהא ואמה נסבה מרדכי
ליה לברתא:

2:7 He was bringing up Hadassah, that is Esther, his uncle's daughter, for she had no father or mother. Now the young lady was beautiful of form and face, and when her father and her mother died, Mordecai took her as his own daughter.

2:8 וַיְהִי בַּהֲשָׁמַע דְּבַר־הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ וּבְהִקְבֵּץ נַעֲרוֹת רַבּוֹת אֶל־שׁוֹשַׁן הַבִּירָה
אֶל־יָד הַגִּי וּתְלַקַּח אֶסְתֵּר אֶל־בֵּית הַמֶּלֶךְ אֶל־יָד הַגִּי שֹׁמֵר הַנָּשִׁים:
2:8 וְהוּא כֹד אֲשַׁתְּמַעוּ פִּתְגָמֵי דְּמַלְכָא וְנִזְרֶתָּה וְכֹד אִיתְכַּנְשׁוּן עוֹלָמַת סְגִיאתָּה
לְשׁוֹשַׁן בִּירַת עַל יְדוּי דֶּה־גִּי סְרִיסָא דְּמַלְכָא נָטַר נָשִׂיא וְכֹד שְׁמַע מִרְדֳּכִי
דְּבַתּוֹלְתָּה מִתְּבַעִיין שְׁקַל וְשָׂא לְאֶסְתֵּר מִן רַבְּרַבְנוּי דְּמַלְכָּא אַחַשׁ דְּנַפְקִין
לְמִיבְעֵי בַתּוֹלְתָּה דְּלֹא יִיתִיוֹן וִידְבְּרוּנִיהּ וְשָׂשָׁה קִישׁוֹן בְּגוּ קִישׁוֹן דְּלֹא יַחְמוֹן
יְתָה שְׁלִיחֵי דְּמַלְכָּא וּבִנְתָּ עַמְמִיָּא כֹד הוּון שְׁלִיחֵי עֲבָרִין הוּיִין מִרְקָדָן
וּמַחְזִיין שׁוּפְרִיָּהוֹן מִן כּוּוֹתָא וְנַפְקוּ שְׁלִיחֵי דְּמֶלֶךְ וְאִיִּיתִיאוּ בַתּוֹלְתָּה סְגִיאתָּה
מִמְדִּינַתָּה וְשְׁלִיחֵי דְּמַלְכָּא הוּוּ יִדְעִין לָהּ לְאֶסְתֵּר וְכֹד חֲמוֹן דְּלִית אֶסְתֵּר עִם
הַכִּין בַּתּוֹלְתָּה אֲמַרִין חַד לְחַד מִגֵּן לְעִינָן בְּמִדִּינַתָּה אִית הַכָּא בְּמִדִּינַתָּה
טְלִיתָּה חַדָּא יֵאִיא בְּרִיוָא וְשְׁפִירָא בַּחְזוּא וְחַסוּדָא יְתִיר מִן כּוֹלְהוֹן בַּתּוֹלְתָּה
דְּאִיִּיתִין כֹּד אִיתְּבַעִיית אֶסְתֵּר וְלֹא אִישְׁתַּכַּחַת אֹדְעִינוֹן לְמַלְכָּא אַחַשׁ וְכֹד
שְׁמַע מַלְכָּא כְּתַב בְּרַגְנִיסִין דְּכָל בַּתּוֹלְתָּה דְּתִשְׁטִי מִן־קֶדֶם שְׁלִיחֵי חַדָּא הִיא
נִזְרֶתִּיהּ דְּתַתְּקִטִּיל וְכֹד שְׁמַע מִרְדֳּכִי פּוֹקֶדְנָא דְּחַל וְאַפִּיק לְאֶסְתֵּר בַּת אַחׁוּי
דְּאֲבוּי לְשׁוֹקָא וְאִידְבַּרְתָּ אֶסְתֵּר לְבֵית־מֶלֶךְ[וְ]תָּא עַל יְדוּי דֶּה־גִּי נָטַר נָשִׂיא:

2:8 So it came about when the command and decree of the king were heard and many young ladies were gathered to the citadel of Susa into the custody of Hegai, that Esther was taken to the king's palace into the custody of Hegai, who was in charge of the women.

2:9 וַתִּשְׂבַּב הַנַּעֲרָה בְּעֵינֶיּוֹ וַתִּשָּׂא חֶסֶד לְפָנָיו וַיְבַהֵל אֶת־תְּמָרוּקֶיהָ וְאֶת־מְנוּחָהּ
לְתַת לָהּ וְאֶת שִׁבְעַת הַנַּעֲרוֹת הָרְאִיּוֹת לְתַת־לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁנֶה
וְאֶת־נַעֲרוֹתֶיהָ לְטוֹב בֵּית הַנָּשִׁים:

2:9 וּשְׁפַרְתָּ טְלִיתָּה בְּעִינוּהִי חֶסֶד קְדָמוּהִי וְאֹחֵי יֵת צִבְתָּה וְיֵת מְנוּחָהּ לְמַתָּה
לָהּ וְיֵת שִׁבְעַתִּי עוֹלִימַת דְּחִזִּיין לְמִיתָן לָהּ מִן בֵּיתָה דְּמַלְכָּא וּמְנוּחָהּ דֶּהוּוּ
יְהִיבִין לָהּ לְאֶסְתֵּר הוּת יְהִבַּת לָהּ כְּפּוֹם עוֹלִימַתָּה עַמְמַתָּה מְטוּל דְּלֹא הוּת
טַעְמָה אֶסְתֵּר מִיִּין מִן בֵּיתָה דְּמַלְכָּא וְשְׁנֵי יְתָה וְיֵת עוֹלִימַתָּה לְטַב בֵּית
נָשִׂיא:

2:9 Now the young lady pleased him and found favor with him. So he quickly provided her with her cosmetics and food, gave her seven choice maids from the king's palace and transferred her and her maids to the best place in the harem.

2:10 לֹא־הִגִּידָה אֶסְתֵּר אֶת־עַמָּהּ וְאֶת־מִוְלָדֶתָהּ כִּי מָרְדֳּכַי צִוָּה עָלֶיהָ אֲשֶׁר לֹא־תִגִּיד:

2:10 לֹא חוֹיאת אֶסְתֵּר ית עמה וית ילדותה מטול דמרדכי פקדה דלא תחוי מטו דמפקדה דלא מחוי עמה חשיב מרדכי בליביה ואם ושתי דעבדת יקרא לנפשה ולא צבת למחמיא שופרא למלכא ולשולטניא דן יתה דינין בישין וקטל יתה ולמה לא חוֹיאת אֶסְתֵּר דילמא רגיו עלה מלכא וקטל לה ומשיצי לעמא דהיא מיניה לכן פקד יתה דלא תחוי עמה ותלדותה:

2:10 Esther did not make known her people or her kindred, for Mordecai had instructed her that she should not make them known.

2:11 וּבְכָל־יוֹם וְיוֹם מָרְדֳּכַי מֵתְהַלֵּךְ לִפְנֵי חֲצַר בֵּית־הַנָּשִׁים לִדְעַת אֶת־שְׁלוֹם אֶסְתֵּר וּמַה־יַּעֲשֶׂה בָּהּ:

2:11 ובכל יומא ויומא מרדכי מהלך קדם דרתא דבית נשיא למידע ית שלמא דאסתר ומה ניסין איתעבידו על ידהא:

2:11 Every day Mordecai walked back and forth in front of the court of the harem to learn how Esther was and how she fared.

2:12 וּבִהְיֵיתָהּ תִּרְ נַעֲרָה וְנַעֲרָה לְבֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרוֹשׁ מִקֵּץ הָיִיתָ לָּהּ כְּדָת הַנָּשִׁים שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ כִּי כֵן יִמְלְאוּ יְמֵי מְרוּקִיהֶן שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים בְּשֶׁמֶן הַמֶּר וּשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים בְּבָשְׂמִים וּבִתְמָרוֹקֵי הַנָּשִׁים:

2:12 וכד מטא זימנא דרבייתא ורבית למיעל לבית מלכא אחש מטול דהות לה כגזירת נשיא תרי עסר ירחין ארום כדין ישלמון יומתהא דציביתהון מטול דאיבסמת שית ירחין במישחא דמירא ושית ירחין בבוסמנו ובתקוני נשיא:

2:12 Now when the turn of each young lady came to go in to King Ahasuerus, after the end of her twelve months under the regulations for the women-- for the days of their beautification were completed as follows: six months with oil of myrrh and six months with spices and the cosmetics for women--

2:13 וּבִזְמַן הַנַּעֲרָה בָּאָה אֶל־הַמֶּלֶךְ אֵת כָּל־אֲשֶׁר תִּאֲמַר יִנָּתֵן לָּהּ לְבֹא עִמָּהּ מִבֵּית הַנָּשִׁים עַד־בֵּית הַמֶּלֶךְ:

2:13 וכדין רבייתא עלה קדם מלך אחש וכל מה דהות אמרה הוה מתייהב ליה מבית נשיא ועד בית מלכא ברמשא:

2:13 the young lady would go in to the king in this way: anything that she desired was given her to take with her from the harem to the king's palace.

2:14 בְּעֶרְבַּי תִּהְיֶה בָּאָה וּבִבְקָרָהּ תִּשָּׁב אֶל־בֵּית הַנָּשִׁים שְׁנֵי אֶל־יָד שְׁעֵשְׂגָז סָרִיס הַמֶּלֶךְ שֹׁמֵר הַפִּילִגְשִׁים לֹא־תָבֹא עוֹד אֶל־הַמֶּלֶךְ כִּי אִם־חֲפֹץ בָּהּ הַמֶּלֶךְ וְנִקְרְאָהּ בִּשְׁמָהּ:

2:14 הות עיילה ובצפרא הות תייבא לבית נשיא תניינות על ידוי דשעגז סריס דמלכא נטר נשיא ושמה מתכתב ולא הות עלת עוד לוותיה למלכא אלא־אין אתרעי בה וקרת בשמה:

2:14 In the evening she would go in and in the morning she would return to the second harem, to the custody of Shaashgaz, the king's eunuch who was in charge of the concubines. She would not again go in to the king unless the king delighted in her and she was summoned by name.

2:15 וּבִהְיֵיתָהּ תִּרְ־אֶסְתֵּר בֵּת־אֲבִיחִיל דְּד מָרְדֳּכַי אֲשֶׁר לָקַח־לָּהּ לְבַת לְבֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ לֹא בִקְשָׁה דְּבָר כִּי אִם אֶת־אֲשֶׁר יֹאמַר הִגִּי סָרִיס־הַמֶּלֶךְ שֹׁמֵר הַנָּשִׁים וְתִהְיֶה אֶסְתֵּר נִשְׂאת חֹן בְּעֵינֵי כָל־רָאִיָּהּ:

2:15 וכד מט זמנא דאסתר בת אביחיל בר אחוי דאבוי דמרדכי דאדבר

יתה ליה והוה מרבי לה מן קושיא היך ברתיה למיעל לות מלכא אחש
ולא בעת כל מידעם אלא מידן מידי דהגי בעי סריסי דמלכא נטר נשיא
והות אסתר גמילא חינא וחסדא קדם כל חזייהא:

2:15 Now when the turn of Esther, the daughter of Abihail the uncle of Mordecai who had taken her as his daughter, came to go in to the king, she did not request anything except what Hegai, the king's eunuch who was in charge of the women, advised. And Esther found favor in the eyes of all who saw her.

2:16 וַתֵּלֶךְ אֶסְתֵּר אֶל-הַמֶּלֶךְ אַחַשְׁוֶרֶשׁ אֶל-בֵּית מַלְכוּתוֹ בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי
הוּא-חֹדֶשׁ טֵבֶת בְּשָׁנַת-שֶׁבַע לְמַלְכוּתוֹ:

2:16 ואידברת אסתר לבית מלך אחש לבית-מלכותיה לפלטוןרין בירחא
עשיראה הו ירח טבת בשנת שבע למלכותיה:

2:16 So Esther was taken to King Ahasuerus to his royal palace in the tenth month which is the month Tebeth, in the seventh year of his reign.

2:17 וַיֶּאֱהָב הַמֶּלֶךְ אֶת-אֶסְתֵּר מִכָּל-הַנָּשִׁים וַתִּשָּׂא-חֵן וְחֶסֶד לְפָנָיו מִכָּל-הַבָּתּוּלֹת
וַיִּשֶׂם כֶּתֶר-מַלְכוּת בְּרֹאשָׁהּ וַיְמַלִּכָהּ תַּחַת וְשֵׁתִי:

2:17 ורחים מלכא ית אסתר מכלהון נשיא ואיתגמלת חינא וחסדא קדמוי
מכולהו בתולתא ויהב תגא דמלכותא ברישה ואמליך יתה חלף ושתי:

2:17 The king loved Esther more than all the women, and she found favor and kindness with him more than all the virgins, so that he set the royal crown on her head and made her queen instead of Vashti.

2:18 וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ מִשְׁתֵּה גָדוֹל לְכָל-שָׂרָיו וְעַבְדָּיו אֶת מִשְׁתֵּה אֶסְתֵּר וְהַנָּחָה
לְמַדְיָנוֹת עָשָׂה וַיִּתֵּן מִשְׂאֵת כִּיד הַמֶּלֶךְ:

2:18 ועבד מלכא שירות רבתא לכל שולטונוי ועבדוי ית משתא דאסתר
ומתנן למדינת יהב ואם לה האי חוי ליך הידין עמין עמיך יהודאי היא
תולדותיך ואמרת ליה לית אנא חכימא לא עמי ולא תולדתי דמטול דכד
אנא טליא מית אבא ואימא ושבקון יתי וכד שמע אחשו ית מילהא חזר
ושבק שיבוקין לכל עלמא ומתנן למדינתא יהב מטול דחשיב בליביה ואם
בגרמיה הא אנא מיטב לכולהון אומיא ומלכותא מטול דעם אסתר ביניהון
איייתוי:

2:18 Then the king gave a great banquet, Esther's banquet, for all his princes and his servants; he also made a holiday for the provinces and gave gifts according to the king's bounty.

2:19 וּבַהֲקֵבֶץ בַּתּוּלוֹת שְׁנִית וּמָרְדֳּכַי יָשָׁב בְּשַׁעַר-הַמֶּלֶךְ:

2:19 וכד איתכנשו בתולן תניינות ומטול מה אתכנשו תניינות מטול אסתר
דיתבא בפלטין דמלך ומלך רחים יתה מכל נשיא ושוי תגא דמלכותא
ברישא ובתולתא האלין לא איתכנשו תניינות מטול דאמרו שלטונוי דמלך
דאין בעית תגלי לן אסתר עמה ותלדותה קני יתה כנשי אחרנייתא והיא
גליא לך עמה ותולדות מטול הכי כת תניינות ובהתכנשות בתולן תניינות
ומרדכי יתיב בתרע בית מלכא:

2:19 When the virgins were gathered together the second time, then Mordecai was sitting at the king's gate.

2:20 אִין אֶסְתֵּר מִגֵּדַת מוֹלְדָתָהּ וְאֶת-עַמָּהּ פֶּאֶשֶׁר צִוָּה עָלֶיהָ מָרְדֳּכַי
וְאֶת-מֵאֵמֶר מָרְדֳּכַי אֶסְתֵּר עָשָׂה פֶּאֶשֶׁר הָיְתָה בְּאִמְנָה אִתּוֹ: ס

2:20 לית היא אסת מחויא עמה ותלדות היך דפקידה יתה מרד ואף כד
אתכנשון בתולתא לא גלת אלא היך דפקדה מרדכי אסתר עבדת היא
אסתר בטליותא מכיכתא הוות וכד עלת למלכות במכיכות עלת מטול בכן
אמר כתבא וית מימריה דמרדכי אסתר עבדת היך כמה דהות מיתרבי

עימיה:

2:20 Esther had not yet made known her kindred or her people, even as Mordecai had commanded her; for Esther did what Mordecai told her as she had done when under his care.

2:21 בַּיָּמִים הָהֵם וּמֶרְדֵּכַי יָשָׁב בְּשַׁעַר־הַמֶּלֶךְ קֶצֶף בְּגָתָן וְתֶרֶשׁ שְׁנֵי־סָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ מִשְׁמָרֵי הַפֶּסֶף וַיִּבְקְשׁוּ לִשְׁלַח יָד בַּמֶּלֶךְ אַחֲשֻׁרְשׁ:
2:21 בַּיּוֹמִיא הָאֵינּוֹן וּמֶרְדֵּכַי יָתִיב בַּתְּרַע בֵּית מַלְכָּא רְגֹז בַּגְּתָנָא וְתֶרֶשׁ תְּרִין סָרִיסוּי דְּמַלְכָּא מִנְטְרִי מִנִּיא וּבִעֻ לְמוֹשְׁטָא יִדְיָהוּ דִּיקְטָלוֹן לְמַלְכָּא אַחֲשׁ וַיִּהְיוֹן עֲצָה בִּינִיָּהוֹן וַיִּהְיוֹן חַיּוּיא חוֹרְמָנָא בְּכוּזָא דְּדֶהְבָּא דְּהוּא שְׁתֵּי בֵּיה אַחֲשׁ דְּכַד בְּעִי מַלְכָּא נִשְׁתִּי בֵּיה נִתְלוֹן לְתִלוֹן וְנִתְחַלְחִילָה לִּיה וְנִמְחִין חַיּוּי וִיקְטָלִיה:

2:21 In those days, while Mordecai was sitting at the king's gate, Bigthan and Teresh, two of the king's officials from those who guarded the door, became angry and sought to lay hands on King Ahasuerus.

2:22 וַיִּוָּדַע הַדָּבָר לְמֶרְדֵּכַי וַיַּגִּד לְאַסְתֵּר הַמַּלְכָּה וְתֹאמַר אַסְתֵּר לַמֶּלֶךְ בְּשֵׁם מֶרְדֵּכַי:
2:22 בְּכֵן אֶתְחַזִּי פִתְגָמָא בְּרוּחַ קִדְשָׁא וְאִזְל לְמֶרְדֵּכַי וְתִנִּי לְאַסְתֵּר מַלְכָּתָא וְאִמְרַת אַסְתֵּר לְמַלְכָּא בְּשֵׁמִיה דְּמֶרְדֵּכַי:

2:22 But the plot became known to Mordecai and he told Queen Esther, and Esther informed the king in Mordecai's name.

2:23 וַיִּבְקֹשׁ הַדָּבָר וַיִּמָּצֵא וַיִּתְּלוּ שְׁנֵיהֶם עַל־עֵץ וַיִּכְתֹּב בְּסֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: פ
2:23 וְאִיתְבְּעִי פִתְגָמָא וַיִּשְׁתַּכַּח [וַיִּתְּלוּן] וְאִיתְלוּן תְּרוּיָהוּ עַל קִיּוּסָא וְאִיכְתַּב בְּסֵף דּוּכְרָן יוֹמְתָא קִדְם מֶלֶךְ:

2:23 Now when the plot was investigated and found to be so, they were both hanged on a gallows; and it was written in the Book of the Chronicles in the king's presence.

3:1 אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה גָּדַל הַמֶּלֶךְ אַחֲשֻׁרְוֹשׁ אֶת־הָמָן בֶּן־הַמִּדְיָתָא הָאֲגָגִי וַיִּנְשְׂאֵהוּ וַיִּשֶׂם אֶת־כִּסְאוֹ מֵעַל כָּל־הַשָּׂרִים אֲשֶׁר אִתּוֹ:
3:1 בַּתֵּר פִּתְגָמִיא הָאֵלִין רַבִּי מַלְכָּא אַחֲשׁ יֵת הָמָן בֵּר הַמִּדְיָתָא אֲגָגִיא בֵּר כְּדָא בֵּר כּוּזָא בֵּר אֲלִיפִילוּט בֵּר דִּיוּס בֵּר דִּיוּסִיס בֵּר פְּרוּס בֵּר מַעֲדָן בֵּר בִּלְעָקָן בֵּר אֲנִתִּימִירוּס בֵּר הַדְּרוּס בֵּר שָׁגֵר בֵּר נָגֵר בֵּר פֶּרְמִשְׁתָּא בֵּר וַיּוֹתָא בֵּר עֲמֹלֶק בֵּר דְּלַחֲינְתִּיה דְּאֲלִיפֹז בּוֹכְרִיָּה דַּעֲשׂוּ וְרַבִּי יִתִּיה וְנִטִּיל יִתִּיה וְשׁוּי יֵת כְּרִסִּיָּה לְעִיל מַכַּל רַבְּרַבְנוּי וְעַבְדּוּי:

3:1 After these events King Ahasuerus promoted Haman, the son of Hammedatha the Agagite, and advanced him and established his authority over all the princes who were with him.

3:2 וְכָל־עַבְדֵּי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ כָּרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לְהָמָן כִּי־כֵן צִוָּה־לּוֹ הַמֶּלֶךְ וּמֶרְדֵּכַי לֹא יִכְרַע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה:
3:2 וְכָל עַבְדּוּי דְּמַלְכָּא דְּבַתְרַע בֵּית מַלְכָּא כְּרַעִין וְסַגְדִּי לְהָמָן אַרוּם כֵּן פִּקִּיד עֲלוּי מַלְכָּא וּמֶרְדֵּכַי לֹא הוּא כְּרַע קִדְמוּי וְלֹא הוּא שְׂאִיל בְּשַׁלְמִי:

3:2 All the king's servants who were at the king's gate bowed down and paid homage to Haman; for so the king had commanded concerning him. But Mordecai neither bowed down nor paid homage.

3:3 וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵּי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ לְמֶרְדֵּכַי מִדּוּעַ אַתָּה עוֹבֵר אֵת מִצְוֹת הַמֶּלֶךְ:
3:3 וְאִמְרוּ עַבְדּוּי דְּמַלְכָּא דִּיתְבִּין בַּתְרַע בֵּית מַלְכָּתָא לְמֶרְדֵּכַי מַה רַבּוּתָא אִית לָךְ יוֹתֵר עֲלִינָן דְּהִינּוֹן כְּרַעִין וְסַגְדִּין קִדְם הָמָן וְאֵת לֹא כְרַעַת קִדְמוּי

מטול מה דאת מעבר על פוקדנא דמלכא עני מרדכי ואם להון טפשיא חסירי ליבא שמעו מני מלת ואמרין לי פחימא מן איתוי בר-נשא דהוא מתנאה ומתרברב הוא ילוד מן אינתתא ויומיה זעירין ובתולדותיה כאיביה ואיליה ועקתיה ותינחתא וכל יומי מלי חימתא וסופיה חזיר לעפרא ואנא אסגוד קדמוי לא אנא סגיד אלא לאלהא חייא וקיימא דהוא חד בשמי והוא נור אכלת נורא ומלאכוי נורא תלא ארעא באדרעיה מתח רקיעא בגבורתיה בצביוניה מחשך שמש ברעותיה מנהר חשוכא בחכמתיה עבד ימא סגיתא כחלא במזופיתי שוי טעם מוי כמלחא וריחא דגלגלוי כחמר אסר יתיה היך זיקין סכרי באוצרי תהומא בגין דלא יסק לארע יתיבא רעיש ולא עביר תחומא במימר ברא רקיעא מתחותי איך עננא באוירא פריס איך היא ערפיל על עננא עלמא מגין היך משכנא על אפי ארעא טעין בחיליה דלעיל ודלרע רהטין קדמוי שמשא וסהר וכימה וכוכביא ומזלי לא בטלין שעה לא נחין אלא כולהון רהטין קדמוי כאזגדין לימינא ולסמאלא למעבד רעותיה דמן דברא יתהון ליה יאי למשבחא ולמסגוד קדמוי עניין ואמרי למרדכי והא אשכחן דאבהתך סגדין קדם אבהתיה דהמן עני מרדכי ואם להון מן איתוי דסגדין קדם אבהתיה דהמן אמרין ליה לא כרע אבוך יעקב קדם עשו אחוי דהוא אבוי דהם אמר להון אנא מן זרעיתיה דבנימן וכד סגיד יעקב קדם עשו בנימן לא ילוד הוה ולא סגד קדם אינש מן יומוי מטול כדון נטר יתיה קיים עלם במעי אמיה עד עידן דיסקון לארעא דישר ויהוי בית-מקדשא בארעיה ותשרי שכינתיה בתחומיה וכל בית ישר יחדון תמן ועממיא כרעי וסגדי בארעיה ואן לית אנא כרע וסגיד קדם המן ובעיל דבב הדין:

3:3 Then the king's servants who were at the king's gate said to Mordecai, "Why are you transgressing the king's command?"

3:4 וַיְהִי (בְּאַמְרָם) [כְּאַמְרָם] אֵלָיו יוֹם וָיוֹם וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם וַיִּגִּדּוּ לְהֶמֶן לְרֹאוֹת הַעֲמֹדוֹ דְּבָרֵי מְרֹדֶכִי כִּי־הִגִּיד לָהֶם אֲשֶׁר־הָיָה יְהוּדִי: 3:4 וְהָיָה כִּד אָמַר לִיה יוֹמָא וְיוֹמָא וְלֹא קִבִּיל מִנְהוֹן וְתִנְיָאוֹ לְהֶמֶן דִּנְחֻזִּין אִין קִיִּים מִלּוֹי דְּמֶרְדֳּכִי מִטּוֹל דָּאם לְהוֹן דְּהוּא יְהוּדָאָה:

3:4 Now it was when they had spoken daily to him and he would not listen to them, that they told Haman to see whether Mordecai's reason would stand; for he had told them that he was a Jew.

3:5 וַיֵּרָא הֶמֶן כִּי־אִין מְרֹדֶכִי פָּרַעַ וּמִשְׁתַּחֲוָה לּוֹ וַיִּמְלֵא הֶמֶן חֲמָה: 3:5 וְחֻזָּא הֶמֶן מִטּוֹל דְּלֹא מְרֹדֶכִי צָבִי לְמַכְרוּעַ וּלְמַסְגוּד קִדְמִיָּה וְאַתְמִלִּי הֶמֶן עַל מְרֹדֶכִי חֲמָתָא:

3:5 When Haman saw that Mordecai neither bowed down nor paid homage to him, Haman was filled with rage.

3:6 וַיִּבְזּוּ בְּעֵינָיו לְשַׁלַּח יָד בְּמְרֹדֶכִי לְבַדּוֹ כִּי־הִגִּידוּ לוֹ אֶת־עַם מְרֹדֶכִי וַיִּבְקֹשׁ הֶמֶן לְהַשְׁמִיד אֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל־מְלָכוֹת אַחֲשֻׁרוּשׁ עִם מְרֹדֶכִי: 3:6 וְהָיָה קָלִילָא בְּעֵינָיו לְמוֹשֵׁט יָדָא בְּמֶרְדֳּכִי בְּלַחוּדוֹי מִטּוֹל דְּחוּיָאוֹ לִיה דְּמֶרְדֳּכִי יְהוּדָאָה הוּא וּבִעָא הֶמֶן לְשִׁיצָאָה ית כָּל יְהוּדָאִי דִּי בְּכָל מְדִינָתָא דְּמֶלֶךְ אַחַשׁ עָמִיָּה דְּמֶרְדֳּכִי:

3:6 But he disdained to lay hands on Mordecai alone, for they had told him *who* the people of Mordecai *were*; therefore Haman sought to destroy all the Jews, the people of Mordecai, who *were* throughout the whole kingdom of Ahasuerus.

3:7 בְּחֻדְשׁ הָרִאשׁוֹן הוּא־חֻדְשׁ נִסָּן בְּשָׁנָת שְׁתַּיִם עָשָׂרָה לְמֶלֶךְ אַחֲשֻׁרוּשׁ הָפִיל

פֹּרֶה הוּא הַגּוֹרֵל לִפְנֵי הַמֶּן מִיּוֹם לְיוֹם וּמִחֹדֶשׁ לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים-עָשָׂר הוּא-חֹדֶשׁ

אָדָר: ס

3:7 בִּירְחָא קְדַמָּאָה הוּא יֶרַח נִסָּן בִּשְׁתַּא דְּתוֹרְתָא לְמַלְךְ אַחַש אֶפִּיל מִלְתָּא

הוּא עֲבַדָּא קֳדָם הַמֶּן מִן יוֹמָא לְיוֹמָא וּמִן יֶרַח לְיֶרַח דְּתִרְתִּי עֲסָרָא הוּא

יֶרַח אָדָר:

3:7 In the first month, which is the month Nisan, in the twelfth year of King Ahasuerus, Pur, that is the lot, was cast before Haman from day to day and from month to month, until the twelfth month, that is the month Adar.

3:8 וַיֹּאמֶר הַמֶּן לְמַלְךְ אַחַשְׁוֵרוֹשׁ יִשְׁנֹו עִם-אַחַד מִפְּזָר וּמִפְּרָד בֵּין הָעַמִּים בְּכָל מְדִינֹות מַלְכוּתְךָ וְדָתֵיהֶם שְׁנוֹת מְכָל-עָם וְאַתְּדָתִי הַמַּלְךְ אֵינָם עֹשִׂים וְלַמַּלְךְ אֵין-שׁוּהָ לְהַנִּיחָם:

3:8 ואמר המן למלך אחש אית עמא חד דיהודאי מתבדר ומטלטל ביני עממי בכל מדינת מלכותך גיותנין ורוחא רמא מלקטין פישרי טבת ויתבין בחצבי תמוז ועובדיהון שניין מכל עמא ונימוסיהון בכל מדינן ובנימוסנא לא מהלכין ועובדנא לא צביין נפשיהון ועיבידתא דמלכא ליתיהון עבדין וכד חזיין לנא רקקין בארעא וחזיין לנא כמידעם מסאב וכד אנחנא נפקין למים ולמשמע ולמעבד כעיבדתיה דמלכא מנהון סלקין בשורין ופרסין גידרין ועלין בחדרין ונפקין בחצופי וכד אנחנא רהטין מתפוס יתהון מהדרי וקיימין מברקין עיניה וחרקין שיניהון ומבטשין רגליהון ומבהלין יתה[נא] יתנא ולית אן[חא] יכלין למיתפש יתהון מן בנתהון לא יהבין לנא ומן בנאתנא לא נסבין להון ומן דדבר מנהו למעבד עיבידתיה דמלכא מפיק [לשתא] בשיהי פיהי ויומא דאינון צביין למזבן מננא אמרין לנא יומא שריא הוא ויומא דאנחנא צביין למזבן מינהון אסירין עלינן שווקין ואמרין לנא יומא אסירא הוא בשעת קדמיתא אמרין קרינן בתנינא צלויי מצלינן בתליתאה אמרין לחמא אכלינן ברביעיתא אמרין לאלהא דשמיא מברכין דיהב [לנא] לחמא ומיא בחמישיתא נפקין ובשתייתא תייבין ובשביעיתא נשיהון נפקן לאפיהון ואמרין אייתיא גרסווא דעקת לכון בעיבידתא דמלך רשיעא עלין לבית כנישתהון קריין בספריה ומתרגמין בנביאיהון ולייטין למלכנא ותברי לשלטנא ואמרין הדין הוא יומא שביעאה דנח ביה אלהא רבא נידתהו לשבעא יומא ונפקן נשיהון בפלגות ליליא ומסאבן ית מיא לתמניא יומין גזרין ערלת בניהון ולא חייסין עליהון ואמרי דניהוי שניין מן בני עממיא לתלתין יומין קריין ירחא ואמרין חד חסר וחד מלא בירח ניסן תמניא יומין טבין עבדין ביה ועבדין הדלקה ומרבותא וגרפין חמיעא מן-קדם פטירא ואמרין דין יומא דאתפרק[נ]ון אבהתנא מן מצרים וקריין יתיה יומא דפסחא עלין לבי כנשתא דילהון קריין בספריהון ומתרגמין בנביאיהון ואמרין כהדין דמתגרניף חמיע מן-קדם פטירא הכדין תתגרניף מלכות רשיע מביננא וכן יתעביד לנא פורקנא מן מלך טפשא הדין בירח סיון תרין יומין טבין עבדן ביה עלין לבי כנישתין קריין קרית ומצליין קריין באורייתא ומתרגמין בנביאיהון לייטין למלכנא ותברין לשלטנא וקריין יתיה יומא דעצרתא וסלקי לאיגר בית אלההון [ושדיין] חזורי ומלקטין יתהון ואמרין היכמה דמתלקטין חזורי הידין יתלקטון בניהון מן ביננא ואמרין דין הוא אוריתא דאתיהיבת [ל]אבהתנא על טורא דסיני לעידן בעידן ריש שתא קורין חד בתשרי עלין לבי כנשתהון קריין בספרי ומתרגמין בנביאיהון

לייטין למלכן ותברי לשלטן ותקעין בחצוצרתא ואמרין על יומא דדוכרן
אב[ה]תנא קדם אבונא דבשמיא דכרנא דילן ייעול לטב ודבעלי דבבנא
יעול לביש ומריר בתשעה ביה נכסן חיון ואווזין ותרנגולין ואכלין ושתיין
ומתפנקין אינון נשיה בניהון ובנתיהון בעסר ביה קריין יתיה צומא רבא
וציימין אינון נשיהון בניהון ובנתיהון ואף בני בניהון ציימין ומעיקין יתהון ולא
חייסין עליהון ואמרי יומא הדין מתכפרין חובנא חובוי דילנא מתכנשין
ומיתוספין על חובי בעלי דבבנא ועלין לבי כנשתהון וקריין בספריהון
ומתרג בנביאיהון לייטין למלכנא ותבר לשלטן ואמרין הכדין תתכפר הדין
מלכותא מן עלם ובעיין רחמי ומתחננין דימות מלכא ויתבר שלטניה
בחמשא עסרא ביה מטללין מטלין אנר בתיהון ונפקין לבוסתנא ושמיין
לול[ב]ננא וקטפין אתרוגנא ומפשיחין חולפנא וחרבין בוסתנא ועיקריהון
סוגיהון ולא חייסין ועבדין הושענא ואמרין כמידעם דעבד מלכא בני סדרי
אנחנא עבדין ועלין לבי כנישתא ומצליין וחדדיין והדרין בהושען ושורדיין
ומרקדין היך גדיין לא ידעינן אין מילט לייטי לנא אי ברכא מברכין לנא
וקריין יתיה חגא דמטללתא ולא עבדי עיבדתא דמלכא אמרין לן יומא
אסיר לן ומפקין ליה לשתא בשעה פיהי דלא יעבדו ביה עיבדתא דמלכא
לחמשין שנין קריין יובילא לשבע שנין קריין שמיטה לתרין עשר ירחין קריין
שת לתלתין יומין קריין ירחא ועבדין יומא טבא
לשבעא יומין קריין שבתא ועבדין ליה יומא דניחא מרי מלכא כד הוה
מלכותהון קיימא עליה קם עליהון מלכא דוד הוה שמה מחשב עלנא
מחשבין בישיין לשיצאה יתנא ולאובדנא מן עלמא תרתין פטימין קטל יתנא
וחד שבק ודשבק לעבדין כביש יתיה דהכין כת ובתרוהי קם מלכא חד מן
מלכנא דהוה נבוכד-נצר שמי סלק עליהון ואחריב בית-מקדשיהון וכן קרתהון
ובז ית קרתהון ואייתי יתהון בגלותא ומן רוחיהון רמתא ועד כען לא שבקון
ואמרין בני אבהתנא אנחנא דמן עלמא למלכיא לית אנחנא פלחין וסגדין
ולשלטוניא לית אן משתמעין ולכל אתר ואתר איגרתהון אזלין ומטיין למבעי
רחמין קדם אלהא דימות מלכא ויתבר שלטן וכד נחתו אבהת[ה]ון לא נחתו
אל בשבעין נפשן וכד סליקו מתמן סליקו בשיתין ריבוא רבבן והשתא
דאיתיהון בגלותא לית להון מידעם ואמרין בני חסידין ושבין אנחנא דמן
עלמא ולית מסכינין וסוחרין כוותהון בעלמא ועמא הדין ביני קריית מבדר
מנהון מזבנין קיריא ומנהון תליין בוצין כל דמזבנין בעושקא מזבנין וכל
דמזבנין בשויא מזבן והשתא אין צבי מרי מלכא אתן עשרא אלפין ככרי
כספא מן בית גנזי דילי לבית גנזי דילך מטול דבנימוסי מלכא לא מהלכין
ועיבדתיא לא עבדין ולמרי מלכא לא ישוה למשבק יתהון בחיי:

3:8 Then Haman said to King Ahasuerus, "There is a certain people scattered and dispersed among the peoples in all the provinces of your kingdom; their laws are different from those of all other people and they do not observe the king's laws, so it is not in the king's interest to let them remain.

3:9 אס-על-המלך טוב יכתב לאבדם ועשרת אלפים כפר-כסף אשקול
על-ידי עשי המלכה להביא אל-גנזי המלך:

3:9 אלא אין מלכא שפר יכתב כתבא למובדא יתהון ועשרת אלפי ככרין
דכסף אתקול על ידוי עבדי עיבדת למתייא לבי גנזי דמלכא ומן כל
מאני שיתין רבוון דסלקן אבהתהון מן שעבוד דמצראי והשתא אין צבי מרי
מלכא ויכתב כתבא למובדנא יתון ואיניתן עשרא אלפין ככרין כספא מן

בית גנזי ידידי לבית גנזי מלכא דילך מן-קדם דבנימוסי מלכא לית אינון
עבדין ומאן דיכול למימיני שיתין ריבבן אבהתהון מן מצרי ולמרי מלכא
לא ישווי למשבק יתון בחיי:

3:9 "If it is pleasing to the king, let it be decreed that they be destroyed, and I will pay ten thousand talents of silver into the hands of those who carry on the *king's* business, to put into the king's treasuries."

3:10 וַיִּסֶר הַמֶּלֶךְ אֶת־טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּתְּנָהּ לְהַמָּן בֶּן־הַמֵּדְתָּא הָאֲגָגִי צָרֵר
הַיְּהוּדִים:

3:10 וַאֲעֵבֶר מֶלֶכָא ית עזקתיה מעילוי ידיה ויהביתי להמן בר המד אגגיא
מעיקיהון דיהודאי:

3:10 Then the king took his signet ring from his hand and gave it to Haman, the son of Hammedatha the Agagite, the enemy of the Jews.

3:11 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהַמָּן הַכֶּסֶף נָתוּן לָךְ וְהָעָם לַעֲשׂוֹת בּוֹ כְּטוֹב בְּעֵינֶיךָ:

3:11 ואם מלכא להם כספא יהיב לך ועמא למעב ביה מה דשפר בעינך
ואת מלכא אחש לא היך זבונא ולא היך מזביננא זבונא יהב דהבונא
רהבונא ומזביננא שקיל דהבונא רהבונא את לא זבונא ולא מזבנן דיהבת
עזקתך להמן ואמרת ליה כספא יהב לך ועם למעבד ביה כשפר בעינך
עלך אתקיים כתבא קדשי דדהבא בנחיר דחזירא כמה דלא שפירן קדשי
לחזירה כן לא יאי לך מלכות ואת דמי לאיתתא שפירא וסרת טעם:

3:11 The king said to Haman, "The silver is yours, and the people *also*, to do with them as you please."

3:12 וַיִּקְרְאוּ סֹפְרֵי הַמֶּלֶךְ בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר יוֹם בּוֹ וַיִּכְתֹּב
כָּל־אֲשֶׁר־צִוָּה הַמֶּלֶךְ אֶל־אֲחַשְׁדָּרְפָּנֵי הַמֶּלֶךְ וְאֶל־הַפָּחוֹת אֲשֶׁר־עַל־מְדִינָה
וּמְדִינָה וְאֶל־שָׂרֵי עָם וְעַם מְדִינָה וּמְדִינָה כְּכַתְּבָהּ וְעַם וְעַם כְּלָשׁוֹנוֹ בְּשֵׁם
הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֶרֶשׁ נִכְתָּב וְנִחַתָּם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ:

3:12 ואתקרון ספרוי דמלכא בירח קדמאה בתלת-עשר ניומאן ביה דהוא ירח
ניסן ואיכתב כל מה דפקיד המן על יהודאי ועל יקירוי דמלכא ועל
רברבנוי דאית בכל מדינתא ומדינתא ועל כל שלטונוי דעם ודעמא
מדינתא ומדינת היך כתבא ועם ועמא היך לישניה בשמיה דמלך אחש
איכתב ואיתחתם בעזקתיה דמלכא:

3:12 Then the king's scribes were summoned on the thirteenth day of the first month, and it was written just as Haman commanded to the king's satraps, to the governors who were over each province and to the princes of each people, each province according to its script, each people according to its language, being written in the name of King Ahasuerus and sealed with the king's signet ring.

3:13 וַנִּשְׁלֹחַ סֹפְרִים בֵּין הָרָצִים אֶל־כָּל־מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ לְהַשְׁמִיד לְהָרֹג
וּלְאַבֵּד אֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים מִנֶּעֶר וְעַד־זָקֵן טָף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר
לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים־עָשָׂר הוּא־חֹדֶשׁ אָדָר וְשִׁלְלָם לְבוֹז:

3:13 ואשתדרון איגרתא בידוי דרהטיא לכולהו מדינתא דמלך אחש לשיצא
ולמקטול ולמובדא ית כל יהודא מן טליא ועד סבי וטפליא ונשיא ביום
חד בתלת עסר יומין לירחא דתרי עסר הוא ירח אדר ואף בתיהון בוז:

3:13 Letters were sent by couriers to all the king's provinces to destroy, to kill and to annihilate all the Jews, both young and old, women and children, in one day, the thirteenth *day* of the twelfth month, which is the month Adar, and to seize their possessions as plunder.

3:14 פִּתְשָׁנוּן הִפְתָּב לְהַנָּתֵן דָּת בְּכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה גָלוּי לְכָל־הָעַמִּים לְהָיוֹת
עֲתִידִים לְיוֹם הַזֶּה:

3:14 ואיתפשר כתבא ואתחמת מלתא לכל מדינתא ומדינתא איתגלי לכל

עממא דיהוון איטימוס עבידי ליומא הדין על כל דן למודעא יתך [מדה]
במדה לא בטיל אתון חזון אחוי דיוסף על דזבנוי לארע נכראתא בני
בניהון אזדבנו לארע נכראתא ובנימן לא אשתתף עם אחוי מטול נפקו
[ם]בני בנוהי פרקין לישר הוא מרדכי ואסתר:

3:14 A copy of the edict to be issued as law in every province was published to all the peoples so that they should be ready for this day.

3:15 הָרָצִים יֵצְאוּ דְחוּפִים בְּדֶבֶר הַמֶּלֶךְ וְהָדָת נִתְּנָה בְּשׁוֹשַׁן הַבִּירָה וְהַמֶּלֶךְ
וְהָמֶן יֵשְׁבוּ לִשְׁתּוֹת וְהָעִיר שׁוֹשֶׁן נְבֹכָה: פ

3:15 ורהטיא נפקו טרידין ודחיפין במלתיה דמלכא ודיטגמא איתפרסמת
בשושן בירתא ומלך והמן יתיבו למיכל ולמשתי וקרתא דשושן הות בכיא:

3:15 The couriers went out impelled by the king's command while the decree was issued at the citadel in Susa; and while the king and Haman sat down to drink, the city of Susa was in confusion.

4:1 וּמֶרְדֳּכָי יָדַע אֶת־כָּל־אֲשֶׁר נַעֲשָׂה וַיִּקְרָע מְרֹדְכִי אֶת־בְּגָדָיו וַיִּלְבַּשׁ שָׂק
וַאֲפֹר וַיֵּצֵא בְּתוֹךְ הָעִיר וַיִּזְעַק זַעֲקָה גְּדֹלָה וּמָרָה:

4:1 ומרדכי צדיקא הוה ידע ברוחא דקדשא ית כל מה דאתעביד שדור
מלכא להיכליה ביד צדיקא לות חגי זכריה ומלאכי דיתבין בלשך
ומתנבאין תמן על שורא רבא דבירושלם ומן בתר דאתנביאו דאתעבידו ביה
שבעי ותרין מגדלין שדר אחשורוש רשיעא ואייתי מאה ועשרין ושב ספרין
מן מאה ועשר ושבע מדינן גבר גבר מגילתיה ופנקסיה בידיה יתיבו בתרעי
שושן וכתבו ושלחו גזירתא קשייתא על יהודאי ועל נימוסיהו ואיגרתא
קדמיתא כתבו לה בשמיה דמלכא וחתמין ליה בעיזקתיה דמלך אחש
ושדרון יתיה ביד רהוטי והכדין הוה כתי באגרת ובפרוסטגמי אינון ומני
מלכא אחש לכל עממא אומיא ולישן די דיירין בכל ארעא שלמכון יסנא
מהודען לכון דגברא חד אתא לוותנא לא מן אתרנא ולא מן מדין[תנא
הוא ואתא לאיתוספא עלנא ולאגברא על בעלי דבבנא בדקינן ביה והמן
שמי בר אגג מלכא בר עמלק רבא בר רעואל בר אליפז בוכריה דעשו בר
שליטין שליטינין מרי נכסין ועתירין ארעון ושאל מיני שאילת זעירא וקלילא
וחוי לי על יהודאין ועל מיליהון ועל נימוסיהון דלא כשרי ואמר לי כד
נפקו ממצרים שיתין רבבן גבריהון ואנא אתן לך שיתין ריבון מאני כספא
מאני לכל גבר וגבר ועמא הדין זבנית לקטלא כען אנא מלך אחשו סגי
חדותי ודעתי שפרת עלי וכספא נסיבית מניה ועמא זבנית לי לקטלא כען
אכולו ושתו וחדו כמו דאן אכיל ושתי וחדי דאחיד בקשתא ליחוד בקשתא
ודאחיד בסייפא ליחוד בסייף ופוקו ושלוטו בהון לארבעת עשר ולחמש
עסר לירח אדר דלישנא ולא תחוסון לא על שלטניהון ולא על מלכיהון
ולא על רברבניהון ולא על דרדקיהון אלהין יתהו קטולו וממונהון בוזו
גבר גבר לנפשיה דמני מלכא אחשורו לכל עממא אומיא ולישניא ולכל
אתר ואתר מדינתא ומדינת ולכל שבטא ושבטא ולכל זרעי וזרעי ולכל
קריה וקריה דאשתכח ביה עבדא יהודאא או אמתא יהודיאיתא יתנסכון
יתנכסון רברבנוהי על תרעי בתיהון מקדם מטול דלא קבילו גזירתיה
דמלכא דאנא מלכא אחש צבי דלא ישתכח יהודאא על אפי ארע
מלכותיה וכד חזא מרדכי צדיקא ית גזירתיה דאיתגזרת וית איגרתא
דאתחתמת צרא לבושינון קדמוי ומאחורוי ואתכסי שקא ואתפלפל בקטמא

וארים בקליה ואמר ווי מה רבא היא גזירת דגזר עלנא מלכא והם לא על
 פלגא גזר ופלגא שבק ולא על תילתא ולא על רביעית אילהין על גופנא
 כולא גזר למיעקר ולשיצי יתהא מן שורשהא וכד חזו עמא בית ישר ית
 מרדכי צדיקא דרב וחשיב עליהון כולהון אתכנשון ואתון לותיה עד דיהוון
 עם סגי ורב לחדא דלית להון מניין קם מרדכי על רגלוי בנו קהלא עני
 וכן אם עמא בית ישר חביבא ויקרא קדם אבוהי דבשמיא לא ידעיתון במה
 דהוה ולא שמעתון במה דגזר עלנא מלכא והמון להובדא יתנא מעל אפי
 ארעא ולשיצאה יתנא מתחו שמיא לית לנא דנסתמך עלוהי ואף לא נביא
 דבעי רחמין עלנא אתר לית לנא למעירוק ואף לא מדינתא דנשתיזיב
 לתמן בכל אתר ואתר איתכתבת עלנא ובכל מדינתא ומדינתא אישחדר
 עלנא הוין[נן] כענא דלית להון רעי וכאילפא בימא דלית [ליה] מדברנא
 והוין כיתמין דלית להון אבא וכד אינון ינקין אמהון מתא בה שעתא
 אפיקו ית ארונא לתרעי שושן ואפיקו עליה ספרא דאוריתא כד מכרך
 בשקא ומפלפל בקטם והוו קריין ביה קם מרדכי על רגליה בנו קהלא עני
 ואם עמא בית ישר חביבא ויקרא ניקום וניחזי מן אנשי נינוה כד אשתלח
 עליה יונה בר אמיתי נביא למיהפך ית קרתא דנינוה ומטא פתגמא לות
 מלכא דנינוה וקם מכרסיה יקריה ואעדי תנא מיניה ואיתכסי בשקא
 ואתפלפל בקטמא ואכריז בנינוה ואמר מן גזירתיה דמלכא ודרברבנוהי
 למימר אנשא ובעיר תורי וענא לא תפקון למרעי ומיא לא ישתון ותבו מן
 אורחתהון בישתא ומן חטופא דבידיהון ותב במימרי מן בישתא דחשיב
 למעבד להון ולא עבד ואף אנחנא נעבד כותהון ונגזר צומין וניקרי תעניתא
 דיגלין מן ירושלם וכד אתחייב שנאיהון דבית יש אתת בת-קלא וקרת ליה
 לנבוכד-נצר מלך דבבל ואמרת
 ליה נבוכד-נצר [מלכא] כסדא קום וסוק על ירושלם ואחריב יתה ואקלי
 בית-מקדש בנור בה שעתא ההיא נבוכד-נצר רשיע מניד בריש ומוביל ומייתי
 בידיה מטול דהוה ידע מה דהוה בסוף משרייתיה דסנחריב כד אשתלח
 עליהון מלאכא משמי מרומא וקטל בהון תמני-סר רבוון וחמשה אלפין ולא
 אשתייר במשרייתיה דסנחריב אלא הוא בלחודוי וכד אידכר מרדכי ובזע ית
 לבושו ולבש שקין ויחיב בעפרא ושרי למחתי דמעין וכן אמר בבכיתיה חבל
 עליכון בני ישר מן גזר דינא הדין דנפק עליכון ונפק בגו קרתא וצווח
 צווחתא רבתא ומרירתא לחדא:

4:1 When Mordecai learned all that had been done, he tore his clothes, put on sackcloth and ashes, and went out into the midst of the city and wailed loudly and bitterly.

4:2 וַיָּבֹאוּ עַד לִפְנֵי שַׁעַר הַמֶּלֶךְ כִּי אֵין לְבֹא אֶל-שַׁעַר הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ שָׂק;
 4:2 ואתא לקדם תרע פלטורין מטול דגזירתיה איתגזרת דלא ייתי אנש
 לתרע בית מלכא בלבושא דשק הוה גברא מן דבית יש אזיל לגברא
 עממיא ואל אנא בעי מינך ניהוי אנא ובנוי ואיתתי לך לעבדין ובלחוד
 נשתיזיב מן הדין קטל אם ליה גברא עממי לבר ישר לא חזית מה דכת
 בדיטגמא דפרס מלכא אחש דכל גבר עממיא דמשתכח [ד]נהוי גברא
 יהודאה [עבדיה] מתקטיל כוותיה בכין הוה גברא בר ישר אזיל לביתיה
 בעקתא רבתא בה שעתא אתקיים על דבית ישר מה דכת בספר אורית
 דמשה ותזבנון תמן [לבעלי דבבין] לעבדין ולאמהן ולית דקני ובכל יומא

ויומא הוה כל גברא וגברא אזין וקרין בדישגמא דפרס דמלכא אחש ומינה
הוו ידעין כמה אית להו ניחא בגו עלמא בכין אתקיים על דבית ישר מה
דכת בספר אורית דמשה ויהוון חייך תלן לך מקבל ותהוי תוה ליליא
ויומא בצפרא תימר לאימת יהא רמש ולרמשא תימר לאים יהא צפרא מן
זעוותא דלבבכון דתזועון ומן חיזו עיניכון דתחזון:

4:2 He went as far as the king's gate, for no one was to enter the king's gate clothed in sackcloth.

4:3 ובכל-מדינה ומדינה מקום אשר דבר-המלך ודתו מגיע אבל גדול
ליהודים וצום ובכי ומספד שק ואפר יצע לרבים:
4:3 ובכל מדינתא ומדינתא ובכל אתר ואתר ובכל עידן דפתגם דמלכא
וגזירתיה מטיין אבל אתקיף ליהודאי וצומא ובכיא ומספד וסקא ועפרא
משכב לסגיאן:

4:3 In each and every province where the command and decree of the king came, there was great mourning among the Jews, with fasting, weeping and wailing; and many lay on sackcloth and ashes.

4:4 (ותבואינה) [ותבואנה] נערות אסתר וסריסיה ויגידו לה ותתחלחל
המלכה מאד ותשלח בנדים להלביש את-מרדכי ולהסיר שקו מעליו ולא
קבל:

4:4 ואתיין עולימתא דאסתר וסריסיה[נא] ותניאו לה ואתזיעת מלכתא לחדא
ושדרת לבושין למלבשא למרדכי ולמיעברא שקיה מיניה ולא קביל:

4:4 Then Esther's maidens and her eunuchs came and told her, and the queen writhed in great anguish. And she sent garments to clothe Mordecai that he might remove his sackcloth from him, but he did not accept them.

4:5 ותקרא אסתר להתך מסריסי המלך אשר העמיד לפניה ותצוהו
על-מרדכי לדעת מה-זה ועל-מה-זה:

4:5 וקראת אסתר להתך חד מן סריסיה דמלכא דהוה קאים קדמהא
ופקידת יתיה על מרדכי לנ[ם]דע מה דין ועל מה דין:

4:5 Then Esther summoned Hathach from the king's eunuchs, whom the king had appointed to attend her, and ordered him to go to Mordecai to learn what this was and why it was.

4:6 ויצא התך אל-מרדכי אל-רחוב העיר אשר לפני שער-המלך:

4:6 ונפק התך לות מרדכי לפתאי דקרת דקדם תרע בית מלכא:

4:6 So Hathach went out to Mordecai to the city square in front of the king's gate.

4:7 ויגד-לו מרדכי את כל-אשר קרהו ואת פרשת הכסף אשר אמר המן
לשקול על-גנזי המלך (בִּיהוּדִים) [בִּיהוּדִים] לֵאבֹדֶם:

4:7 וחוי ליה מרדכי ית כל דארע יתיה וית פירוש כסף דאם המן למתקול
לבית גנזי דמלכא מטול יהודאי למובדיהו:

4:7 Mordecai told him all that had happened to him, and the exact amount of money that Haman had promised to pay to the king's treasuries for the destruction of the Jews.

4:8 ואת-פתשון כתב-הדת אשר-נתן בשושן להשמידם נתן לו להראות
את-אסתר ולהגיד לה ולצוות עליה לבוא אל-המלך להתחנן-לו ולבקש
מלפניו על-עמה:

4:8 וית פירוש כתבא דדישגמא דפריס בשושן למישיצא יתהון יהב ליה
למחויא לאסתר ולמיתניין ולמיתניין ולמיתניו ליה ולמפקד עלה [למיתן]
לות מלכא ולמתחננא מיניה ולמיבעי מן-קדמוי מטול עמה:

4:8 He also gave him a copy of the text of the edict which had been issued in Susa for their destruction, that he might show Esther and inform her, and to order her to go in to the king to implore his favor and to plead with him for her people.

4:9 וַיָּבֹא הַתֵּךְ וַיַּגֵּד לְאַסְתֵּר אֶת דְּבָרֵי מָרְדֳּכָי:

4:9 וְאַתָּה הַתֵּךְ וְתָנִי לְאַסְתֵּר יֵת מְלֹוֹי דְּמָרְדֳּכָי:

4:9 Hathach came back and related Mordecai's words to Esther.

4:10 וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לְהַתֵּךְ וּתְצַוֶּהוּ אֶל־מָרְדֳּכָי:

4:10 וְאָמַרְתְּ אֶסְתֵּר לְהַתֵּךְ וּפְקִידֹתִי מְטוּל מָרְדֳּכָי:

4:10 Then Esther spoke to Hathach and ordered him to *reply* to Mordecai:

4:11 כָּל־עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ וְעַם־מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ יוֹדְעִים אֲשֶׁר כָּל־אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יָבֹא־אֶל־הַמֶּלֶךְ אֶל־הַחֲצֵר הַפְּנִימִית אֲשֶׁר לֹא־יִקְרָא אַחַת דָּתוֹ לְהֵמִית לְבַד מֵאֲשֶׁר יוֹשִׁיט־לוֹ הַמֶּלֶךְ אֶת־שִׁרְבִיט הַזֶּהָב וַחֲיָה וְאֲנִי לֹא נִקְרָאתִי לְבֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ זֶה שְׁלוֹשִׁים יוֹם:

4:11 כל עבדוי דמלכא ועמא דמדינת דמלכא ידעין דכל גבר ואיתתא דיעול לות מלכא לפלטורין גויטא בדלא מתקרי חד היא גזירתי למתקטלא אלא־אין אושיט לה מלכא ית שרביט דדהבא ויחי ואנא הא תלתין יומין מצליא דלא יבעי יתי מלכא דלא יחטי יתי דכד [הויתין] מתרביא לותך הוה לי דכל איתתא דתשתבי מן בנת ישר ותזיל לבית עממיא מן צבות נפשה לית לה חולק ואחסנא ביני שבטיא דישר ועל דהוה התך שליחא בין מרדכי תקף רגזיה דהמן וקטל יתיה:

4:11 "All the king's servants and the people of the king's provinces know that for any man or woman who comes to the king to the inner court who is not summoned, he has but one law, that he be put to death, unless the king holds out to him the golden scepter so that he may live. And I have not been summoned to come to the king for these thirty days."

4:12 וַיַּגִּידוּ לְמָרְדֳּכָי אֶת דְּבָרֵי אֶסְתֵּר: פ

4:12 וְאַתְחֻיָּאוּ וְתִנְיָאוּ לְמָרְדֳּכָי בְּכַתְבִּין יֵת פִּתְגָמִי אִס:

4:12 They related Esther's words to Mordecai.

4:13 וַיֹּאמֶר מָרְדֳּכָי לְהָשִׁיב אֶל־אַסְתֵּר אֶל־תְּדַמִּי בְּנַפְשֶׁךְ לְהַמְלִיט בֵּית־הַמֶּלֶךְ מִכָּל־הַיְּהוּדִים:

4:13 ואמר מרדכי לאתבטא לאס דילמא תדמין בנפשך ותימרין דאנא אזדמנית למלכותא למהוי מלכת ודילמא תחשבין בלבך ותימרין לית אנא צריכנא רחמין למבעי על דבית ישר דאין ריגלא דחד מן יהודא מתפנקא מתנפקא מתנפקא לא תחשבי בנפשך דאנא דאנת משתיזבא בי מלכא מן כל יהודאי מאמית שאול אבוי דאבוך גרם להום ית בישתא הדא דאין קיים מידעם דאמלי שמואל נבייא לא נפק עלנא המן רשיעא מזרעיה דבית עמלק לא נפק עלנא בר המדתא הדין ולא זבין יתנא בעשרא אלפין ככרין דכסף מן ידוי דמלכא אחש ולא מסר קדשא בריך הוא ית ישר ביד תרין רשיעין דמן שירוויא לא אתא עליהון על דבית ישר אלא עמלק אבא דאבוי דהמן רשיעא ואגח קרבא עם יהושע בר נון ובצלוחתא דצלי משה רבנא איתמחי דכרנא דבית עמלק ברם קומי ובעי רחמין מן־קדם אבוך ד[ב]שמיא על עם דבית ישר דמן דעבד דינא בקדמאי הוא יעבד דינא מן בתראי מן מאן הוא תקיף המן רשיעא או מן מאן הוא אתקיים גזירתא מן עמלק אבא דאבוי דאתא עליהון על דבית ישר וטרד יתי קדשא בריך הוא ממין הוא תקיף מן תלתין וחד מלכין הוא תקיף דאתון עליהון על דבי ישר ונפק עליהון בר נון במילתא דשמיא וקטל יתהון ממאן הוא תקיף [מן]

סיסרא הוא דאתא עליהון על דבית ישר בתשע מאה ארתכין דפרזלא ואחד עליהון על דבית ישר גובין דמיא במדעם דלא יטבלון ולא יזלון נשיהון לות בעליהון ולא יפרון ולא יסגון בעלמא ומסר יתיה קדשא בריך הוא ביד איתתא וקטל יתיה מן מאן הוא תקיף מן בני ילידי הרפה הוא תקיף דאתו ואנחו קרבא עם דבית ישר ואיתמסרו ביד דויד וביד עבדוי וקטלו יתהון ברם לא תמנעין פומך מן צלות ושפוטך מלמבעי רחמין דבזכות אבהתן אשתיזבו ישרא מן קטלא ומאן דעבד לישר ניסין בכל עדן ועידן הוא ימסר שונאנא בידנא ונעבד ביה כרעות נפשנא ברם לא תדמין בנפשך דאת משתיזבא בית מלכא מכל יהודאי אלא אידכרי דאיתך מן בנוי דשאול מלך דישר דאיתאמר למלכא דישראל למשיציא ית דכרניהו דבית עמלק מתחות שמיא וחס על אנג מלכיהון דעמלק ואותיב יתיה עמיה וביה בליליא איתעברת איתתיה מיניה וקם המן מן זרעיתיה ובעא למזבן כולהון יהודאי ולמעקר יתהון ועל דחס אבוך על אנג מלכיהון הות ליה לתקלא וכד קם פרעה על דבית ישר בארע דמצרים ושעביד יתהון אייתי קדש בריך הוא מחתא על מצראי שניין דא מן דא ואפק לדבית ישר בריש גלי וקמו מצראי ורדפו בתריהון וכד חזו ישר ית מצראי צליין קדם אבוהון דבשמיא ופרק יתהון ובזע ימא קדמיה ואעבר יתהון ביבשתא וארתכו דפרע וחילותי טבע בימא ואת ובית אבוך קומו להון לבית ישר ותוב בעדנא דאתכנשו על דבית ישר עממיא לנחלי דארנונא הוא קודשא בריך הוא דרמז לטורי וחפן לטוריא חד לחד וחפין לעממיא ודבית ישר עברו במישרא מלעיל וכל דאית בכרכיא איתקטלו קדמיהון אלא את ודבית אבוך קומו להון לישר ותוב כד אתא סיסר ורדף בתריהון בתשע מאה רתיכין דפרזלא כוכביא מן שמיא נחתו ועבדו קרבא עם סיסרא רב הוא רוחצניהון דבית ישר ותקיף פורקניהון:

4:13 Then Mordecai told them to reply to Esther, "Do not imagine that you in the king's palace can escape any more than all the Jews.

4:14 כִּי אִם־הִחַרְשׁ תִּחְרִישִׁי בָּעֵת הַזֹּאת רִיחַ וְהִצָּלָה יַעֲמֹד לַיהוּדִים מִמָּקוֹם אֲחֵר וְאֵת וּבֵית־אֲבִיךָ תֵּאבְדוּ וּמִי יוֹדֵעַ אֲסִלְעֵת כְּזֹאת הַגָּעַת לַמְּלָכוֹת:
4:14 אֲלֵא אִם מִישְׁלָא תִישְׁלִין בַּעֲדֵינָא הַדִּין קַדִּישָׁהוֹן וּפְרוּקִיָּהוֹן מִצִּמְחָ לְהוּ פּוֹרְקָנָא מִן אַתְרָא אַחֲרָנָא דְּבַכְל שְׁעָתָא מִצִּמְחָ לְהוֹן פִּרְקָא וְאֵת וּבֵית אֲבוּךָ תִּיבְדוּן דִּמְאָן דִּידַע דְּלִמָּא דְּחַסְכִּין עַל דְּחוּבֵי בֵית אֲבוּךָ קִרְבַּת לַמְּלָכוֹתָא:

4:14 "For if you remain silent at this time, relief and deliverance will arise for the Jews from another place and you and your father's house will perish. And who knows whether you have not attained royalty for such a time as this?"

4:15 וְתֹאמַר אֶסְתֵּר לְהָשִׁיב אֶל־מָרְדֳּכָי:

4:15 וְאִמְרַת אֶסְתֵּר לְאַתְבַּטָּא פִּתְגָמָא לְמָרְדֳּכָי:

4:15 Then Esther told them to reply to Mordecai,

4:16 לָךְ כְּנוֹס אֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים הַנִּמְצָאִים בְּשׁוֹשָׁן וְצוּמוּ עָלַי וְאֶל־תֵּאכְלוּ וְאֶל־תִּשְׁתּוּ שְׁלֹשַׁת יָמִים לַיְלָה וַיּוֹם גַּם־אֲנִי וְנַעֲרֹתַי אֲצוּם כֵּן וּבִכָּן אָבֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא־כָדַת וְכֹאֲשֶׁר אֲבָדְתִּי אֲבָדְתִּי:
4:16 אַזִּיל וּכְנוֹשׁ לְכוּלְהוֹן יְהוּדָאִי דְּאִית בְּשׁוֹשָׁן בִּירְתָּא וְצוּמוּ עָלַי לֹא תִיכְלוּן וְלֹא תִשְׁתּוּן תְּלַת יוֹמִין וְתִלְתָּא לַיְלֻוֹתָא וְאַף אֲנִי וְעוֹלְמוֹתַי אֲצוּם כּוּוֹתְהוֹן וּבְכִין אַעוֹל לֹת מֶלֶכָא דְּלֹא פּוֹקְדָנָא וְאִין נֹאבְד בְּהַדִּין עֲלִמָּא בְּגַלְלִכוֹן אִית

לי חולקא לעלמא דאתי ויפוק חתנא מבי-משכביה קא אסיר [שקא] וכלתא מבי-גנונא כד רישא מפלפל בקיטם ואנשי ובעירי ותורי וענא לא יטעמון מידעם ואפרישו ינקי מן דדי אמהון בה שעתא ברירו ביה בקהל ואשכחו ביה תרי עסר אלפי כהני בחירי ואנקיטו יתהון שופרי בימיניהו ואורית בשמאליהון בכיין ועניין וכן אמרין כלפי לעילא אלהא דיש הא אורייתא דיהבת להון לן הא עמא רחים [בטילן] מן עלמא מאן קאים וקרי בה ומדכר על שמך שמשא וסהרא יחשך נהוריהון ולא ינהר דהא לא אתבריאו אלא בדיל עמך ונפלין על אפיהון ואמרין ושופרי תקעין עמהון ועמא עניין בתריהון עד דבכו חילי שמיא ונדו אבהת מן קובריהון:

4:16 "Go, assemble all the Jews who are found in Susa, and fast for me; do not eat or drink for three days, night or day. I and my maidens also will fast in the same way. And thus I will go in to the king, which is not according to the law; and if I perish, I perish."

4:17 ויעבר מרדכי ויעש ככל אשר צוהה עליו אסתר: ס
4:17 ועבר מרדכי ועבדת ככל מה דפקדת עלוהי אסתר:

4:17 So Mordecai went away and did just as Esther had commanded him.

5:1 ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות ותעמד בחצר בית המלך הפנימית נכח בית המלך והמלך יושב על-כסא מלכותו בבית המלכות נכח פתח הבית:

5:1 והוה ביום תליתאה כד צמת אסת תלתא צומין יומין צומא בתר צומא קמת מן עפרא ומן קטמא כד כפיפת קומתה ולא פשיטה ואיתקנת בתיקונא כם דמיתקניין מלכותא לבושא לבשת דמלכות מטקס בדהבא טבא דאופיר הוא שיראה פרנגאה טבא דמטקס באבנין טבין ומרגלין דאייתיו יתיה ממדינת אפריקי ואחתת בריש כלילא טבא דדהבא וסמת ברגלהא מסאני דאובריזין ובתר כן אסתר בצלותא מצלי וכן אמרת אנת הוא אלהיה דאברהם יצחק ויעקב ואלהיה דבנימן אבא לא מן דשפיר אנא קדמך אנא עלת קדם מלכא טפשא הדין אלהן עמך בית ישר דלא יאבדון מן עלמא הדי דבדיל ישר בריתא ית עלמא כוליה דאי ישר יאבדון מן עלם מן יימר בכל יומא ויום תלתא זימנין במדעם דשיזבתיה חנניה מישאל ועזריה מן אתון נורא יקדתא וית דניאל מן גוב אריות את שיזיב יתי מן ידי דמלכא דטפשיה הדי וגמול חינא וחסדא עמי בעיניו בבעו אסתר אמרת מלהא בדמעין אסתר אמרת מילהא ובתחנונים סדרת צלותא בבעו מינך שמע צליין שמע צלותי בעידנא הדין גלינא וטרידנא מן ארענא ובדיל חובנא מסרתא יתנא דיתקיים בנא פתגם דכתיב ותתזבנן תמן לבעלי דבביכון לעבדין ולאמה ולית דקני והא אבהתן מזדבנין ולית דקני ודתא נפקא לקטלא וכולנא מתמסרין לחרבא ולקטלא ולשיציא גמירא כחדא זרעיה דאברהם לבושין סקא וקטם רמו להון על [רן]שיהון אם חטו אבהתא מה חטו בנייא אם נשתצי מאן מודי קדמך טפליא אם חטו קדם ינקי תדייא מה חטו יתבי ירושלם אבהתנא נעו מקבריהון דמסרתא בניהון למתנסבא כענני שמיא את מעבר יתן מה קלילן אינון יומי חדותן להמן רשיעא מסרתנא ולבעלי דבבן לאתנסבא מדכרנא אנא קדמך עובדי רחמין מן אברהם אישרי למימר נסיתא יתיה בכל נסיונין בדקתא יתיה ואשתכח מהימן סעיד וסמך לבני רחימוי דתעיל יתהון כחותם קיימא ע[נן]לבננא תבע מן המן

ופורענות מן בר המדתא פרע מיניה על ידי עמך דבעא לשיצאה יתנא
 כחדא צר ותשנוק לעמך הוה לאעקא להון בכל אתריהון קיים עלמא
 קיימתא עמנא עקידת יצחק זקוף יתנא רמא המן כספא למלכא למזבן
 יתנא בעשר אלפין ככרין שמע בקלנא ועני יתנא ואפיקנא מן עקא לרווחא
 תבר תקיפין תבר ית המן ולא תיהוי תקומה למפלתיא אסתר צווחת צווחא
 רבא וארימת אסתר קלה וצווחת צוחתא רבתא וילילת יללה מרורה
 בבכייה ובדמעין אמר מילהא ובתחנונים סדרת צלותהא גרונה איתחר
 מן-קדם פומה ועיינהא איסתמיין מן-קדם דמעתהא דמיית אסתר בלבה
 ואמרת דילמא איעול קדם מלכא ולא יקבל מני הא אנא עלא קדם מלכא
 למבעי רחמין על אחסנתי ומלאך דרחמין יקבל יקדם יתי וייעול עמי חינא
 וחסדא זכותא דאברה תיעול קדמוי קדמי עקידת יצחק תזקוף יתי חיניה
 דיעקב יתייהב [ב]פומי חיסדיה דיוסף על לישניה טוביה לאניש דאתרחיק
 עלוהי ולא בהית כל דרחיק ביה ימיניה ושמאליה יפשוט לי דבהון ברא
 עלמא כוליה כל ישר בעון עלי רחמין דעליך אנא אלא למבעי רחמין
 דמידעם דמתחן איניש קדם קדש בריך הוא משתמעה צלותי בעידן עקתיה
 נחזי בעובדי אבהתנא ונעבד כוותהון והוא יעביד לנא ית בעותנא שמאליה
 דאברהם אחידא בצואריה דיצח וימיניה על סכינא ברעוא רעות מימרך
 ולא עיכב מן שליחותך פתחתא רקיעא כוין כוין למיתן אתר למלאכי
 מרומא צווחין במריר וכן אמרין חבל לעלמא אם כך עבד קריא אן קדמך
 עני יתי דאנת עני לכל מאן דרחיק ליה ולכל מאן דעייקא ליה ואת חזי
 לעקתא דנפש רחמנא וחננא איתקריא מרחיק רגז ומסגי למעבד טיבו
 וקשוט שביק לעויין ולחובין נטר קיימא וחסד לרחמוי ולנטרי פיקודי
 אורייתא לאלפי דרין ואף לאבהתנא דילנא הדין הוא קיימא דקיימתא
 עמהון שמעת יונה והות בכי כאיתא על מתברא שמע בקלנא ועני יתנא
 ואפיק יתנא מצרה לרווחא תלתא יומין צמית קדמך לקבל תלתא יומין
 דאזל אברהם למיעקד בריה על גבי
 מדבחא קדמך וקיימתא ליה קיימא ואמרת ליה דכל אימת דנעלון בנך
 לאנגקי אידכר להון עקדת יצחק אבוהון ופרוק יתהון ותוב צמית תלתא יומין
 לקביל תלתא דקמון ישראל בשפולי טורא דסיני ואמרו כל דמליל יי נעביד
 ונקבל ופרוק יתהון מן עקתא הדא וענת אסתר ואמרת אלהא מרי חילותא
 בדיק לבבין וכוליין אידכר בשעתא הדא זכותיה דאברהם יצחק ויעקב ומן
 שאילתי לא אתהדר ומן בעותי לא אתעכב וקמת בתרע בית מלך גואה
 לקבל בית מלכא ומלכא הוה יתי על כרס דמלכותיה בבית-מלכות לקבל
 תרע מלכא:

5:1 Now it came about on the third day that Esther put on her royal robes and stood in the inner court of the king's palace in front of the king's rooms, and the king was sitting on his royal throne in the throne room, opposite the entrance to the palace.

5:2 וַיְהִי כִּרְאוֹת הַמֶּלֶךְ אֶת־אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה עֹמֶדֶת בַּחֲצַר נִשְׂאָה חֵן בְּעֵינֶי
 וַיִּשֶׁט הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר אֶת־שְׂרָבִיט הַזֶּהָב אֲשֶׁר בְּיָדוֹ וַתִּקְרַב אֶסְתֵּר וַתִּגַּע בְּרֹאשׁ
 הַשְּׂרָבִיט: ס

5:2 והוה כד חזא מלך ית אסתר מלכתא קיים בדרתא ואתגמלת חינא
 וחסדא קדמוי והמן אספקלטורי דמלכא [בעא] למיתי למקטל ית אסתר
 ואושיט מלכא לאסת ית שרביטא דדהב וקרבת אסתר ומטת ברישא

דְּשֵׁר־בִּיטָא:

5:2 When the king saw Esther the queen standing in the court, she obtained favor in his sight; and the king extended to Esther the golden scepter which was in his hand. So Esther came near and touched the top of the scepter.

5:3 וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ מַה־לָּךְ אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וּמַה־בִּקְשָׁתְךָ עַד־חֲצֵי הַמַּלְכוּת וַיִּנָּתֶן לָךְ:

5:3 וַאֲמַר לָהּ מַלְכָּא מַה לָּךְ אֶסְתֵּר מַלְכָּתָא וּמַה בְּעוּתִיךְ דְּמוּ לִפְלַג דְּמַלְכוּתָא וְאַתָּן לָךְ:

5:3 Then the king said to her, "What is troubling you, Queen Esther? And what is your request? Even to half of the kingdom it shall be given to you."

5:4 וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב יָבוֹא הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּן הַיּוֹם אֶל־הַמִּשְׁתָּה אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי לוֹ:

5:4 וְאָמַרְתְּ אֶסְתֵּר אִם קָדָם מַלְכָּא שְׁפִיר יִיתִי וְכֹד שְׁמַעַת אֶסְתֵּר מִיִּלְיָא הַאִילָן אִיתְרַשְׁטָא וְאָמַרְתְּ אֶסְתֵּר לִית אָנָּא בְּעִיא מִינְךְ מִידַעַם אֱלֹהִין אִין עַל מַלְכָּא יִשְׁפֹּר יַעוּל מַלְכָּא וְהַמֶּן יוֹם דִּין לְשִׁירוּתָא [דְּעַבְרִית לִיה] אֶסְתֵּר:

5:4 Esther said, "If it pleases the king, may the king and Haman come this day to the banquet that I have prepared for him."

5:5 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מַה־רוּ אֶת־הַמֶּן לַעֲשׂוֹת אֶת־דְּבַר אֶסְתֵּר וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּן אֶל־הַמִּשְׁתָּה אֲשֶׁר־עָשָׂתָה אֶסְתֵּר:

5:5 וַאֲמַר מֶלֶךְ אוּחוּ קְרוֹן יֵת הַמֶּן לְמַעַבְד כַּפְתַּגְמָא דְּאֶסְתֵּר וְאַתָּא מַלְכָּא וְהַמֶּן לְשִׁירוּתָא דְּעַבְרַת אֶסְתֵּר:

5:5 Then the king said, "Bring Haman quickly that we may do as Esther desires." So the king and Haman came to the banquet which Esther had prepared.

5:6 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאַסְתֵּר בְּמִשְׁתָּה הֲיִין מַה־שְּׁאַלְתְּךָ וַיִּנָּתֶן לָךְ וּמַה־בִּקְשָׁתְךָ עַד־חֲצֵי הַמַּלְכוּת וְתַעֲשִׂי:

5:6 וַאֲמַר מַלְכָּא לֹא־ס בְּמִשְׁקִיא דְּחַמְרָא מַה שְּׁאַלְתִּיךְ אֶסְתֵּר וְאַתָּן לָךְ וּמַה בְּעוּתִיךְ [אִין] דְּמוּ לִפְלַג דְּמַלְכוּתָא וְאַעְבִּיד:

5:6 As they drank their wine at the banquet, the king said to Esther, "What is your petition, for it shall be granted to you. And what is your request? Even to half of the kingdom it shall be done."

5:7 וְתַעֲן אֶסְתֵּר וַתֹּאמֶר שְׁאַלְתִּי וּבִקְשָׁתִי:

5:7 וְתַבַּת אֶסְתֵּר וַאֲמַרְתְּ שְׁאַלְתִּי וּבְעוּתִי:

5:7 So Esther replied, "My petition and my request is:

5:8 אִם־מִצָּאתִי חֵן בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וְאִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב לָתֵת אֶת־שְׁאַלְתִּי וְלַעֲשׂוֹת אֶת־בִּקְשָׁתִי יָבוֹא הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּן אֶל־הַמִּשְׁתָּה אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה לָּהֶם וּלְמַחַר אֶעֱשֶׂה כְּדִבְרֵי הַמֶּלֶךְ:

5:8 עֲנַת מַלְכָּת וְאָמַרְתְּ אַנְתְּ מַלְכָּא אִין אֲשַׁכְחִית חִיסְדָּא וְרַחֲמִין קְדַמְךָ וְאִין עַל מַלְכָּא שְׁפִיר לְמִיתֵן שְׁאַלְתִּי וְלְמַעַבְד יֵת בְּעוּתִי יִיתִי מַלְכָּא וְהֵם לְשִׁירוּתָא דְּאַעְבִּיד לְכוֹן וְלְמַחַר אֶעְבִּיד כַּפְתַּגְמָא דְּמַלְכָּא וּמַשׁוּל תַּלְתָּא פַּתְגָּמִי זְמַנְתְּ אֶסְתֵּר יֵת הַמֶּן לְשִׁירוּתָא פַּתְגָּמָא קְדַמָּא דִּידַעַת אֶסְתֵּר דְּמַחַר הַמֶּן הֵיךְ [דְּאַזִּיל] הֵתְךָ בְּשִׁלְיָחוּתָא דְּחַמְא הַמֶּן הֵיךְ קִטְל הֵתְךָ דְּהוּהָ הֵלִיךְ בְּשִׁלְיָחוּתָא בֵּין אֶסְתֵּר לְמַרְדֳּכִי וְאָמַרְתְּ אֶסְתֵּר אֲזַמִּין הַמֶּן לְשִׁירוּתָא פַּתְגָּמָא תַּנְיִנָּא מַשׁוּל דְּעַקְרַת סְנַאֲתָא מְלִיבִיָּה וְתוֹב אִיטְנָא בֵּין [אַחְשׁוּרוּשׁ] לְהַמֶּן וְדִימַר מַלְכָּא מַה הִיא הִדָּא מִלְתָּא דְּמַכּוּלָּהוֹן שְׁלִישִׁי דִּידִי לֹא קֶרַת אֶסְתֵּר

לשירותא אלא המן פתגמא תליתאה אמרת אסת כולהון דבית ישראל
עיניהון תליין עלוי דאיבעי מן מלך אחש ונקטליה להמן אלא אזמין יתיה
לשירות מטול דנתהפך לבהון דבני ישר ונתפנון לות אבוהון דבשמיא ונבעי
רחמין מן-קדמוי:

5:8 if I have found favor in the sight of the king, and if it pleases the king to grant my petition and do what I request, may the king and Haman come to the banquet which I will prepare for them, and tomorrow I will do as the king says."

5:9 וַיֵּצֵא הַמֶּן בַּיּוֹם הַהוּא שְׂמִיחַ וטוֹב לֵב וַכְּרֹאוֹת הַמֶּן אֶת-מָרְדֳּכָי בִּשְׁעַר
הַמֶּלֶךְ וְלֹא-קָם וְלֹא-זָע מִפָּנָיו וַיִּמָּלֵא הַמֶּן עַל-מָרְדֳּכָי חֲמָה:
5:9 ונפק המן ביומא ההוא חדי ושפיר לבא וכד חזא המן ית מרדכי יתוב
בתרע בית מלכא [ו]לא קם ולא זע מיניה ואתמלי המן על מרדכי חמתא:

5:9 Then Haman went out that day glad and pleased of heart; but when Haman saw Mordecai in the king's gate and that he did not stand up or tremble before him, Haman was filled with anger against Mordecai.

5:10 וַיִּתְאַפֵּק הַמֶּן וַיָּבֹוא אֶל-בֵּיתוֹ וַיִּשְׁלַח וַיִּבֹא אֶת-אֶהֱבָיו וְאֶת-זֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ:

5:10 ואיתחמם המן ועל לגו ביתיה ושדר ואיתי לרחמוי ולזרש איתתיה:

5:10 Haman controlled himself, however, went to his house and sent for his friends and his wife Zeresh.

5:11 וַיִּסְפֹּר לָהֶם הַמֶּן אֶת-כְּבוֹד עֲשָׂרוֹ וְרֹב בָּנָיו וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר גָּדְלוֹ הַמֶּלֶךְ
וְאֵת אֲשֶׁר נִשְׂאוֹ עַל-הַשָּׂרִים וְעַבְדֵי הַמֶּלֶךְ:

5:11 ותני להון המן ית יקרא דעותריה ורבותיה דבנוי וית כל דרומם יתיה
מלכא וית כל דנטיל יתיה לעיל מן כל רברבניא ועבדוי דמלכא:

5:11 Then Haman recounted to them the glory of his riches, and the number of his sons, and every instance where the king had magnified him and how he had promoted him above the princes and servants of the king.

5:12 וַיֹּאמֶר הַמֶּן אִף לֹא-הִבִּיאה אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה עִם-הַמֶּלֶךְ אֶל-הַמִּשְׁתֶּה

אֲשֶׁר-עָשְׂתָה כִּי אִסְאוֹתֶי וְגַם-לְמַחֵר אֲנִי קָרוֹא-לָהּ עִם-הַמֶּלֶךְ:

5:12 ואמר המן אוף לא קרת זמינת אסתר עם מלכא לשירותא דעבדת אלא
לי ואוף למחר קרינא מזדמנית אנא עם מלכא:

5:12 Haman also said, "Even Esther the queen let no one but me come with the king to the banquet which she had prepared; and tomorrow also I am invited by her with the king.

5:13 וְכָל-זֶה אֵינְנוּ שׂוֹה לִי בְּכָל-עֵת אֲשֶׁר אֲנִי רֹאֶה אֶת-מָרְדֳּכָי הַיְּהוּדִי יוֹשֵׁב
בִּשְׁעַר הַמֶּלֶךְ:

5:13 וכל כדין לא סליק כל זמן דאנא חזית ית מרדכי יהודאה יתיב בתרע
בית מלכא:

5:13 "Yet all of this does not satisfy me every time I see Mordecai the Jew sitting at the king's gate."

5:14 וַתֹּאמֶר לוֹ זֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ וְכָל-אֶהֱבָיו יַעֲשׂוּ-עֵץ גִּבֹּהַּ חֲמִשִּׁים אַמָּה וּבִבְקָר
אָמַר לַמֶּלֶךְ וַיִּתְּלוּ אֶת-מָרְדֳּכָי עָלָיו וּבֹא-עִם-הַמֶּלֶךְ אֶל-הַמִּשְׁתֶּה שְׂמִיחַ וַיִּיטֵב
הַדָּבָר לִפְנֵי הַמֶּן וַיַּעַשׂ הָעֵץ: פ

5:14 ואמרת ליה [זרש] איתתיה וכל רחמוי אין שפר בעינד נימר קדמך
מילתא חדא איך פורענותא יתעביד ליה למרדכי גברא יהודאה הוא חד
מן צדיקיא דאיתבריוא בעלמא אין בחרבא תקטל יתיה כבר תהפך חרבא
ותתרמי עלנא נרמי יתיה לרגימותא כבר רגמיה דוד לגלית פלישתאה ואם
בתורא דנחשא נרמי כבר בזעיה מנשה ונפק מיניה נזרוק יתיה לימא כבר
בזעתי [משה] לבני ישר ועברו בגויה טמור יתיה לגו אתון נורא יקידתא
כבר עקרוהי חנניה מישאל ועזריה ונפקו מיניה יתרמי לגו [פום] אריותא

כבר לא חבילו אריות לדניאל כד חי יתרמי קדם כלבין כבר דאסתתמו
פום כלבין בארעא דמצרים נגלי יתיה למדברא כבר במדב נפישו וסגיא
מה קטלא נקטול יתיה והדא והידא דתא יתעביד ליה נרמי יתיה לבי
אסירי כבר מן בית אסירי אמליכו ליוסף סכינא תתרמי על צואריה כבר
אתהפיך סכינא מעילוי צואר דיצחק נעוור עיניה ונשבוק יתיה כבר יקטל
בנא כמה דקטל שמשון פורענותא דגברא הדין לא ידעין מה נעביד
צליבא רבא יתעביד ליה ועל בבא דבייתיה דמיה ישתפך קומתיה יתרמי
על צליבא ויחזון יתיה כל חברוהי ורחמוהי יתרמי על צליבא הדין ויחזון
יתיה כל יהודאי כאשיה ראשיה יתרמי על צליבא ויחזון יהודאי וכל
חברוי ורחמוי שמיא וארעא כחד [בכון] על צליבא דאתקין המן למרדכי
לצפר על קדם מלכא ושאל מיניה על צליבא הדין בה שעתא לא שכב
ולא שלא המן בר המדתא עד דאזל ואייתי ית נגריא וית קיינאי נגריא
דעבדי צליבא וקיינאי דמתקנין דפרזל ובנוי דהמן דייצין וחדיון וזרש
איתתיה מנגנא בכינרין ענה המן רשיעא ואמר אנרא לנגרי אנא יהיב
ולקיינאי אנא עביד מתקין שירותא על צליבא הדין בה שעתא קם המן
למנסייא ית צליב בקומתיה נפקת בת־קלא משמי מרומא ואמרת ליה לך
יאי המן רשיעא ולך שפיר בר המדתא ושפר פתגמא קדם המן ועבד צליבא
לנפשיה לגרמיה:

5:14 Then Zeresh his wife and all his friends said to him, "Have a gallows fifty cubits high made and in the morning ask the king to have Mordecai hanged on it; then go joyfully with the king to the banquet." And the advice pleased Haman, so he had the gallows made.

6:1 בְּלִילָה הַהוּא נִדְּדָה שְׁנַת הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר לְהָבִיא אֶת־סֵפֶר הַזְכָּרֹנוֹת דְּבָרֵי
הַיָּמִים וַיְהִיו נִקְרָאִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ:
6:1 ביה בליליא נדת שינתא דמלכא ביה בליליא נפק פורקני ליהודאי ביה
בליליא אידברת שרה לדבייתיה דאבימלך ביה בלילי אתקטלו כל בוכרי
דמצראי ביה בלילי איתגליין נבוא[ת]ה לנביאי וחלמין לחולמי חזווייא ביה
בליליא איתרגיש עמה עלמא כוליה מדינן וכל דייריהון אבלא רבא וכל
כרכיא מספדא ואיליא וכל מדינתא עולימין אסירין סקין סבין וסבן שקפין
על לבהון וכלהון צווחין במרר ובקל רב מייללין ואמרין ווי ווי דחזינן
עקא על עקא תברא על תברא ומתברנא קדמיתא לא איתסינן ולמחתנא
לא אתיהיב אסו ומדווננא לא איתנחמנא וכיבי ליב לא עברו מננא דקירית
אבהתנא רטישא על ארעא ומקדשן סגר סנאה ועזרתנא דשישו בעלי דבבנא
ופרעה ומצראי לא עזו עלנא כהדא עצתא ומלכי עממי לא חשיבו עלנא
כמחשבתא הדא למהוי עתידין ליומא הדין לשציותנא מעל אפי ארעא גלי
רזין גלי רזין גלי ליה רזא דנא למרדכי דגזר מותא איתגזרת [על] בית ישר
אף לעבדין ולאמהן לא זבינו יתהו ביה בליליא נדת שינתיה דקודש בריך
הוא במרומא ואי לא כת הדין קרייא לא איפשר למימריה וחס ושלום לא
אית קדמוי שינה אלא כד חטין ישר עביד גרמיה דכוות דמיך ברם כד
עבדין רעותיה לא ניים ולא דמיך דכת ישר הא לא ניים ולא דמיך נטורא
דישר ביה בליליא נדת שינתיה דמרדכי צדיקא דהוה שהיר ולא שכיב
והוה שכיב ולא דמיך והווי ישר כנישין ויתבין קדמוי ואמרין ליה את
גרם[ת]א לדבית ישר ית כל בישת הדא דאין קמתא מן־קדם המן רשיעא
וכרעתא וסגרתא ליה לא אתת עלנא ית כל עקתא הדא מתיב מרדכי ואם

להון לדבית ישר לבושא דהוה לביש המן רשיעא ציירין עלוהי תרין צלמין
 חד מאחורוי וחד מן־קדמוי ואין קמית וסגדית ליה אשכחית הויתי פלח
 לטעוותא ואתון ידעין דמן דפלח לטעוותא ייבד מן עלמא הדין ומטריד מן
 עלמא דאתי ושתקן מיניה כל בית ישר ביה בליל נדת שינתיא דהמן
 רשיעא דהוא שהיר ולא שכיב והוא שכיב ולא דמיך מחמת מטול [ד]הוה
 מתקן ית צליבא למצל ית מרדכי עלוהי ולא הוה ידע דלגרמיה הוה מתקן
 יתיה ביה בליל נדת שנתיא דאסתר מלכתא צדיקת דהות עבדת [לחמא]
 לאעלא ית המן רשיעא בשירות עם מלכא ביה בלילי נדת שנתיא דמלך
 אחש טפשא הוא שהיר ולא שכיב והוא שכיב ולא דמיך דנקטת יתי רוחא
 דנקטת למלכי וכן אמר וחבטת יתיה כוליה ליליא עני וכן אמר לכל
 רברבנוהי מה דאכלית לא הני לי ומה דשיתי לא איתקבל עלי שמיא
 רעימין עלי ושמי שמיא מרימן בקלהון חדא בקלהון חזו מתנן אמרית
 למשבק למדינתא ולא שבקית להון או אסתר והמן מכוונין למקטל יתי
 דלא עלת אסתר עמי לשירותא אלא המן בלחודוי ביה בליליא ההוא על
 דוכרניה דאברהם יצחק ויעק קדם אבוהון דבשמי דאישתלח מלאכא מן
 מרומא הוא מיכאל רב חיילא דישר ויתיב ברישא דמלכא ונדית שינתיא
 מיניה כוליה ליליא עד דא לאעלא ית ספר דוכרניא דיומת והו קריין
 ביה [קדם] מלכא עובדיי דיניהון עבדי דתיהון דמלך קדמאי דהוון
 מן־קדמוי ויתיב לעיל מן עינוי דמלכא אחש והוה מסתכל מלכא דחזי
 כדמות גבר עני ואם ליה למלכא המן בעי למיקטלך ונמליך חלפיך והוא
 מקדים בצפרא ובעי למשאל מינך גברא דפרקך מן מותא ובעי למקטליה
 אלא אימר ליה להמן מה למעבד לגברא דמלכא צבי מקריה וחזי דלא
 שאיל מינך אלא בלבושין וכיתרא דמלכותא וסוסיא דרכיב עלוי מלכא
 וגברא דהוה קרי בסף דוכרניא עם שופרא שפר הוה:

6:1 During that night the king could not sleep so he gave an order to bring the book of records, the chronicles, and they were read before the king.

6:2 וַיִּמָּצֵא כְּתוּב אֲשֶׁר הִגִּיד מֶרְדֵּכַי עַל־בִּגְתָּנָא וְתֶרֶשׁ שְׁנֵי סָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ
 מְשֻׁמְרֵי הַסֵּף אֲשֶׁר בִּקְשׁוּ לְשַׁלַּח יָד בַּמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרוֹשׁ:
 6:2 הוה מסתכל וחזי דכת בסף דדוכרניא דחזי מרדכי על בגתנא ותרש
 תרין שלטוני דמלכא נטירי רישיה דמלכא דבעון לאושטא ידי למקטל
 למלכא אחשו:

6:2 It was found written what Mordecai had reported concerning Bigthana and Teresh, two of the king's eunuchs who were doorkeepers, that they had sought to lay hands on King Ahasuerus.

6:3 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מַה־נַּעֲשָׂה יְקָר וְגִדּוּלָה לְמֶרְדֵּכַי עַל־זֶה וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ
 מִשְׁרָתָיו לֹא־נַעֲשָׂה עִמּוֹ דָּבָר:
 6:3 ואמר מלכא מה איתעבד יקרא ורבות למרדכי מטול הדין מילתא
 ואמרו עולימוי דמלכא ומשמשיה לא איתעביד ליה מידעם:

6:3 The king said, "What honor or dignity has been bestowed on Mordecai for this?" Then the king's servants who attended him said, "Nothing has been done for him."

6:4 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מִי בְּחָצֵר וְהָמָן בָּא לְחָצֵר בֵּית־הַמֶּלֶךְ הַתִּיצוֹנָה לֵאמֹר
 לַמֶּלֶךְ לְתִלּוֹת אֶת־מֶרְדֵּכַי עַל־הָעֵץ אֲשֶׁר־הָכִין לוֹ:
 6:4 ואמר מלכא מאן בדרתא והמן על לדרת בית מלכא ברייתא למימר

למלכא למחלי ית מרדכי על אעא דאתקין ליה:

6:4 So the king said, "Who is in the court?" Now Haman had just entered the outer court of the king's palace in order to speak to the king about hanging Mordecai on the gallows which he had prepared for him.

6:5 וַיֹּאמְרוּ נְעָרֵי הַמֶּלֶךְ אֵלָיו הִנֵּה הָמָן עֹמֵד בַּחֲצַר וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ יָבוֹא:

6:5 ואמרו עולימוי דמלכא לוֹתִיָּה הָא הָמָן קָאִי בִּדְרִתָּא וְאָמַר מֶלֶכָא יֵעוּל:

6:5 The king's servants said to him, "Behold, Haman is standing in the court." And the king said, "Let him come in."

6:6 וַיָּבֹא הָמָן וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ מַה-לַּעֲשׂוֹת בְּאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקְרוֹ

וַיֹּאמֶר הָמָן בְּלִבּוֹ לֵמִי יַחְפֹּץ הַמֶּלֶךְ לַעֲשׂוֹת יָקָר יוֹתֵר מִמֶּנִּי:

6:6 ועל הָמָן וְאָמַר לִיָּה מֶלֶכָא מַה לַּמַּעַב לַגְּבֵרָא דִּמֶּלֶכָא צְבִי בִּיקְרִיָּה חֲשִׁיב

הָמָן בִּלְבִּיָּה [וְאָמַר] לַמָּאן בְּכָל עֲבָדָיו דִּמֶּלֶכָא יָקָר כּוּוֹתִי וְלַמָּאן יִתְרַעִי

מֶלֶכָא לַמַּעַבֵּד יָקָר יִתִּיר מִנִּי:

6:6 So Haman came in and the king said to him, "What is to be done for the man whom the king desires to honor?" And Haman said to himself, "Whom would the king desire to honor more than me?"

6:7 וַיֹּאמֶר הָמָן אֶל-הַמֶּלֶךְ אִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקְרוֹ:

6:7 עֲנֵי הָמָן וְאִם לַמֶּלֶךְ גְּבֵרָא דִּמֶּלֶכָא צְבִי בִּיקְרִיָּה:

6:7 Then Haman said to the king, "For the man whom the king desires to honor,

6:8 יָבִיאוּ לְבוּשׁ מַלְכוּת אֲשֶׁר לְבִשְׁ-בּוֹ הַמֶּלֶךְ וְסוּס אֲשֶׁר רָכַב עָלָיו הַמֶּלֶךְ

וְאֲשֶׁר נָתַן כְּתֹר מַלְכוּת בְּרִאשׁוֹ:

6:8 יִיתֵּינן לְבוּשׁ דִּמֶּלֶכָא דִּהוּה לְבִישׁ מֶלֶכָא בִּיָּה וְסוּסִיא דִּהוּה רָכִיב עֲלוּהִי

מֶלֶךְ וְאִיתִיָּהִיב כְּתֹרָא דִּמֶּלְכוֹ בְּרִישִׁיָּה וְיִתְּנִין:

6:8 let them bring a royal robe which the king has worn, and the horse on which the king has ridden, and on whose head a royal crown has been placed;

6:9 וְנָתַן הַלְבוּשׁ וְהַסּוּס עַל-יַד-אִישׁ מִשְׁרֵי הַמֶּלֶךְ הַפְּרָתִמִּים וְהַלְבִּישׁוּ

אֶת-הָאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקְרוֹ וְהִרְפִּיבֻהוּ עַל-הַסּוּס בִּרְחוּב הָעִיר וְקִרְאוּ

לְפָנָיו כִּכָּה יַעֲשֶׂה לָאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקְרוֹ:

6:9 לְבוּשָׁא וְסוּסִיא עַל יְדֵי דַּגְבֵּרָא פִּיתוּנִיא מִן שְׁלִיטוֹנֵי דִּמֶּלֶכָא וְיִלְבְּשׁוּן יִת

גְּבֵרָא דִּמֶּלֶכָא צְבָה בִּיקְרִיָּה וְיִרְכַּבּוּן יִתִּיָּה עַל סוּסִיא דִּמֶּלֶכָא בִּפְתִּיא דְּקִרְתָּא

וְיִהוּן מְכַרְיִזִּין קְדָמוּהִי וְאָמְרִין כְּדִין יִתְעַבִּיד לַגְּבֵרָא דִּמֶּלֶכָא צְבִי בִּיקְרִיָּה

בְּכִין אִיסְתַּכַּל מֶלֶכָא וְחִזָּא יִת הָמָן וְחֲשִׁיב דְּחֲשִׁיב בְּלִיבִיָּה וְאִם הָמָן בְּעִי

לְמַקְטִּיל וְנִמְלִיךְ חִילוּפִי בְּעִי כְּמָה דְּחִזִּית בְּחִזּוּי:

6:9 and let the robe and the horse be handed over to one of the king's most noble princes and let them array the man whom the king desires to honor and lead him on horseback through the city square, and proclaim before him, "Thus it shall be done to the man whom the king desires to honor."

6:10 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהָמָן מָהֵר קַח אֶת-הַלְבוּשׁ וְאֶת-הַסּוּס כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ

וַעֲשֵׂה-כֵן לְמַרְדֳּכָי הַיְּהוּדִי הַיּוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ אֶל-תִּפְּל דְּבָר מְּכָל אֲשֶׁר

דִּבַּרְתָּ:

6:10 וְאָמַר מֶלֶכָא לְהָמָן הָמָן סְרֵהֵב וְעוּל לְבִי גִנְזִי מֶלֶכָא וְסָב חַד מִן

כְּסוּיָא דְּאַרְגוֹנָא טְבִי וְסָב מִתְּמָן לְבוּשָׁא שִׁירָאָה טְבָא פְּרוּן-גִּיאָן דְּמִשְׁכָּס

בְּאַבְנִין טְבִין וּמְרַגְלָאִין וְתִלְיִין בְּאַרְבַּע קְרָנָתָא דִּילִיָּה זָגָא דְּדֵהֲבָא וְרוֹמָנָא

לְכָל רוּחָא וְרוּחָא וְסָב מִתְּמָן כְּלִילָא דְּדֵהֲבָא רְבָא מוֹקְדוּנִיא דְּאַתִּיָּן יִתִּיָּה

מִן קְרִיָּין יִתִּיָּה לִי מִן קֶרֶק מְדִינָתָא בְּיוֹמָא קָדָם דְּקָמִית בְּמִלְכוּתָא וְסָב מִתְּמָן

סְפִסִּירָא שִׁירִיָּין טְבָא דִּילִי דְּאַיִיתִיָּין יִתִּיָּה מִן כּוּשׁ מְדִינָתָא וְתִרְתִּין רְדִינִין

דלבושיה לבושא דמלכותא דמרגליתא דאתיין יתהון ממדינת אפריקי ופוק
 לאוריא דמלכא ודבר מתמן סוסיא דקאי ברישיה דאוריא שיפרגז דעלוהי
 רכבית ביומא קדמאה דקמית במלכותא וכל אילין מאני יקרא ורבותא
 דאמרית לך תזיל ותעבד למרדכי עני המן וא למלכא אית יהודאין סגיאין
 בשושן בירתא דשמהון מרדכי להדין מנהון איזיל אל אל אחש למרדכי
 יהודאה דיתיב על תרעא דילי וכד שמע [המן ית] פתגמא הדין סגי באש
 עלוהי וזיווהי אישתני ועינוהי איתחשכן ופומיה איסתלף ורעיונוהי אישתגישו
 וקטריה חרציה משתריין וארכובתיה דא לדא נקשן עני המן ואם למלכא
 מרי מלכא נפישין אינון מרדכי דאית בעלמא ולית אן ידע על הידין
 מרדכי את אמר עני מלכא ואמר להמן הלא לא אמרית לך אלא על
 מרדכי דיתיב בתרעא דילי עני המן וא למל מרי מלכא נפישין אינו תרעי
 דמלכא ולית אן ידע על הידין תרעא את אם לי עני מלכא ואמר להמן
 הא לא אמרית לך אלא על תרעא דעיילין מיניה מן בית נשיא ועד בית
 מלכא עני המן ואם למלכא גברא ההוא סניא דילי וסניא דאבהתי עשרה
 אלפי ככרי כספא יתיהבון לי והדין יקרא לא יתעביד ליה עני מלכא ואם
 להמן עשרה אלפין ככרי כספא יתיהבון ליה ועל כל ביתך מלך משליט
 ליה ולא יתמנע מיניה הדין יקרא עני המן ואם למלכא עשרה בנין דאית
 לי ירהטון קדמוי והדין יקרא לא יתעביד ליה עני מלכא ואם להמן את
 ובנך ואיתתך יהוון עבדין למרדכי והדין יקרא לא יתמנע מיניה עני המן
 ואם למלכא גבר הדיוט הוא מני יתיה על מדינתא חדא או על ריסתקא
 חדא והדין יקרא לא יתעביד ליה עני מלך ואם להמן על מדינן ומחוזין
 אנא משליט יתיה וכל מלכי מלכות ימא ויבשתא ישתמעון ליה והדין
 יקרא לא יתמנע מיניה עני המן ואם למלך שיבעי ושיבעך ייזיל בכל עמא
 ובכל מדינתא שיבעי ושיבעך איזיל בכל מדינתא ושיבעך ושיבעיה ייזיל
 בכל עלמא ושיבעי ושיבעיה ייזיל בכל עלמא ובכל מדינתא והדין יקרא לא
 יתעביד ליה עני מלכא ואם להמן גבר דאם טבתא על מלכא ושיזיב רישא
 דמלכא מן קטלא טבעי וטבעי יזיל בכל עלמא והדין יקרא יתעבד ליה
 עני המן ואם למלכא פרודתקין פרודתקין ואיגרון אישתדרת בכל מדינת
 מלכא לאובדא ית עם דמרדכי יתבטלון והדין יקרא היך מתעביד ליה עני
 מלכא וא להמן איגרון ופרודתקין ופרודתקין דשדרית אנא מבטל יתהון
 והדין יקרא לא יתמנע תניינות נזף ביה מלכא ואל ואל ואל המן המן
 בעגלא לא תבטל פתגמא מן כל מה דאמרי:

6:10 Then the king said to Haman, "Take quickly the robes and the horse as you have said, and do so for Mordecai the Jew, who is sitting at the king's gate; do not fall short in anything of all that you have said."

6:11 וַיִּקַּח הָמָן אֶת־הַלְבוּשׁ וְאֶת־הַפֶּסֶס וַיִּלְבַּשׁ אֶת־מָרְדֳּכָי וַיַּרְכִּיבֵהוּ בַרְתּוֹב
 הָעִיר וַיִּקְרָא לִפְנָיו כָּכָה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקְרוֹ:
 6:11 כֹּד חֲמָא הָמָן רְשִׁיעָא דַּפְתַּגְמוּי לֹא מִתְקַבְּלִי קֳדָם מַלְכָּא וְכָל מִילוּי לֹא
 מִשְׁתַּמְעִין עַל לְבִי גִנְזִי מַלְכָּא כֹּד כְּפִיפֹא קוּמְתִיָּה וְלֹא פְשִׁיטָא כֹּד אֲבִיל
 וְחָפִי רִישִׁיָּה כֹּד אֹודְנוּהִי מִרְטָשָׁן כֹּד עִינוּהִי מַחֲשַׁכֵּן כֹּד אִיסְתַּלֵּף פּוּמִיָּה כֹּד
 אִישְׁמַטִּם לִיבִיָּה כֹּד מְנוּוֹהִי מְבֹזֵעַן וְכֹד קִישְׁרֵי חֲרָצִיָּה מִשְׁתַּרְיִין וְאִרְכּוּבְתִּיָּה
 דֹּא לְדֹא נִקְשָׁן וְנָסִיב מִתְּמָן לְבוּשָׁא דְּמַלְכוּתָא דְּאִייתוֹן יִתִּיָּה לְמַלְכָּא אַחֲשׁ
 בְּיוּמָא קַדְמָאָה דְּקָם בְּמַלְכוּתָא וְנָסִיב מִתְּמָן כָּל מַאֲנֵי מַלְכוּתוֹ [וְלֹא יִתְּמַנֵּעַ]

כמידעם דאיתפקד ונפק מתמן כד מבהל ועל לאוריא דמלך ונסיב מתמן דקאי בריש אוריא דמתליין ביה מחטפין דידהבא ואחד בריסנינה דסוסיא וכל מאני מלכותא טען על כתפוהי ומתקטרין קטרוי ומחלזין חלוזוי אזל וקם על מרדכי צדיק עני ואם ליה קום מרדכי צדיקא בר אברהם יצחק ויעקב קדים ליה סקיך וקטמך לעשרה אלפין כיכרי כספא דאמרית לאעל לבי גנזי דמלכא לאעלא מבית גנזי דילי לבית גנזי דמלכא ולא איתקבלון מן-קדם דאיתכון חביבין קדם אבוכון דבשמיא דבכל עידן דאתון מצליין קדמוי הוא מקבל צלותכון ופריק יתכון מן יד בעלי דבביכון השתא קום לך מרדכי צדיקא מן סקך ומן קטמך ולבוש לבושא דמלכות ורכוב על סוסיא דמלכות עני מרדכי צדיקא ואם לי להמן המן רשיעא בר-זרעא דבית עמלק אוריך שעה חדא איכול לחמא דגירין דגדיין ואישתי מיא מרירין ובתר כן אפיק יתי וצלוב יתי על צליבא עני ואם המן למרדכי קום לך זרעא טבא מן יומיכון ניסין רברבין מתעבדין לכון צליבא דאתקינית לבישותי אתקינית יתיה השת קום לך לבוש לבושא דמלכותא ורכיב על רכיבא סוסיא דמלכו דפתגמי דמלכא לא תיבטיל ענה מרדכי ואם להמן דאיתוי תלתא יומין ותלתא בצומא לילון היכדין רכיב על סוסיא דמלכותא כד שמע המן ית פתגם הדין על לבי גנזי מלכא ואפיק כל מיני בוסמני מתמן ומושחנין טבי ומשח יתיה ואסחי יתיה ואלביש יתיה לבושא דמלכותא ותקי יתיה שפיר בכל תיקוני מלכותא ואוכל יתיה מן סעודתא דשדרת ליה אסתר מלכתא מן-קדם דאירכיב על סוסי דמלכא אשתדרון ליה מן בית מלכא עשרין וארבעה אלפין עולימי בחירן וכסין דדהבא בימיניהון וברזין דדהב בשמאליהון ומשבחין מרדכי צדיקא ואמרין כדין יתעבד לגבר דמלך דברא שמיא וארעא צבי ביקריה וכד חזו בית ישר אזלו מן ימיניה ומן שמאליה ומענין ואמרין הכדי יתעבד לגברא דמלכא דברא שמיא וארעא צבי ביקריה אוקידת אסתר וחמת ית מרדך בר אחוי דאבוהא דלביש לבושא דמלכו וכתרא דמלכותא יהיב ברישיה ורכיב על סוסי דמלכא אודיאת ושבתח לאלהא דשמי על פורקנא הדין כד יהיב מרדכי סקא על גושמיה וקיטם יהיב על רישיה ונדמן לעני מעיקין ובההוא שעתא דחזיתי למרדך בר אחוי דאבוה ענת ואמרת ליה עלך איתקיים כתבא דכתיב בנביאי קדישי מקים מן עפרא מסכינא ומן קיקילתא למכיכי רוחא למותבא יתהון וכורסיא דיקרא מחסי יתהון ואף מרדכי שבח ואם הפכת מספידא דידי לחרוות [לן עברת סקא מיני ואלבישת יתי לבושא דמלכותא אשבח יתך יי אן]הי פרוקי דלא חדית ית לבהון דבעלי דבבי עלי:

6:11 So Haman took the robe and the horse, and arrayed Mordecai, and led him *on horseback* through the city square, and proclaimed before him, "Thus it shall be done to the man whom the king desires to honor."

6:12 וַיָּשֶׁב מֶרְדֳּכַי אֶל-שַׁעַר הַמֶּלֶךְ וְהָמָן נִדְחָף אֶל-בֵּיתוֹ אֲבֵל וַחֲפוּי רֹאשׁ:

6:12 בכין חזר מרדכי לתרע בית מלך ביקר וברבו סגיאה והמן איסתחף

ואזל לבייתיה אבל ומכסי רישיה ובהא שעת הוון בידוי דהמן ארבע אומנוון ספרא דספרי למרדכי ובנאה דאסחי יתיה גולייר דהוה נגיד סוסיא לסוסיא כרוזא דהוה מכריז קדמוי כדין יתעביד לגברא דמלכא צבי ביקריה:

6:12 Then Mordecai returned to the king's gate. But Haman hurried home, mourning, with *his* head covered.

6:13 וַיִּסְפֹּר הָמָן לְזֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ וְלִכָּל-אֶהְבָּיו אֶת כָּל-אֲשֶׁר קָרָהּ וַיֹּאמְרוּ לוֹ חֲכָמָיו וְזֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ אִם מִזֶּרַע הַיְּהוּדִים מָרְדֳּכָי אֲשֶׁר הִחְלֹתָ לִנְפֹּל לִפְנֵי לֹא-תִכָּל לוֹ כִּי-נִפּוֹל תִּפּוֹל לִפְנָיו:

6:13 ותני המן לזרש איתתיה ולכל רחמוהי ית כל מה דארע יתיה ואמרין ליה חכמיו וזרש איתתיה שמיע לן מן-קדמייתא דהוון תלתא גוברין יהודאין במדינת בבל חנניה מיש ועזריה ועד דלא צבון שמעו למילוי דנבוך-נצר שדא יתהון לאתו דנורא ונפקו מן שלהוב דנורא ומומא לא הוה בהון אלא נפק לישנא דנורא מגו אתונא ואוכליל למאן דאכלו קורציהון וייתון חנניה מישאל ועזריה פלתין פלחין מן אתון נורא יקידתא והשתא אין איתוי מרדכי מן בניהון דאינון דגוברין או עבדוי דחד מנהון דאת שרי למיפל קדמוי לא תיכול למקם קדמוי ארום מיפל תיפול קדמוי ולא תקום:

6:13 Haman recounted to Zeresh his wife and all his friends everything that had happened to him. Then his wise men and Zeresh his wife said to him, "If Mordecai, before whom you have begun to fall, is of Jewish origin, you will not overcome him, but will surely fall before him."

6:14 עוֹדֶם מְדַבְּרִים עִמּוֹ וְסָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ הִגִּיעוּ וַיְבִיֵּהוּ לְהֵבִיא אֶת-הָמָן אֶל-הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר-עָשְׂתָה אֶסְתֵּר:

6:14 עד דאינון ממללין עמיה ושלטונוי דמלכא קריבו וסרהיבו למתיא ית המן למשקיא דעבד אסתר:

6:14 While they were still talking with him, the king's eunuchs arrived and hastily brought Haman to the banquet which Esther had prepared.

7:1 וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמָן לִשְׁתּוֹת עִם-אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה:

7:1 ועל מלכא והמן למשתי עם אסתר מלכתא:

7:1 Now the king and Haman came to drink wine with Esther the queen.

7:2 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר גַּם בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי בְּמִשְׁתֵּה הַיַּיִן מַה-שְּׂאֵלְתְּ אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וְתִתֶּנּוּ לָךְ וּמַה-בִּקְשָׁתְּ עַד-חֲצֵי הַמַּלְכוּת וְתַעַשׂ:

7:2 ואמר מלך לאסת אוף ביומא תנינא במשקיא דחמרא מה שאילתיך אסתר מלכתא ואיתיביב לך ומה בעותיך דמו לפלג דמלכותא ואיתעביד:

7:2 And the king said to Esther on the second day also as they drank their wine at the banquet, "What is your petition, Queen Esther? It shall be granted you. And what is your request? Even to half of the kingdom it shall be done."

7:3 וַתַּעַן אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וַתֹּאמֶר אִם-מִצָּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ הַמֶּלֶךְ וְאִם-עַל-הַמֶּלֶךְ טוֹב תִּנָּתֶן-לִי נַפְשִׁי בְּשִׂאֲלָתִי וְעַמִּי בְּבִקְשָׁתִי:

7:3 וענת אסתר [מלכתא] ואם אין אשכחית חסד ורחם קדמך מלכא ואין על מלכא שפיר תתייביב לי נפשי בשאילתי ועמי בבעותי:

7:3 Then Queen Esther replied, "If I have found favor in your sight, O king, and if it pleases the king, let my life be given me as my petition, and my people as my request;

7:4 כִּי נִמְכַּרְנוּ אֲנִי וְעַמִּי לְהַשְׁמִיד לְהַרְגוֹ וּלְאַבְדֹּת וְאִלּוּ לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת נִמְכַּרְנוּ הֵחָרַשְׁתִּי כִּי אֵין הֶצֶר שׁוּהָ בְּנֹזֶק הַמֶּלֶךְ: ס

7:4 ארום איזדבני אנא ועמי למשציא ולמתקטלא ולמובדא ואילו לעבדין ולאמהן איזדבנן שתיקתא הוינא ארום לית בעיל דבבא שתיק שוי בטנא בנזקא ליקרא דמלכא:

7:4 for we have been sold, I and my people, to be destroyed, to be killed and to be annihilated. Now if we had only been sold as slaves, men and women, I would have remained silent, for the trouble would not be commensurate with the annoyance to the king."

7:5 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרוֹשׁ וַיֹּאמֶר לְאַסְתֵּר הַמַּלְכָּה מִי הוּא זֶה וְאֵי-זֶה הוּא
אֲשֶׁר-מָלְאוּ לִבּוֹ לַעֲשׂוֹת כֵּן:

7:5 ואם מלך אחשו למתרגמניה ואמר מתרגמניה לאסת מלך מאן אדין ובר
מאן אדין גברא דחשיב לביה למעבר כדין:

7:5 Then King Ahasuerus asked Queen Esther, "Who is he, and where is he, who would presume to do thus?"

7:6 וַתֹּאמֶר-אַסְתֵּר אִישׁ צָר וְאוֹיֵב הָמָן הָרֹעַ הַזֶּה וְהָמָן נִבְעֵת מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ
וְהַמַּלְכָּה:

7:6 ואמר אסתר גברא בישא ובעיל דבבא המן ביש הדין ולמה אתקרי שמי
המן הא מאן בעא למפשט ידיה באומתהו דיהודאי דאיתקרון בנוי דמרי
כולא והוא בעא למקטל יתהון והמן איתזיע מן-קדם מלכא ומלכתא:

7:6 Esther said, "A foe and an enemy is this wicked Haman!" Then Haman became terrified before the king and queen.

7:7 וְהַמֶּלֶךְ קָם בַּחֲמָתוֹ מִמִּשְׁתֵּה הַיַּיִן אֶל-גִּנַּת הַבַּיִת וְהָמָן עָמַד לְבַקֵּשׁ
עַל-נַפְשׁוֹ מֵאַסְתֵּר הַמַּלְכָּה כִּי רָאָה כִּי-כָלְתָהּ אֵלָיו הָרָעָה מֵאֵת הַמֶּלֶךְ:
7:7 ומלכא קם בחמתי מן משתיה דחמרא ועל לגינת ביתן והדר [מלאכון]
מקצצין קדמוי אילנין טבין [דיבעא] דתינוח חמתיה מיניה ולא נחת והמן
קם למבעי על חובתיה נפשיה מאסתר מלכתא מטול דחזא ארום דשלימת
עלוי בישתא מן-קדם מלכא:

7:7 The king arose in his anger from drinking wine and went into the palace garden; but Haman stayed to beg for his life from Queen Esther, for he saw that harm had been determined against him by the king.

7:8 וְהַמֶּלֶךְ שָׁב מִגִּנַּת הַבַּיִת אֶל-בֵּית מִשְׁתֵּה הַיַּיִן וְהָמָן נָפַל עַל-הַמִּטָּה אֲשֶׁר
אַסְתֵּר עָלֶיהָ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הֲגַם לְכַבּוֹשׁ אֶת-הַמַּלְכָּה עִמִּי בַּבַּיִת הַדָּבָר יָצָא
מִפִּי הַמֶּלֶךְ וּפָנִי הָמָן חָפוּ: ס

7:8 ומלך תב מגינת ביתנא לבית משקיא דחמרא מסתכל וחמי דהמן רמי
על ערסא דהות אסתר יתיבא עלה ואמר ליה מלכא אף למכבש ית
מלכתא עמי בטרקלין את בעי ופתגמא נפק מפום מלכא ואפוי דהמן חפיין:

7:8 Now when the king returned from the palace garden into the place where they were drinking wine, Haman was falling on the couch where Esther was. Then the king said, "Will he even assault the queen with me in the house?" As the word went out of the king's mouth, they covered Haman's face.

7:9 וַיֹּאמֶר חַרְבוּנָה אֶחָד מִן-הַסָּרִיסִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ גַּם הִנֵּה-הָעֵץ אֲשֶׁר-עָשָׂה
הָמָן לְמָרְדֳּכָי אֲשֶׁר דִּבֶּר-טוֹב עַל-הַמֶּלֶךְ עָמַד בַּבַּיִת הָמָן גְּבוּהַ חֲמִשִּׁים אַמָּה
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ תִּלְהוּ עָלָיו:

7:9 ואמר חרבונא חד מן סריסא קדם מלך והוא חרבונא דכיר לבישתא
מטול דעם המן הוה בעיצת דנסב עצתא למיעבר צליבא למרדכי וכד
חמא דשלמא בישת על המן ועל בייתיה אזל אוף הוא חרבונא ואם ליה
למלכא אף לך מלכא בעי המן מקטל ונסב ית מלכותא מינד ואי לא
מהימנת לי שדר וחזי ית צליבא דעבר המן למרדכי דמליל טבתא על
מלך והא קאי בביתיה דהמן רומיה חמשין אמין עני מלכא ואם למרד
צליבו יתיה עלוי ועל מרדכי אתקיים כתבא דכת בכתיבי קדישי כד רעי
קדם יי ארחתיה דגברא אוף בעלי דבבוי ליה יסמכון עמיה:

7:9 Then Harbonah, one of the eunuchs who were before the king said, "Behold indeed, the gallows standing at Haman's house fifty cubits high, which Haman made for Mordecai who spoke good on behalf of the king!" And the king said, "Hang him on it."

7:10 וַיִּתְּלוּ אֶת-הָמָן עַל-הָעֵץ אֲשֶׁר-הָכִין לְמָרְדֳּכָי וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ שָׁכְכָה: פ

7:10 עני מלכא ואם למרדכי מרדכי יהודא דשיזיב מלכא מן קטול קום
אזיל סב המן בעיל דבבא בישא מעיקנהו דיהודאי וצלוּב יתיה על צליבא
דאתקין ודון יתיה דינין בישין ועיבד ביה היך דשפיר באפיה בה שעתא
נפק [מרדכי] מן-קדם מלך ונסב ית המן מן תרע בית מלכא עני מרד ואם
להמן איתיא לך עמי המן סנאה ובעיל דבבא בישא מעיקנהו דיהודאי
ונצלוּב יתך על צליבא דאתקנתא לגרמך עני המן רשיעא ואמר למרד
צדיקא קדם עד דלא יסקון יתיה לצליבא בבעו מינך מרד צדיק לא
תצלבני כהדין דצלבין לגברין הדיוטי גיברי דעלמא לא ספנית יתהון
ורברבני מדינתא אישתעבידו קדמי ארגישית מלך במימר פומי ובממלל
שפוותי בהילית מדינן ואנא המן פתשגר דמלכא הוה שמי מתקרי בבא
דמלכא זיע אנא מינך מרדכי צדיקא דלא תעביד לי היכמה דחשיבית
למעבד לך חוס על יקרי ולא תקטלינני ותחבלינני כאנג אב טב אנת
מרדכי עביד היך טיבותיך מקטול נפש לא תקטלינני כמה דלית בכון
קטילי נפש לא תדכר לי שנאתיה דאנג וקנאתיה דעמלק לא תקני בי
בבעיל דבבך בלבך ולא תינטר לי היך-מה דנטר ונקם עשו אבא ניסין
רברבין איתעבידו לך כמה דאיתעבידו לאבהתך כד עברו בים עייני כהתן
למחמי יתך ופומי לית אנא יכיל למפתח קדמך על דנסבית עלך עצת מן
רחמוי ומן זרש איתתי בבעו מינך חוס על נפשי מרי מרד צדיקא לא תמחי
ית שמי בפריע כעמלק אבא וסיבותי על צליב לא תצלוּב והיך דאת בעי
קטול יתי רישי תעדי בסייפיה דמלך דבה מתקטלין כל רברבני מדינתא
שרי המן צווח ובכי ולא מרכן מרדכי אדני ליה וכד חזא המן דמילוי לא
משתמע נטל איליא ובכיתא על נפשיה במצעות גנתא ביתנא מתיב וכן
אמר אציתו לי אילניא וכל שתיליא דשתילו מן יומא דבראשית דבר
המדתא בעי למסק לאלכסנריא דבר פנדיר איתכנשו כולהון ועצו עיצה מן
דרומיה חמש אמין יצטלב המן על רישיה גופנא אם קוצרא אנא דלית אנא
יכיל יצטלב ברישי דכנישתא דישראל איתימלא אימתילא בי דהכין כתי
דמיני נסבין חמרא בניסוכין לנסוכין ולברכתא ולית איפשר די מסאיבנא
בנבולתיה אדרא אם יצטלב ברישי ולא יכילנא יצטלב ברישי חילא אנא
אמרת תאינתא יצטלב ברישי ולא יכילנא יצטלב ברישי דמיני נסב ין
לביכוריא ומיני לביש אדם וחוה ולית איפשר דמסאיבנא בנבולתיה זיתא
אמרת יצטלב ברישי ולא יכילנא דיצטלב ברישי דכנישתא דישראל
אימתילא בי דהכין כתי דמיני נסבין מישחא למנרתא בבית-מקדשא חכים
רזיא ברא יתי למפרע שטרי דעובדיה נביאה סב חרובא חרינא דיצטלב
ברישיה אם דיקלא קדם נטוריה ידעין כל בני בישראל דהוא המן רשיעא
בר בריה דאנג עמלקאה כל מלכיא יודיון קדמך דאת הוא אלהא ולית בר
מינך לך יאה למפרוק בנייא כמה דפרקתא ית אבהתהון מתיב קודש ואל
ישר חילך כל מה דאמרת נסיביתך בעצה דיצטלב ברישך דאת זוגא לכניש
דציון סבירית אמרת אתרוג וללוליבא בחדות חגא ולית איפשר די
מסאיבנא בנבולתיה דיצטלב ברישי ולא יכילנא דיצטלב בריש דעלי אתא
כל עלמא כולהון למיסב מן איביי לשבחא קדמך פתח אסא פומיה יצט
בריש דעליי אמרין ששון ושמחה באבדלתא ובהלולא ובמהולתא ועוד הא
אנא שותף עם אתרוגא צווח בלוט ואם יצטלב ברישי ול יכילנא דיצטלב

ברישו דדבורה מניקה מינקה דרבקה קבורה תחותיו קרא בוטמא וא יצטלב
 ברי ולא יכילן דיצט בריש דאבשלום בריה דדויד איתלי בריש רומנא
 אמר יצט בריש ול יכילן דכנישתא דישר אמתלא בי דכת ובדמותא דפריי
 עבדין זגא ורומנא בשיפולי מעילא דכהנא רבה דצדיקנא מתילין לקבלי
 שמועו מני א ארזא צליבו יתיה להמן רשי ולעשרה בנוי צליבא דאתקין
 יתיה לנפשיה דהכין כתבא מפרש וצלבו יתיה על צליבא דאתקין למרדכי
 וחמת דמלך מלכיא נחא וחמתיה דמלכא דשרי במרומא נחת:

7:10 So they hanged Haman on the gallows which he had prepared for Mordecai, and the king's anger subsided.

8:1 ביום ההוא נתן המלך אחשוורוש לאסתר המלכה את־בית המן צר
 (היהודיים) [היהודים] ומרדכי בא לפני המלך כִּי־הגידה אסתר מה הוא־לה:
 8:1 ביוםא ההוא יהיב מלכא אחש לאסתר מלכת ית ביתא דהמן בעיל
 דבביהון דיהודאי ומרדכי על קדם מלכא ומרדכי על קומוי דמלכא מטול
 דחויאת אסתר מה הוא לה:

8:1 On that day King Ahasuerus gave the house of Haman, the enemy of the Jews, to Queen Esther; and Mordecai came before the king, for Esther had disclosed what he was to her.

8:2 ויסר המלך את־טבעתו אשר העביר מהמן ויתנה למרדכי ותשם אסתר
 את־מרדכי על־בית המן: פ
 8:2 ואערי מלכא ית עזקתיה דאעבר מהם ויהיב יתיה למרדכי ושוויאת אסתר
 ית מרד על בייתיה דהמן:

8:2 The king took off his signet ring which he had taken away from Haman, and gave it to Mordecai. And Esther set Mordecai over the house of Haman.

8:3 ותוסף אסתר ותדבר לפני המלך ותפל לפני רגליו ותבקד ותתחנן־לו
 להעביר את־דעת המן האגני ואת מחשבתו אשר חשב על־היהודים:
 8:3 ואוסיפת אסתר ומלילת קדם מלכא ונפלת קדם רגלוהי ובכת ואיתחננת
 ליה למעברא ית בישתא דהמן בר המדתא אנגיא וית מחשבתיה דחש על
 יהודאי:

8:3 Then Esther spoke again to the king, fell at his feet, wept and implored him to avert the evil scheme of Haman the Agagite and his plot which he had devised against the Jews.

8:4 ויושט המלך לאסתר את שרבת הזהב ותקם אסתר ותעמד לפני המלך:
 8:4 ואושיט מל לאסתר ית שרביטא דדהבא דהות בידיה וקמת אס ועלת
 קדם מלכא:

8:4 The king extended the golden scepter to Esther. So Esther arose and stood before the king.

8:5 ותאמר אס־על־המלך טוב ואם־מצאתי חן לפניו וכשר הדבר לפני
 המלך וטובה אני בעיניו יפתב להשיב את־הספרים מחשבת המן בן־המדתא
 האגני אשר פתב לאבד את־היהודים אשר בכל־מדינות המלך:
 8:5 ואמרת אין על מלכא שפר ואין אשכחית חסד ורחמין קדמך וכשר
 פתגמא קדם מלכא ותקנא אנא בעינוי יתכתב כתבא למבטל ית איגרתא
 מחשבתא דהמן בר המדתא אנגיא דכתיב למובדנא ית כל יהודא דאית
 בכל מדינתא מדינאתא דמלכא:

8:5 Then she said, "If it pleases the king and if I have found favor before him and the matter seems proper to the king and I am pleasing in his sight, let it be written to revoke the letters devised by Haman, the son of Hammedatha the Agagite, which he wrote to destroy the Jews who are in all the king's provinces.

8:6 כִּי אֵיכָכָה אוֹכֵל וְרֹאֲתִי בְרָעָה אֲשֶׁר־יִמָּצֵא אֶת־עַמִּי וְאֵיכָכָה אוֹכֵל
וְרֹאֲתִי בְּאֶבְדֵּן מוֹלְדֹתַי: ס
8:6 מִטוֹל דֶּהִיךְ אֲנִי יִכְלֹא לְמִיחָמִי יֵת בִּישְׁתָּא דְאִיתְרַעִית יֵת עַמִּי וְאִיךְ
אִיכּוֹל וְאִיחֲזִי בְּאֶבְדָּנָא דְתוֹלְדוֹתַי:

8:6 "For how can I endure to see the calamity which will befall my people, and how can I endure to see the destruction of my kindred?"

8:7 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אַחֲשֻׁרֶשׁ לְאַסְתֵּר הַמַּלְכָּה וּלְמֹרְדֵכַי הַיְּהוּדִי הִנֵּה בֵּית־הַמָּן
נִתְּנִי לְאַסְתֵּר וְאֹתוֹ תָּלוּ עַל־הָעֵץ עַל אֲשֶׁר־שָׁלַח יָדוֹ (בַּיְּהוּדִיִּים) [בַּיְּהוּדִיִּים]:
8:7 וְאָמַר מֶלֶךְ אַחַשׁ לְאַס מֶלֶךְ וּלְמֹרְדֵכַי הַיְּהוּדִי הִנֵּה אֶת סִרְחַת מִן שִׁירֵי
דְּשִׁאִילְתִּיךְ וְאִמְרִית לֵיךְ מִהִידִין אֹמְרָה אִיתִיךְ אִיעֲבַד [מִינִיךְ] מַלְכִּין וְשִׁלְטוֹנִין
וּמָה הִיִּדְיָא זְרַעִיתָא אִיעֲבַד מִינִךְ הַגְּמוּנִין וּפּוֹלְכוֹרְכִין וּפּוֹלְמֹרְכִין וְאִמְרִית לִית
אֲנִי יָדְעָא דְאֲבָא וְאִמָּא מִיתִיו וְשִׁלְיִיתָא זְעִירַת שְׁבָקוֹן יִתִּי וְהִשְׁתָּא דְחֻוִּית לִי
דְּאֵנֶת מִן זְרַעִית שְׁאוּל מַלְכָּא מְבִנִי בְנוֹי דְּבִנְיָמָן בְּרַי יַעֲקֹב בְּרַי יִצְחָק בְּרַי
אַבְרָהָם אֲבָהָת עֲלֵמָא הָא בֵּיתָא דְהָמָן יְהִבִּית לְאַסְתֵּר וְיִתִּיהָ צְלִיבָא עַל
צְלִיבָא עַל דְּפָשִׁיט יָדֶיהָ בִּיהוּדָאִי:

8:7 So King Ahasuerus said to Queen Esther and to Mordecai the Jew, "Behold, I have given the house of Haman to Esther, and him they have hanged on the gallows because he had stretched out his hands against the Jews.

8:8 וְאַתֶּם כְּתֹבוּ עַל־הַיְּהוּדִים כְּטוֹב בְּעֵינֵיכֶם בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ וְחַתְמוּ בְּטַבַּעַת
הַמֶּלֶךְ כִּי־כָתָב אֲשֶׁר־נִכְתָּב בְּשֵׁם־הַמֶּלֶךְ וְנִחְתָּמוּ בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ אִין לְהַשִּׁיב:
8:8 וְאַתּוֹן כְּתַבּוֹן עַל יְהוּדָאִי הִיךְ דְּשִׁפֵּר בְּעֵינִיכּוֹן בְּשׁוּם מֶלֶךְ וְחַתְמוּ בְּעִזְקַתְיָה
דְּמַל מִטוֹל דְּכְתַבָּא דְּמַכְתָּב בְּשִׁמְיָה דְּמֶלֶךְ וּמַחְתֵּם בְּעִזְקַתְיָה דְּמֶלֶךְ לֹא בְּטִיל:

8:8 "Now you write to the Jews as you see fit, in the king's name, and seal it with the king's signet ring; for a decree which is written in the name of the king and sealed with the king's signet ring may not be revoked."

8:9 וַיִּקְרְאוּ סַפְרֵי־הַמֶּלֶךְ בַּעֲת־הַהִיא בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי הוּא־חֹדֶשׁ סִיּוֹן בְּשָׁלוֹשָׁה
וְעֶשְׂרִים בּוֹ וַיִּכְתֹּב כָּל־אֲשֶׁר־צִוָּה מֹרְדֵכַי אֶל־הַיְּהוּדִים וְאֶל
הָאֲחַשְׁדָּרְפָּנִים וְהַפָּחוֹת וְשָׂרֵי הַמְּדִינֹת אֲשֶׁר מֵהִדּוּ וְעַד־כּוּשׁ שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים
וּמֵאָה מְדִינָה מְדִינָה וּמְדִינָה כְּכַתְבָּהּ וְעַם וְעַם כָּל־שָׁנֹו וְאֶל־הַיְּהוּדִים כְּכַתְבָּם
וְכָל־שׁוֹנֵם:

8:9 וְאִיתְקְרִיאוּ סַפְרֵי דְּמַלְכָּא בְּעִידָנָא הַהוּא בִּירְחָא תְּלִיתָאָה דְּהוּא יִרְחַ סִיּוֹן
בְּעֶשְׂרִין וְתִלְתָּא יוֹמִין בִּיהָ וְאִכְתֹּב יֵת כָּל מָה דִּי פִקְנִין מֹרְדֵכַי עַל יְהוּדָאִי
וְעַל יְקִירוֹי דְּמַלְכָּא וְעַל רַבְרַבְנוֹי וְעַל שְׁלִטוֹנֵי דְּמִדִּינָתָא דְּאִית מִהִינְדִקִי וְעַד
כּוּשׁ מֵאָה וְעֶשְׂרִין וְשֶׁבַע מְדִינִין וּמִדִּינָתָא הִיךְ כְּתַבָּא וְעַם וְעֵמָא נְהִיךְ
יִשְׁעָה לוֹת יְהוּדָאִין הִיךְ כְּתַבְהוֹן וְהִיךְ לִישְׁנֵהוּן:

8:9 So the king's scribes were called at that time in the third month (that is, the month Sivan), on the twenty-third day; and it was written according to all that Mordecai commanded to the Jews, the satraps, the governors and the princes of the provinces which extended from India to Ethiopia, 127 provinces, to every province according to its script, and to every people according to their language as well as to the Jews according to their script and their language.

8:10 וַיִּכְתֹּב בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אַחֲשֻׁרֶשׁ וַיַּחְתֵּם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח סָפְרִים בְּיַד
הָרָצִים בְּסוּסִים רַכְבֵּי הָרֶכֶשׁ הָאֲחַשְׁתָּרְנִים בְּנֵי הָרַמְכִּים:
8:10 וְאִיכְתֹּב בְּשִׁמְיָא דְּמַלְכָּא אַחַשׁ וְאִיחְתֵּם בְּעִזְקַתְיָה דְּמַלְכָּא וְאִשְׁתַּדְרוֹן סַפֵּר בִּיד
רְהִיטָא בְּסוּסוֹתָא רַכְבֵּי רִיכְשָׁא עֲרִטִילָאִי בְּנֵי רַמְכָּאִי:

8:10 He wrote in the name of King Ahasuerus, and sealed it with the king's signet ring, and sent letters by couriers on horses, riding on steeds sired by the royal stud.

8:11 אֲשֶׁר נָתַן הַמֶּלֶךְ לַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל־עִיר־וָעִיר לְהַקְהֵל וְלַעֲמֹד עַל־נַפְשָׁם

לְהִשְׁמִיד וְלַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת־כָּל־חַיִּל עִם וּמְדִינָה הַצָּרִים אֹתָם טָף וְנָשִׁים
וּשְׁלָלָם לְבוֹז:

8:11 דִּיהַב מַלְכָא לִיהוּדָאִי דִּי בְּכָל קְרִייתָא וְקְרִייתָא לְמַתְכַנְשָׂא וּלְמִיָּקָם עַל
נַפְשֵׁהוּן לְמַשִּׁיצִיא וּלְמַקְטֵל וּלְמוֹבְדָא יֵת כָּל חִילוּוֹאֲתָא עִמָּא וּמְדִינֹתָא
דְּמַעֲיָקִין לָהּ וּטְפִילָא וְנָשִׂיא אוּף עוֹבְדִיהוּן מְבוֹזִין בְּתִיהוּן נְבוּזִין:

8:11 In them the king granted the Jews who were in each and every city the right to assemble and to defend their lives, to destroy, to kill and to annihilate the entire army of any people or province which might attack them, including children and women, and to plunder their spoil,

8:12 בְּיוֹם אֶחָד בְּכָל־מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרוּשׁ בְּשָׁלוּשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים־עָשָׂר
הוּא־חֹדֶשׁ אָדָר:

8:12 בְּיוֹמָא חַד בְּכָלְהוּן מְדִינֹתָא דְּמַלְכָא אַחַשׁ בְּתַלַּת עָשָׂרִי לִירַחַא דְּתָרִי
עָסָר הוּא יֶרַח אָדָר:

8:12 on one day in all the provinces of King Ahasuerus, the thirteenth day of the twelfth month (that is, the month Adar).

8:13 פִּתְשָׁנָן הַכְּתָב לְהַנָּתֵן דָּת בְּכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה גָּלוּי לְכָל־הָעַמִּים וְלַהֲיֹת
(הַיְּהוּדָיִים) [הַיְּהוּדָיִים] (עֲתוּדִים) [עֲתוּדִים] לַיּוֹם הַזֶּה לְהִנָּקָם מֵאִיְבֵיהֶם:

8:13 פִּירֶשׁ כְּתָבָא דְּדִיטְגִמָּא אִינַן[פִּרְסַת מַלְכָא אַחַשׁוּ שָׁדֵר אִיגְרָתָא עַל יִתְבִּי
יִמָּא וִיבִישְׁתָּא וְעַל אֲרֻכּוֹנִי מַחוּזָאִיא וְעַל רַבְרַבְנִי חִילוּוֹתָא דְּדִיִּירִי בְּכָל
אַרְעָא וְסָגִי שְׁלַמְכוֹן יִסְגִּי כְּתָבָא כְּתָבִית לְמַחוּיָא לְכוֹן דְּבַמְטוּל דְּבַעֲמָמִין
סָגִיא שְׁלִיטִין וְעַל יִתְבִּי יִמָּא וִיבִישְׁתָּא אֲמַלְכִית וְבָהּ בְּמַלְכוּתָא לֹא נִתְרַבְּרַב
אַלָּא בְּרוּחָא נִיחָתָא וּבְמַכִּיכוֹת רֹחָא נִהְלַךְ כָּל יוֹמָא וּבְשָׁלָם סָגִיאָה לְמַשׁוּיָּיא
יִתְכוּ שְׁלַמָּא סָגִי וְכָל דְּדִיִּירִין תַּחֲוֹת מַלְכוּתִי וְכָל דְּצָבִי דְּמִיתְגָּרָא בִּימָּא
וּבִיבִשְׁתָּא לְמִיתְהַפְכָּא בֵּין עִמָּא וְעִמָּא וּבֵין לִישְׁנָא [לְלִישְׁנָא] חַד אֲנָא מִן
סוּפָא דְּאַרְעָא וְעַד סוּפָא כַּדִּין כְּתָבִית לְמַחוּיָא לְכוֹן עַל תְּמִימוּתָן וְקִשְׁיֻטוֹתָן
דְּהִינוֹן רַחֲמִין לְכָל עַם וּמוֹקְרִין לְכָל מַלְכִּיא וְעַבְדִּין טַב עִם שְׁלַטוֹנִי דְּאַרְעָא
וְאִית מְנַהוּן גְּבָרִין בִּישִׁין וְאִיתְקֻרְבָּן לְמַלְכוּתָא וּמַלְכוּתָא אִיתְמַסְרַת בִּידִיהוּן
וּבְנַכִּילוּתָהוּן וּבְשֻׁקָר [טָיִין יֵת מַלְכוּתָא וְכְּתָבוֹן אִיגְרָתָא דְּלֹא תִקְנִין קִדָּם
שְׁמִיא וְאוּף בְּבִנְיָאנְשָׁא בִישִׁין וְעַל מַלְכוּתָא הִינוּן קִשְׁיִין וְהוּא שְׁאִילְתָּא
דְּשְׁאִילוֹ מִן מַלְכָּא נְקַטְלוֹן גְּבָרִי צְדִיקִין וְדִמָּא זָכִיא סָגִיעָא נִשְׁפַּעוֹן כַּד
בִּישְׁתָּא לֹא עַבְדוּ וְדִינָא דְּקַטְלָא לֹא הוּוּ חִיבִין וְאִיתְהוּן אִינוּן גּוֹבְרִין צְדִיקִין
אַסְתֵּר דְּמַשְׁבַּחָא בְּכָל הַדְּרָא וּמִרְדְּכִי דְּחָכִים בְּכָל חֲכֻמָּתָא וּמוֹמָא בְּהוּן לֹא
אַשְׁתַּכַּח וְלֹא בְּאוּמַתָּהּ וְאֲנָא חֲשַׁבִּית בְּגִרְמִי דְּאוּמָא אַחֲרִנִּיתָא שְׁאִיל מְנִי כַּד
אֲנָא לֹא הוּיְתִי יָדַע דִּיהוּדָאִי שְׁאִיל מְנִי דְּמַתְקִרִין בְּנוֹי דְּמָרִי כּוֹלָא דְּהוּא
בְּרָא שְׁמִיא וְאַרְעָא וּבְמַלְכִין רַבְרַבִּין וְתִקְפִּי מְנִי דְּבַר יִתְהוּן וְלֹאבַהֲתָהּ מְטוּל
אַף דְּהִמֵּן בְּרַם הֵם מַהֲיַנְדִּיָּהּ וּמִן זֶרְעִיהָ דְּבֵית עַמְלָק הוּוּ וְאַתָּא לוֹוֹתָן וְחֻזָּא
מִינָן טַבְתָּא רַבְתָּא וְשַׁבְחָא סָגִיאָה וְרַבּוּתָא וְרַבִּינָן יִתִּיה וִיקְרִינָן יִתִּי אֲבוּי
דְּמַלְכָּא וּמִן יְמִינִי דְּמַלְכָּא הוּוּ יִתִּיב וְהוּא לֹא יָדַע לְמַסּוּבְרָא יִקְרִיָּה אוּף
לֹא לְמַקְבֵּל מַלְכוּתָא אַלָּא מַהֲרַהֲרָה הוּוּ בְּלִיבִיהָ לְמַקְטֵל לְמַלְכָּא וּלְמַסֵּב
מִינִיהָ מַלְכוּתָא מְטוּל דְּהִמֵּן בְּרַם הַמְדַּתָּא צִלְבָּנָן יִתִּיה וְכָל דְּהוּוּ שׁוּי אֲסָקִין
בְּרִישִׁיָּהּ וּמִן דְּבִרָא שְׁמִיא וְאַרְעָא אֲסִיקַת מַחֲשַׁבְתִּיהָ בְּרִישִׁיָּה:

8:13 A copy of the edict to be issued as law in each and every province was published to all the peoples, so that the Jews would be ready for this day to avenge themselves on their enemies.

8:14 הָרָצִים רִכְבֵּי הָרֶכֶשׁ הָאֲחַשְׁתָּרְנִים יֵצְאוּ מִבְּהָלִים וְדָחוּפִים בְּדָבָר הַמֶּלֶךְ

וְהָיְתָה נִתְּנָה בְּשׁוֹשָׁן הַבִּירָה: פ
8:14 רַהֲטָא רַכְבֵּי רִיכְשָׁא וּשְׁלֹטוֹנִי נִפְקוּ טְרִידִין וּדְחוּפִין [כְּגִזְרִיתָהּ] דְּמֶלְכָא
וּדְיִטְגָמָא אִיתְפְּרִסְתָּ בְּשׁוֹשָׁן בִּירְתָּא:

8:14 The couriers, hastened and impelled by the king's command, went out, riding on the royal steeds; and the decree was given out at the citadel in Susa.

8:15 וּמֶרְדֵּכַי יָצָא מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ מַלְכוּת תְּכֵלֶת וְחֹר וְעֶטְרַת זָהָב
גְּדוּלָּה וְתִכְרִיךְ בֹּץ וְאַרְגָּמָן וְהָעִיר שׁוֹשָׁן צָהָלָה וְשִׂמְחָה:
8:15 וּמֶרְדֵּכַי נִפְק מִן־קֶדֶם מֶלְכָא בִּלְבוּשָׁא דְּמַלְכוּת כַּד חַדִּי וּשְׁפִיר לִיבִיָּה
בִּיקְרָא סְגִי וּבְרַבּוּ יִתִּירָא לְבִישׁ לְבוּשָׁא דְּמַלְכוּת מִילְתָּא כְּרַפְסָא וְתַכְלַת שִׁיר
בְּדַהְבָּא טַבָּא אֹפִיר וּמִקְבַּעִין בִּיה מְרַגְלִיין וְאַבְנִין טַבִּין לְגוּ מִן סְרַבְלָא אַבְנִין
טַבִּין לְבִישׁ מִינְקָא דְּכְרוּם יִמָּא מְעַרְבָּאָה לְגוּ מִינִיָּה לְבִישׁ כִּיתוּנָא דְּאַרְגָּוִין
דְּצִיירִין בַּה דְּמוֹת כָּל צִיפֵּר גְּדַפָּא וְעוֹפִי שְׁמִי וְהוּוּ דְּמִיָּה אַרְבַּע מָאָה וְעֶשְׂרִין
כְּכָרִי דַּהְבָּא וְהַמִּינָא מַחִית בַּחֲרָצִיָּה וּמִקְבַּעִין בְּאַרְכוּהִי אַבְנֵי בּוֹרְלָא מוֹקְנָרִין
פֶּרְתוּן רְמִי בְּרַגְלִיָּה מַחֲתִין בְּמוֹקְרוֹנִין דְּדַהְבָּא וּמַחֲתִי בְּזִמְרָגִין וּסְפִסִּירָא
מְדָאָה תֵּלָא בַּחֲרָצִיָּה כַּחֲלוֹת בַּחֲלוֹת דְּדַהְבָּא וְצִייר עֲלוּהִי קֶרְתָּא דִּירוּשָׁלַם
וְעַל יִדִּיָּה דְּסְפִסִּירָא צִייר עֲלוּי גְּדָא דְּמַחֲזָא הִידִּיא מְדָאָה מַחִית בְּרִישִׁיָּה
וְצִייר בְּצַבְעוֹנִין וְעַבִּיד לְמַלְכִּי לְעִילָא מִינִיָּה כְּלִילִי דְּדַהְבָּא רַבָּא מִקְרוֹנָא
וְלְעִילָא מִן כְּלִילָא שׁוֹטְפִין דְּמִקְבַּעִי בְּדַהְבָּא דִּידְעוֹן כָּל עַמְמֵי אֹמִיָּא וְלִישָׁן
דְּמֶרְדֵּכַי יְהוּדָאָה הוּוּ לְמִקְיִמָּא קֶרִיא דְּכַתִּיב וִיחֲזוּן כָּל עַמְמֵי אֶרֶץ אֲרוּם
שְׁמָא דִּי אַתְקֵר עֲלֶךְ וִידְחֲלוּן מִינֶךְ וּבְמִפְקִיָּה מֶרְדֵּכַי מִן תְּרַעָא דְּמֶלְכָא
שׁוֹקִיא בְּאַסָּא מְכִיכִין וּדְרוּתָא בְּאַרְגָּוִנָא נְגִיד טוֹלָא בַּחְבְּלִי בּוּצָא עוֹלְמִין
מַחֲתִין בְּרִישִׁיָּהוֹן כְּלִיל דְּכַהֲנִיא נְקִיטִין בִּידֵּיהוּ חֲצוּצְרוּתָא וּמְכַרִּיזִין וְאַמְרִין
כָּל דְּלָא יִתֵּן שְׁלָמָא לְמֶרְדֵּכַי וְשָׁלַם לִיהוּדָאִי הַדְּמִין יִתְעַבִּי וּבִיִּיתִיָּה נּוֹוִלִיָּה
יִשְׁתּוּוּהָ וְעֶשְׂרָה בְּנֵי הַמֶּן סֶרֶן סְכָרִין סְבָרִין יִדִּיהוֹן וְאַזְלִין קֶד מֶרְדֵּכַי וְאַמְרִין
מֵאַן דִּיהִיב אֲגָרָא לִיהוּדָאִי וּמִשְׁלָם אֲגָרָא דְּרִשִׁיעַ בְּרִישִׁיָּהוֹן וְהָדִין הַמֶּן אַבּוֹנָן
טַפְּשָׁא דַּהְתַּרְחִיץ עַל עוֹתֵרִיָּה וְעַל יִקְרִיָּה [מֶרְדֵּכַי] עֲנוּנָא תְּבִרִיָּה בְּצוּמָא
וּבְצִלוּתָא דְּאַסְתֵּר צְדִיקָתָא מְדִיקָא מִן חֲרָכָא דְּלִית [אַפְשָׁר] [לְ]מֶלְכָא
דְּמַהֲלָכָא עִם בְּנֵי־אַנְשָׁא חֹזֵר מֶרְדֵּכַי עֵינֵי וְחֹזָא יִתְהוֹן וְאַם מַחֲבִיב אַסְתֵּר
וְאַמְרַת סְגִיָּאִין מִן בְּנֵי־אַיִנְשָׁא הוּוּ חַדִּיין עַל מַפְלָתִיָּה דְּהַמֶּן רִשִׁיעָא וּמוֹדִיין
וּמִשְׁבַּח עַל פּוֹרְקָנָא דְּהוּוּ לְהוֹן לִיהוּדָאִי וּמִשְׁבַּחִין עַל פּוֹרְקָנָא דְּהוּוּ לִיָּה
לְמֶרְדֵּכַי צְדִיקָא בְּזִמֶּן הָהִיא דְּהַכִּין כַּת וּמֶרְדֵּךְ צְדִיקָא נִפְק מִן־קֶדֶם מֶלְכָא
בִּלְבוּשׁ דְּמַלְכוּת תִּיכְלָא וּמִילָא וְכִלִּיל דְּדַהְבָּא רַבָּא וּמְכַרְךְ בְּבוּצָא וְאַרְגָּוִנָא
וּקְרַת דְּשׁוֹשָׁן צָהָלָה וְחֲדוּוּהָ:

8:15 Then Mordecai went out from the presence of the king in royal robes of blue and white, with a large crown of gold and a garment of fine linen and purple; and the city of Susa shouted and rejoiced.

8:16 לִיְהוּדִים הָיְתָה אֹרֶךְ וְשִׂמְחָה וְשָׁשׂוֹן וִיקָר:
8:16 וּלִיְהוּדָא הוּוּ נְהוּרָא וְחֲדוּתָא וְדִיצָה וִיקָרָא:

8:16 For the Jews there was light and gladness and joy and honor.

8:17 וּבְכָל־מְדִינָהּ וּמְדִינָהּ וּבְכָל־עִיר וְעִיר מְקוֹם אֲשֶׁר דְּבַר־הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מְגִיעַ
שִׂמְחָה וְשָׁשׂוֹן לִיְהוּדִים מִשְׁתָּהּ וַיּוֹם טוֹב וְרַבִּים מִעַמֵּי הָאָרֶץ מִתִּיָּהִדִים כִּי־נִפְּל
פַּחַד־הַיְּהוּדִים עֲלֵיהֶם:
8:17 וּבְכָל מְדִינַת וּמְדִינַתָּא וּבְכָל קְרִיתָא וּקְרִיתָא אַתְרָא דְּפַתְגָּמוּי דְּמֶלְכָא

וגזירתיה מטיין חדותא ודיצא ליהודאי ומשקיא ויומא טבא וסגעי מן
עממיא דארעא מתגירין מטול דנפל דחלתא דיהודאי עליהון:

8:17 In each and every province and in each and every city, wherever the king's commandment and his decree arrived, there was gladness and joy for the Jews, a feast and a holiday. And many among the peoples of the land became Jews, for the dread of the Jews had fallen on them.

9:1 ובשנים עשר חדש הוא חדש אדר בשלושה עשר יום בו אשר הגיע
דבר המלך ודתו להעשות ביום אשר שברו איבי היהודים לשלוט בהם
ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשנאיהם:
9:1 ובתרי עשר ירחי הוא ירחא לירחא דאדרן בתלת-עשר יומין ביה
דקריבו פתגמוי דמלך וגזירתיה למתעבדא ביומא דסבירו בעלי דבביהון
דיהודאי למישלט בהון איתהפיכו יהודאי ושלטו בשנאיהון:

9:1 Now in the twelfth month (that is, the month Adar), on the thirteenth day when the king's command and edict were about to be executed, on the day when the enemies of the Jews hoped to gain the mastery over them, it was turned to the contrary so that the Jews themselves gained the mastery over those who hated them.

9:2 נקתלו היהודים בעריהם בכל מדינות המלך אחשורוש לשלח יד
במבקשי רעתם ואיש לא-עמד לפניהם כי-נפל פחדם על-כל העמים:
9:2 ואיתכנישו יהודאי בקרויהון בכל מדינת דמלכא אחשורוש למיפשט ית
ידיהון ולמקטלא לאינשא דבעי לבישתהון וגבר לא קם מקדמיהון מטול
דנפלת אימתהו על עממיא:

9:2 The Jews assembled in their cities throughout all the provinces of King Ahasuerus to lay hands on those who sought their harm; and no one could stand before them, for the dread of them had fallen on all the peoples.

9:3 וכל-שרי המדינות והאחשדרפנים והפחות ועשי המלאכה אשר למלך
מנשאים את-היהודים כי-נפל פחד-מרדכי עליהם:
9:3 וכל שלטוני דמדינתא ומגיסטרני ורברבניא ועבדי עבידתא דמלכא
משבחין ית יהודאי מטול דנפלת אימתא דמרד עליהו:

9:3 Even all the princes of the provinces, the satraps, the governors and those who were doing the king's business assisted the Jews, because the dread of Mordecai had fallen on them.

9:4 כי-גדול מרדכי בבית המלך ושמעו הולך בכל-המדינות כי-האיש
מרדכי הולך וגדול: פ
9:4 מטול דתקיף הוא מרדכי בבייתיה דמלכא ושמעיה אזיל בכל מדינתא
מטול דגבר מרדכי אזיל ותקיף:

9:4 Indeed, Mordecai was great in the king's house, and his fame spread throughout all the provinces; for the man Mordecai became greater and greater.

9:5 ויפו היהודים בכל-איביהם מפת-חרב והרג ואבדן ויעשו בשנאיהם
כרצונם:
9:5 וקטלו יהודאי בבעלי דבביהון מחת דחרבא ודקטלא ודשציא ועבדו אוף
בשנאיהון כרעותהון היך צביוני נפשהון:

9:5 Thus the Jews struck all their enemies with the sword, killing and destroying; and they did what they pleased to those who hated them.

9:6 ובשושן הבירה הרגו היהודים ואבד חמש מאות איש:
9:6 ובשושן בירתא קטילו יהודאי וגמרו חמש מאה גברין ואת פרשנדתא ואת
דלפון ואת אספתא וית ואת פורתא ואת אדליא ואת ארדתא וית ואת
פרמשתא ואת אריסי ואת ארידי ואת ויזתא וית:

9:6 At the citadel in Susa the Jews killed and destroyed five hundred men,

9:7 וְאֵת פֶּרֶשְׁנֶדְתָּא וְאֵת דִּלְפֹּן וְאֵת אֶסְפָּתָא:
 9:7 עֲשֵׂרְתֵּי בְנוֵי דִּהְמָן בֵּר הַמֶּדֶת דִּהוּה מַעִיק לִיהוּדָאִי קִטִּילוּ אֱלָא בְּבִזְתָּא
 לֹא אוֹשִׁיטוּ יֵת יִדְיָהוֹן:

9:7 and Parshandatha, Dalphon, Aspatha,

9:8 וְאֵת פּוֹרְתָא וְאֵת אֶדְלִיא וְאֵת אֲרִידָתָא:
 9:8 בְּיוֹמָא הַהוּ עַל מְנִינָא דְקִטִּילִיא בְּשׁוּשָׁן בִּירְתָא קִדְּם מַלְכָּא:

9:8 Poratha, Adalia, Aridatha,

9:9 וְאֵת פֶּרְמִשְׁתָּא וְאֵת אֲרִיסַי וְאֵת אֲרִידַי וְאֵת וַיִּזְתָּא:
 9:9 וְאָמַר מַלְכָּא לְאַסְתֵּר מַלְכַת בְּשׁוּשָׁן בִּירְתָא קִטִּילוּ יְהוּדָאִי וְגִמְרוּ חֲמֹשׁ
 מָאָה גְּבָרִין וְיֵת עֲשֵׂרְתֵּי בְנוֵי דִּהְמָן בְּשָׂאֵר מְדִינַתָּא דְּמַלְכָּא מָה עֲבָדוּ מָה
 שְׁאַלְתִּיךָ וְיִתִּייהִיב לָךְ וּמָה בְּעוּתִיךָ תוֹב וְתַתְּעַבְדּ:

9:9 Parmashta, Arisai, Aridai and Vaizatha,

9:10 עֲשֵׂרֶת בְּנֵי הָמָן בֶּן־הַמֶּדֶתָּא צִרְרֵי הַיְּהוּדִים הָרְגוּ וּבִבְזָה לֹא שָׁלְחוּ אֶת־יָדָם:
 9:10 וְאָמְרַת אֶסְתֵּר אֵין עַל מַלְכָּא שְׁפִיר יֵתן אוּף לְמַחֵר לִיהוּדָאִי דְּאִית
 בְּשׁוּשָׁן לְמִיעֲבַד הֵיךְ גִּזְרַת יוֹמָא הַדִּין וְיֵת עֲשֵׂרְתֵּי בְנוֵי דִּהֵם יִתְּלִין עַל
 צְלִיבָא:

9:10 the ten sons of Haman the son of Hammedatha, the Jews' enemy; but they did not lay their hands on the plunder.

9:11 בְּיוֹם הַהוּא בָּא מִסְפֵּר הַהֲרוּגִים בְּשׁוּשָׁן הַבִּירָה לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ: ס
 9:11 וְאָמַר מַלְכָּא לְמַתְעַבְדָּא כְּדִין וְדִיטְגִמָּא אִיתְפְּרַסְתָּ בְּשׁוּשָׁן הָמָן אֶצְטִלִּיב
 עַל תַּלְתָּ אַמִּין פֶּרֶשְׁנֶדְתָּא רַחֵיק מִינִיה אַמְתָּא חַדָּא פֶּרֶשְׁנֶדְתָּא אֶצְטִלִּיב עַל
 תַּלְתָּ אַמִּין דִּלְפֹּן רַחֵיק מִינִיה אַמְתָּא חַדָּא דִּלְפֹּן אֶצְטִלִּיב עַל תַּלְתָּ אַמִּין
 אֶסְפָּתָא רַחֵיק מִינִיה אַמְתָּא חַדָּא אֶסְפָּתָא אֶצְטִלִּיב עַל תַּלְתָּ אַמִּין פּוֹרְתָא
 רַחֵיק מִינִיה אַמְתָּא חַדָּא פּוֹרְתָא אֶצְטִלִּיב עַל תַּלְתָּ אַמִּין אֶדְלִיא רַחֵיק מִינִיה
 אַמְתָּא חַדָּא אֶדְלִיא אֶצְטִלִּיב עַל תַּלְתָּ אַמִּין אֲרִידָתָא רַחֵיק מִינִיה אַמְתָּא
 חַדָּא אֲרִידָתָא אֶצְטִלִּיב עַל תַּלְתָּ אַמִּין פֶּרְמִשְׁתָּא רַחֵיק מִינִיה אַמְתָּא חַדָּא
 פֶּרְמִשְׁתָּא אֶצְטִלִּיב עַל תַּלְתָּ אַמִּין אֲרִיסַי רַחֵיק מִינִיה אַמְתָּא חַדָּא אֲרִיסַי
 אֶצְטִלִּיב עַל תַּלְתָּ אַמִּין אֲרִידַי רַחֵיק מִינִיה אַמְתָּא חַדָּא אֲרִידַי אֶצְטִלִּיב עַל
 תַּלְתָּ אַמִּין וַיִּזְתָּא רַחֵיק מִינִיה אַמְתָּא חַדָּא דִּהוּא עֲשִׂירָאָה עֲשֵׂרְתֵּי בְנוֵי דִּהְמָן
 אֶצְטִלְבוּ עַל צְלִיבָא וְהוּא צְלִיבָא מְשַׁקֵּעַ בְּאַרְעָא תַּלְתָּ אַמִּין וּבְרִיחַ הוּא רֶם
 תַּלְתָּ אַמִּין מִן אַרְעָא וְהוּא אַרְכִּיָּה דְּצְלִיבָא אַרְבַּעַי וְאַרְבַּעַי וְשִׁבְעָא אַמִּין וְהָמָן
 צְלִיב בְּרִישִׁיָּה הוּא סְכוּם חֲמִשִּׁין אַמִּין וְאַתָּא מְרַדְכִי וְחִזְא יֵת הָמָן וּלְבָנוֹי
 דְּצְלִיבָן עַל צְלִיבָא עֲנִי מֶרֶד וְאָמַר לְהָמָן אַתָּה חֲשַׁבְתָּךְ בְּרִישַׁךְ אַתָּה בְּעִית
 לְמַקְטֵל יֵתן וּלְמַשְׁצִיָּא יֵתן מִתַּחַת כְּנָפֹי דְּאַבּוּנָן דְּבִשְׁמִי וְאַיְנוּן עֲבָדִין עֲמָךְ
 וְצְלִיבָנָן יֵתךְ וּלְבָנִיךָ תַּחַת כְּנָפֶךָ:

9:11 On that day the number of those who were killed at the citadel in Susa was reported to the king.

9:12 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאַסְתֵּר הַמַּלְכָּה בְּשׁוּשָׁן הַבִּירָה הָרְגוּ הַיְּהוּדִים וְאַבְּדוּ חֲמֹשׁ
 מָאוֹת אִישׁ וְאֵת עֲשֵׂרֶת בְּנֵי־הָמָן בְּשָׂאֵר מְדִינּוֹת הַמֶּלֶךְ מָה עָשׂוּ וּמָה־שְׁאַלְתֶּךָ
 וַיִּנָּתֶן לָךְ וּמָה־בִּקְשָׁתְךָ עוֹד וְתַעֲשֶׂה:
 9:12 וְאִיתְכַּנְיִשׁוּ יְהוּדָאִי דִּהוּוּ בְּשׁוּשָׁן בִּירְתָא תוֹב בְּיוֹמָא דְּאַרְבַּעַת עֶשֶׂר לִירַח

אדר וקטילו בשושן תלת מאה גברין ובביזת לא אושיטו ידיהון:

9:12 The king said to Queen Esther, "The Jews have killed and destroyed five hundred men and the ten sons of Haman at the citadel in Susa. What then have they done in the rest of the king's provinces! Now what is your petition? It shall even be granted you. And what is your further request? It shall also be done."

9:13 וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר אֶם-עַל-הַמֶּלֶךְ טוֹב יִנָּתֵן גַּם-מָחָר לַיהוּדִים אֲשֶׁר בְּשׁוּשָׁן לַעֲשׂוֹת כְּדַת הַיּוֹם וְאֵת עֲשֶׂרֶת בְּנֵי-הָמָן יִתְּלוּ עַל-הָעֵץ:

9:13 וּשְׂרָכָא יְהוּדָא דִּהוּוּ בַּמְּדִינָתָא דַּמֶּלֶךְ אַחַש אִיתְכַּנְּשׁוּ וּקְמוּ וְהוּוּ מְרִי נַפְשִׁיהוּן וְאִיתְנִיְהוּ מִן בַּעֲלֵי דַבְּבִיּהוּן וּקְטִילוּ בַּסְנַאי שְׁבַעִין וַחֲמִשָּׁה אַלְפֵי וּבְבִיזְתָּא לֹא אוֹשִׁיטוּ יְדֵיהוּן וְאִילִין אֵינֻן גְּבֵרָאִין דַּקְטִילוּ בַּהוּן יְהוּדָאִי בְּשׁוּשָׁן הֵינֻן שְׁנַאִיְהוּן דִּישֵׁר דִּהוּוּ אִמְרִין לַדְּבִית יֵשֶׁר מִיכָא וְעַד קָלִיל יוֹמֵי אַנָּא קְטִילִין לַכוּן וְטַרְפִּינִן בְּנִיכוּן לֹאֲרַע:

9:13 Then said Esther, "If it pleases the king, let tomorrow also be granted to the Jews who are in Susa to do according to the edict of today; and let Haman's ten sons be hanged on the gallows."

9:14 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לַהֲעֲשׂוֹת כֵּן וַתִּנָּתֵן דָּת בְּשׁוּשָׁן וְאֵת עֲשֶׂרֶת בְּנֵי-הָמָן תָּלוּ:

9:14 בְּיוֹם תַּלְת־עָסָר יוֹמִין לִירַח אָדָר וְאִיתְנִיחוּ בְּאַרְבַּעָה בֵּיהּ וְעַבְדּוּ יִתִּיהּ יוֹמָא דַּחְדּוּתָא וּמַשְׁקִיא:

9:14 So the king commanded that it should be done so; and an edict was issued in Susa, and Haman's ten sons were hanged.

9:15 וַיִּקְהְלוּ (וְהַיְּהוּדִיִּים) אֲשֶׁר-בְּשׁוּשָׁן גַּם בְּיוֹם אַרְבַּעָה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אָדָר וַיַּהַרְגוּ בְּשׁוּשָׁן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אִישׁ וּבְבִזָּה לֹא שָׁלְחוּ אֶת-יָדָם:

9:15 וְיְהוּדָאִי דִּהוּוּ בְּשׁוּשָׁן אִיתְכַּנְּשׁוּ בַּתַּלְת־עָסָר בֵּיהּ וּבְאַרְבַּעַת עָשָׂר בֵּי וְאִיתְנִיחוּ בַּחֲמֵשׁ עָסָר בֵּיהּ וְעַבְדּוּ יִתִּיהּ יוֹמָא דַּחְדּוּתָא וּמַשְׁקִיא:

9:15 The Jews who were in Susa assembled also on the fourteenth day of the month Adar and killed three hundred men in Susa, but they did not lay their hands on the plunder.

9:16 וְשָׂאֵר הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בַּמְּדִינֹת הַמֶּלֶךְ נִקְהְלוּ וְעָמְדוּ עַל-נַפְשָׁם וְנוֹחַ מְאִיבֵיהֶם וְהָרְגוּ בְּשְׁנֵאֵיהֶם חֲמִשָּׁה וּשְׁבַעִים אָלֶף וּבְבִזָּה לֹא שָׁלְחוּ אֶת-יָדָם:

9:16 מְטוּל הַכֶּנֶת הַכֵּנָא יְהוּדָאִי דִּהוּוּ בַּכּוּפְרָנִיא דִּיתְבִּין בַּקְרוּיָא דַּקִּיקָאָתָא עַבְדִּין [יִת] יוֹמָא דַּאֲרַבַּעַת עָסָר לִירַח דַּאֲדָר דַּחְדּוּתָא וּמַשְׁקִיא וְיוֹמָא טַבָּא וּמַשְׁלַחִין וּמַשְׁדְּרִין מֵאֲנִי גְּבַר לַחֲבֵרִיָּה:

9:16 Now the rest of the Jews who were in the king's provinces assembled, to defend their lives and rid themselves of their enemies, and kill 75,000 of those who hated them; but they did not lay their hands on the plunder.

9:17 בְּיוֹם-שְׁלֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אָדָר וְנוֹחַ בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר בּוֹ וַעֲשָׂה אֹתוֹ יוֹם מְשֻׁתָּה וְשִׂמְחָה:

9:17 וּכְתַב מְרַדְכֵי יִת כָּל פִּיתְגָמֵי הָאִילָין וּשְׂדֵר אִיגְרָתָא עַל כּוֹלֵהוּן יְהוּדָאִי דְּאִית בְּכָל מְדִינָתָא דַּמֶּלְכָא אַחְשׁוּרוּשׁ קְרִיבֵיא וּרְחִיקֵיא:

9:17 This was done on the thirteenth day of the month Adar, and on the fourteenth day they rested and made it a day of feasting and rejoicing.

9:18 (וְהַיְּהוּדִיִּים) [וְהַיְּהוּדִיִּים] אֲשֶׁר-בְּשׁוּשָׁן נִקְהְלוּ בַּשְּׁלֹשָׁה עָשָׂר בּוֹ וּבְאַרְבַּעָה עָשָׂר בּוֹ וְנוֹחַ בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ וַעֲשָׂה אֹתוֹ יוֹם מְשֻׁתָּה וְשִׂמְחָה:

9:18 לְמַקְיִימָא עַלִּיהוּן לְמַהוּי עַבְדִּין יִת יוֹמָא דַּאֲרַבַּעַת עָשָׂר לִירַח דַּאֲדָר וְיִת יוֹמָא דַּחֲמִשַּׁת עָשָׂר בֵּיהּ בְּכָל שְׁתָּא וְשְׁתָּא:

9:18 But the Jews who were in Susa assembled on the thirteenth and the fourteenth of the same month, and they rested on the fifteenth day and made it a day of feasting and rejoicing.

9:19 עַל־כֵּן הַיְּהוּדִים (הַפְּרוּזִים) הַיֹּשְׁבִים בְּעָרֵי הַפְּרוּזוֹת עָשִׂים אֶת יוֹם אַרְבַּעָה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר שְׂמֵחָה וּמְשִׁתָּה וַיּוֹם טוֹב וּמְשָׁלוֹחַ מָנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ: פ

9:19 הֵיךְ יוֹמִין דַּאִיתְנִיחוּ בַּהוֹן יְהוּדָאִי מִן בַּעֲלֵי דַבְבִּיהוֹן וִירַחַא דַּאִיתְהַפִּיךְ לַהוֹן מִן אַבְלָא לַחֲדוּתָא וּמִן עַקְתָּא לְיוֹמָא טַבְתָּא מִן דְּוּנָא לַחֲדוּתָא וּמִן אַבְלָא לְיוֹמָא טַבָּא לְמִיעַבְד יַתְהוֹן יוֹמָתָא דְּמַשְׁקִיא וַחֲדוּתָא וּמַשְׁאֲלִין וּמַשְׁלַחִין מֵאֲנִי גַבְרָא לַחֲבֵרִיָּה וַיְהִיבִין מַתַּנְת לְמִיסְכְּנִיא:

9:19 Therefore the Jews of the rural areas, who live in the rural towns, make the fourteenth day of the month Adar a holiday for rejoicing and feasting and sending portions of food to one another.

9:20 וַיִּכְתֹּב מֹרְדֳּכַי אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּשְׁלַח סְפָרִים אֶל־כָּל־הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁרוּשׁ הַקְּרוֹבִים וְהַרְחוֹקִים:

9:20 וַקְבִּילוּ יְהוּדָאִי יֵת מָה דְּשִׁרְיָאוּ לְמַעַבְד וַיֵּת מָה דְּכַתַּב מֹרְדֳּכַי עֲלֵיהוֹן:

9:20 Then Mordecai recorded these events, and he sent letters to all the Jews who were in all the provinces of King Ahasuerus, both near and far,

9:21 לְקִים עֲלֵיהֶם לַהֲיוֹת עָשִׂים אֶת יוֹם אַרְבַּעָה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר וְאֵת יוֹם־חֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ בְּכָל־שָׁנָה וּשְׁנָה:

9:21 מְטוּל דַּהֲמֹן בַּר הַמַּדְתָּא אַגְגִּיא מַעֲיָקִיהוֹן מַעֲיָקְנַהוֹן דִּיהוּדָאִי חֲשִׁיב עַל יְהוּדָאִי לְמַגְמֵרָא יַתְהוֹן וּסְב תַּמָּא לְכָל עַדְבָּא לְמַגְמֵרָא יַתְהוֹן צַבָּא פִּיִּסָּא וּרְמָא עַדְבָּא לְשִׁנּוּשִׁיהוֹן וּלְהוֹבְדִיהוֹן וּלְמַשְׁצָאָה יַתְהוֹן וְכַד חָזוּ לַהֲמֹן וּלְבִנּוּי דְּצִלִּיבֵן עַל צִלִּיב יוֹמִין סְגִיָּאִין אֲמַרִּין לְמָה אַסְתֵּר עֲבֵרָא לְכָל מָה דְּכַתִּיב לָא תְּבִית נְבִלְתִּיָּה עַל צִלִּיבָא עֲנַת אַסְתֵּר וְאֲמַרְת לַהוֹן עַל דְּקִטְל שְׂאוּל מַלְכָּא לְגִיּוּרָא דְּגִיבְעוֹנָאִי [וְצִלִּיבּוֹ לְבִנּוּי וְקִטְל יַתְהוֹן הַמֶּן רְשִׁיעָא דְּבַעַּ לְשִׁצִּיא לְדְּבִית יִשְׂרָאֵל עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה יְהוּי הוּא וּבִנּוּי צִלִּיבִין עַל צִלִּיבָא כָּל יוֹמֵי עֲלָמָא:

9:21 obliging them to celebrate the fourteenth day of the month Adar, and the fifteenth day of the same month, annually,

9:22 פִּימִים אֲשֶׁר־נָחוּ בָּהֶם הַיְּהוּדִים מְאֻיְבֵיהֶם וְהַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נִהְפָּךְ לָהֶם מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה וּמֵאֵבֶל לְיוֹם טוֹב לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יְמֵי מְשִׁתָּה וּשְׂמֵחָה וּמְשָׁלוֹחַ מָנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ וּמַתָּנוֹת לְאֲבִיּוֹנִים:

9:22 וּבַמַּעֲלָת אַסְתֵּר קִדְּם מַלְכָּא אֲמַרְת מָה דְּכַת בְּסִיפְרָא דְּשִׁתִּיצִיָּאָה יִישְׁתִּיצוּן וַיֵּת דּוֹכְרִנִּיהוֹן דְּבִית עַמְלָק מַתַּחוֹת שְׁמִיא וְקָם הַמֶּן מְזוֹרְעִיתִיָּה דְּבִית עַמְלָק וַחֲשִׁיב מַחֲשַׁבְתָּא בִּישָׂא עַל דְּבִית יִשְׂרָאֵל וּמַחֲשַׁבְתִּיָּה בְּרִישִׁיָּה סִלְקַת וְצִלְּבוּ יִתִּיה וַיֵּת בְּנוֹי עַל צִלִּיבָא:

9:22 because on those days the Jews rid themselves of their enemies, and it was a month which was turned for them from sorrow into gladness and from mourning into a holiday; that they should make them days of feasting and rejoicing and sending portions of food to one another and gifts to the poor.

9:23 וַקְבִּלּוּ הַיְּהוּדִים אֶת אֲשֶׁר־הִחֲלוּ לַעֲשׂוֹת וְאֵת אֲשֶׁר־כָּתַב מֹרְדֳּכַי אֲלֵיהֶם:

9:23 מְטוּל כַּדִּין קָרוּ לְיוֹמָתָא הָאִילִין פּוּרִים עַל שׁוּם פּוּרְתָּא וְעַקְתָּא דְּאַרְעָה יַתְהוֹן מְטוּל כְּתָבָא וּמִפְרָשׁ בְּאִיגְרַת הַדָּא מָה חֲזָא חֲמוּן עַל כַּדִּין וּמָה אַרְעָה יַתְהוֹן:

9:23 Thus the Jews undertook what they had started to do, and what Mordecai had written to them.

9:24 כִּי הָמָן בֶּן־הַמֶּדְתָּא הָאֲגָגִי צָרָר כָּל־הַיְּהוּדִים חָשַׁב עַל־הַיְּהוּדִים לְאַבְדָּם וְהַפִּיל פּוּר הוּא הַגּוֹרָל לְהָמָם וּלְאַבְדָּם:

9:24 קיימו וקבילו יהודאי עליהון ועל בניהון ועל כל מה דאיתוספון עליהון
דלא יפסקון למיהוי עבדין ית תרין יומיא האילין היך כתביהון והיך
זמניהון בכל שתא ושתא:

9:24 For Haman the son of Hammedatha, the Agagite, the adversary of all the Jews, had schemed against the Jews to destroy them and had cast Pur, that is the lot, to disturb them and destroy them.

9:25 ובבאה לפני המלך אמר עם-הספר ישוב מחשבתו הרעה אשר-חשב
על-היהודים על-ראשו ותלו אתו ואת-בניו על-העץ:

9:25 ויומי האילין נזכרין ונתעבדו בכל דרא ודרא ייחוסא דכהני ולוואי
וייחוסא דבית ישראל זרעית וזרעיתא מדינתא ומדינתא קריתא וקריתא
וקירוא וכרכא יהון קרן ית מגילתא בתקועה ויומי דפורי האילין לא יעברון
מן חמיסר באדר ואילך מגו יהודאי ודוכרניהון לא יפסוק מגו בניהון
ודוכרנא דפורענות עמלק לא יוסיף מגו יהודאי:

9:25 But when it came to the king's attention, he commanded by letter that his wicked scheme which he had devised against the Jews, should return on his own head and that he and his sons should be hanged on the gallows.

9:26 על-פן קראו לימים האלה פורים על-שם הפור על-פן על-כל-דברי
האגרת הזאת ומה-ראו על-פכה ומה הגיע אליהם:

9:26 וכתב אסתר מלכתא ברתיה דאביחיל ומרדכי יהוד ית כל תוקפא
דניסא למקיים ית איגרתא דפוריא הדא תניינות מטול דאין הוות שתא
דעיבורתא לא יקרון מגילתא באדר קדמאה אחרין יקרון יתה:

9:26 Therefore they called these days Purim after the name of Pur. And because of the instructions in this letter, both what they had seen in this regard and what had happened to them,

9:27 קיימו (וקבל) [וקבלן] היהודים עליהם ועל-זרעם ועל כל-הנלוים עליהם
ולא יעבור להיות עשים את שני הימים האלה ככתבם וכזמנם בכל-שנה
ושנה:

9:27 ושדר איגראת על כולהון יהודאי על מאה ועשרין ושבע מדינן דמלכות
אחשורו מילי דשלמא ודקושט:

9:27 the Jews established and made a custom for themselves and for their descendants and for all those who allied themselves with them, so that they would not fail to celebrate these two days according to their regulation and according to their appointed time annually.

9:28 והימים האלה נזכרים ונעשים בכל-דור ודור משפחה ומשפחה מדינה
ומדינה ועיר ועיר וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם
לא-יסוף מזרעם: ס

9:28 למקיימא כהלכתא ית יומתא דפוריא האילין בחדסר בתריסר בתלסר
בארבסר ובחמיסר כל קרויא ופצחיא בזימניהון היך-מה דקיימו עליהון
מרדכי יהודא ואסתר מלכתא דקיימו על נפשיהון ועל בניהון מילי
דצום[ין]א ודתעניתא:

9:28 So these days were to be remembered and celebrated throughout every generation, every family, every province and every city; and these days of Purim were not to fail from among the Jews, or their memory faded from their descendants.

9:29 ותכתב אסתר המלכה בת-אביחיל ומרדכי היהודי את-כל-תקף לקים
את אגרת הפורים הזאת השנית:

9:29 ומימר דאסתר איתקיים מילי דפוריא האילין ואיכתב בסיפרא:

9:29 Then Queen Esther, daughter of Abihail, with Mordecai the Jew, wrote with full authority to confirm this second letter about Purim.

10:1 וַיִּשֶׁם הַמֶּלֶךְ (אַחֶשְׁרֶשׁ) [אַחֲשֻׁרוּשׁ] מִסַּעַל־הָאָרֶץ וְאֵי הַיָּם:
10:1 וְשׂוֹי מַלְכָּא אַחֲשֻׁרוֹ תַּמָּא עַל אֶרֶעָא וְכַד יַדַּע מַלְכָּא אַחֲשֻׁרוּשׁ עֲמָה
דְּאַסְתָּר וְתוֹלְדָתָהּ שׂוֹי יִתְהוּן בְּנֵי חֹרִין בְּגוֹ עֲלָמָא וְשַׁעֲבַד כּוֹלְהוֹן בְּנֵי
אוֹמְתָא וְכוֹלּוֹן מַלְכוּתָא וְשׂוֹי תַּמָּא עַל אֶרֶעָא וְעַל תְּגַאֲרֵי יַמָּא:

10:1 Now King Ahasuerus laid a tribute on the land and on the coastlands of the sea.

10:2 וְכָל־מַעֲשֵׂה תְקִפּוֹ וְגִבּוֹרָתוֹ וּפְרָשְׁתּוֹ גִּדְלַת מְרָדְכִי אֲשֶׁר גִּדְּלוֹ הַמֶּלֶךְ
הֵלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי מֵדִי וּפָרְס:
10:2 וְכָל עוֹבְדִיָּה דְּתוֹקְפִיָּה וְגִבּוֹרְתִּיָּה וּפִירוּשׁ רַבּוּתִּיָּה דְּמַרְדֳּכִי דְּרַבִּי יִתִּיָּה
מַלְכָּא הֲלֹא אֵינוֹן כְּתִיבִין עַל סִיפְרָא דְּמִילֵי יוֹמִיא לְמַלְכֵי מֵדִי וּפָרְס:

10:2 And all the accomplishments of his authority and strength, and the full account of the greatness of Mordecai to which the king advanced him, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Media and Persia?